BANKA

SLOVENIJE

EVROSISTEM

LETNO POROČILO

LETO 2009

Izdala:

BANKA SLOVENIJE
Slovenska 35
1505 Ljubljana
Tel.: (01) 47 19 000
Faks.: (01) 25 15 516

Letno poročilo temelji na podatkih in informacijah, dostopnih do konca marca 2010.

This publication is also available in English.

ISSN 1318-5284 (tiskana izdaja)
ISSN 1518-2103 (elektronska izdaja)

Pregled vsebine

1 UVOD **7**
1.1 Gospodarsko okolje in bančni sistem v letu 2009 9
1.2 Izvajanje strategije Banke Slovenije 24

2 DEJAVNOSTI BANKE SLOVENIJE **27**
2.1 Naloge v okviru ESCB 27
2.1.1 Izvajanje denarne politike Evrosistema 27
2.1.2 Banka Slovenije kot posojilodajalec v sili 34
2.1.3 Plačilni in poravnalni sistemi 35
2.1.4 Soupravljanje deviznih rezerv ECB 42
2.1.5 Gotovinsko poslovanje 42
2.1.6 Statistični sistem 45
2.1.7 Mednarodno sodelovanje 48
2.1.8 Informacijski sistem 51
2.2 Naloge v nacionalni pristojnosti 52
2.2.1 Nadzor bank in skrb za finančno stabilnost 52
2.2.2 Plačilni promet komitentov Banke Slovenije 59
2.2.3 Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije 59

3 ORGANIZACIJA BANKE SLOVENIJE **63**

4 RAČUNOVODSKI IZKAZI **67**

5 PRILOGE **101**
5.1 Publikacije in spletna stran 101
5.2 Podzakonski akti, ki zadevajo nadzor bančnega poslovanja 102
5.3 Pregled manj znanih pojmov 103

Pregled slik, tabel in okvirov

Slike:

Slika 1:	Gibanje BDP v nekaterih večjih gospodarstvih	9
Slika 2:	Stopnje brezposelnosti v nekaterih večjih gospodarstvih	10
Slika 3:	Mednarodna primerjava indeksa cen življenjskih potrebščin	10
Slika 4:	Cene primarnih surovin in nafte na svetovnem trgu	11
Slika 5:	Tečaj evro : dolar in ključni obrestni meri ECB in Federal Reserve	12
Slika 6:	Gibanje BDP v Sloveniji in evroobmočju	12
Slika 7:	Harmonizirana stopnja brezposelnosti v Sloveniji in evroobmočju	13
Slika 8:	Inflacija v Sloveniji in evroobmočju	14
Slika 9:	Osnovna inflacija v Sloveniji in evroobmočju	14
Slika 10:	Gibanje produktivnosti dela, stroškov dela na enoto proizvoda in sredstev na zaposlenega v slovenskem gospodarstvu	15
Slika 11:	Realni efektivni tečaj, deflacioniran s HICP in ULC	16
Slika 12:	Komponente tekočega računa plačilne bilance	17
Slika 13:	Zunanja zadolženost Slovenije	17
Slika 14:	Saldo in dolg sektorja države po ESR 95	18
Slika 15:	Pribitki pri desetletnih državnih obveznicah nad nemškimi desetletnimi obveznicami	19
Slika 16:	Kreditiranje nebančnega sektorja	20
Slika 17:	Obrestne mere za posojila nad 1 mio EUR za nefinančne družbe	21
Slika 18:	Obrestne mere za potrošniška posojila gospodinjstvom	21
Slika 19:	Obrestne mere za vloge gospodinjstev do enega leta	22
Slika 20:	Obrestne mere ECB in eonia	28
Slika 21:	Ponudba (+) in povpraševanje (–) po denarju Evrosistema	30
Slika 22:	Stanje instrumentov denarne politike Evrosistema v letih 2008 in 2009 – slovenske banke in hranilnice (stanje ob koncu meseca)	31
Slika 23:	Obveznost in izpolnjevanje obveznih rezerv	32
Slika 24:	Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2009 – struktura glede na geografski izvor premoženja	34
Slika 25:	Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2009 – struktura vrednostnih papirjev glede na tip in bančna posojila	34
Slika 26:	Število in vrednost transakcij prek sistema TARGET2-Slovenija po mesecih v letu 2009	41
Slika 27:	Število in vrednost transakcij prek sistema Žiro kliring po mesecih v letu 2009	42
Slika 28:	Sestava izdanih bankovcev po količini	43
Slika 29:	Sestava izdanih bankovcev po vrednosti	43
Slika 30:	Odkriti ponaredki evrskih bankovcev v Sloveniji po količini	45

Tabele:

Tabela 1: Izkaz uspeha bank 23
Tabela 2: Kazalniki poslovanja bank 23
Tabela 3: Bonitetna struktura razvrščenih terjatev in pokritost z rezervacijami in oslabitvami 24
Tabela 4: Stanje finančnih naložb Banke Slovenije 60

Okvir:

Okvir 1: Program nestandardnih ukrepov denarne politike 29

1 UVOD

Finančna in ekonomska kriza, ki je ohromila svetovno gospodarstvo in mednarodno trgovino, se je v letu 2009 nadaljevala. Slovensko gospodarstvo se zmanjšanju svetovne gospodarske aktivnosti ni moglo izogniti, zato je bruto domači proizvod (BDP) upadel za 7,8 odstotkov. Znižanje tujega povpraševanja in zmanjšanje obsega svetovne trgovine je prizadelo izvoz, ki se je v letu 2009 zmanjšal za prek 15 odstotkov. Pri domačem povpraševanju so se najbolj znižale bruto investicije – za prek 30 odstotkov, zmanjšala pa se je tudi zasebna poraba. Aktivna uporaba instrumentov fiskalne politike je prispevala, da je bil upad BDP manjši, kot bi sicer bil, cena te politike pa je bil visok proračunski deficit in visoko povečanje deleža javnega dolga v BDP. Zaradi večjega padca uvoza od izvoza se je saldo tekočega računa plačilne bilance skoraj uravnotežil in zmanjšal pritisk na povečevanje zadolževanja zasebnega sektorja v tujini.

Neugodne posledice recesije so bile številne: zmanjšanje stopnje izkoriščenosti zmogljivosti na vsega 70 odstotkov razpoložljivih, zmanjšanje agregatne zaposlenosti in povečanje nezaposlenosti kljub aktivnim ukrepom javnih financ z nadomestili za začasno presežne delavce. Med dejavnostmi je bil največji padec aktivnosti v industriji, gradbeništvu in storitvah. Zaradi večjega upada proizvodnje od padca zaposlenosti se je znižala produktivnost, povečali pa so se stroški na enoto proizvoda, kar bi dolgoročno lahko pomenilo zmanjšanje izvozne konkurenčnosti našega gospodarstva.

Kriza je zaznamovala tudi poslovanje bančnega sektorja. Evropska centralna banka je močno povečala ponudbo likvidnosti z instrumenti, ki so zagotavljali likvidnost po fiksni obrestni meri s polno dodelitvijo in dospelostjo do enega leta, poleg tega pa je razširila nabor papirjev, primernih za zastavo pri najemanju posojil. Uradna obrestna mera denarne politike (t. i. policy rate) je večji del leta znašala 1 odstotek, kar je bankam omogočilo približno ohranjanje obsega kreditiranja, ki pa se ni bistveno oživilo tudi zaradi bilančnega prilagajanja podjetij in gospodinjstev preveliki zadolženosti iz preteklih let.

Slovenske banke, ki so se v preteklih letih močno zadolževale na mednarodnih grosističnih finančnih trgih, so morale v letu 2009 povečati napore za zagotovitev dolgoročnih tujih in stabilnejših domačih virov. Ročnost teh virov se je precej zmanjšala, istočasno pa so se zaradi negotovosti na finančnih trgih dvignile cene teh virov. Pomemben prispevek k ohranjanju obsega bilanc bank je imelo zadolževanje države in posledično deponiranje teh sredstev za zagotavljanje kreditnega potenciala. Posledice recesije v realnem sektorju so se kazale predvsem v poslabševanju portfelja naložb bank in v potrebi po reprogramiranju kreditov v sektorjih, ki so bili z recesijo najbolj prizadeti. Kot posledica nižje rasti kreditiranja in sploh poslovanja ter povečanih slabitev naložb se je dobiček bank pred obdavčitvijo v letu 2009 zmanjšal za približno eno polovico in je znašal okoli 160 mio EUR. Banka Slovenije kot regulator in nadzornik bank je dogajanja v bankah in finančnem sistemu tekoče

spremljala in predlagala potrebne ukrepe. Pričakuje se, da bo tudi tekoče leto eno težjih za normalizacijo kreditne aktivnosti in bo od bank terjalo precejšnje napore za izboljšanje organizacije, poslovanja in dobičkonosnosti.

Na prehodu v leto 2010 se kažejo znaki oživljanja gospodarstva in povpraševanja na mednarodnih trgih. Nosilci ekonomske politike bodo pred velikimi izzivi za konsolidacijo javnih financ. Pomembno delovanje mora biti usmerjeno v pospeševanje strukturnih reform ter vzdrževanje vzdržne politike plač in stroškov. Trenutno okrevanje konjunkture brez ustreznih ukrepov strukturne in stroškovne politike ni zadostno jamstvo za zagotovitev konkurenčnosti našega gospodarstva.

Ljubljana, aprila 2010

Guverner Banke Slovenije
Marko Kranjec

1.1 Gospodarsko okolje in bančni sistem v letu 2009[1]

Gospodarsko okolje

Za svetovno gospodarstvo je bilo na začetku leta 2009 značilno nadaljnje veliko zmanjševanje aktivnosti in njeno postopno povečevanje proti koncu leta. Po oceni MDS se je svetovni BDP lani zmanjšal za 0,8%, svetovna trgovina pa za 12,3%. Gospodarska kriza je različno učinkovala na posamezna gospodarstva. Zmanjšanje mednarodne trgovine in težja dostopnost do finančnih virov sta le upočasnila gospodarsko rast večjih hitro razvijajočih azijskih držav, medtem ko je bila za razvite zahodne države značilna velika recesija. Zmanjševanje BDP v evroobmočju je doseglo dno v prvem četrtletju s 5,1-odstotnim medletnim padcem, v ZDA pa v drugem četrtletju s 3,8-odstotnim padcem. Leta 2009 se je zmanjšal BDP v evroobmočju za 4,1% in v ZDA za 2,4%. Gospodarska aktivnost se je začela postopoma krepiti v drugi polovici leta kot odziv na obsežen in časovno usklajen poseg držav ter centralnih bank, ki je stabiliziral finančne trge, spodbudil trošenje in s tem mednarodno trgovino. K oživitvi svetovne trgovine je prispevala tudi pospešena investicijska potrošnja Kitajske, kjer je gospodarska rast lani dosegla 7,4%.

Slika 1: **Gibanje BDP v nekaterih večjih gospodarstvih**

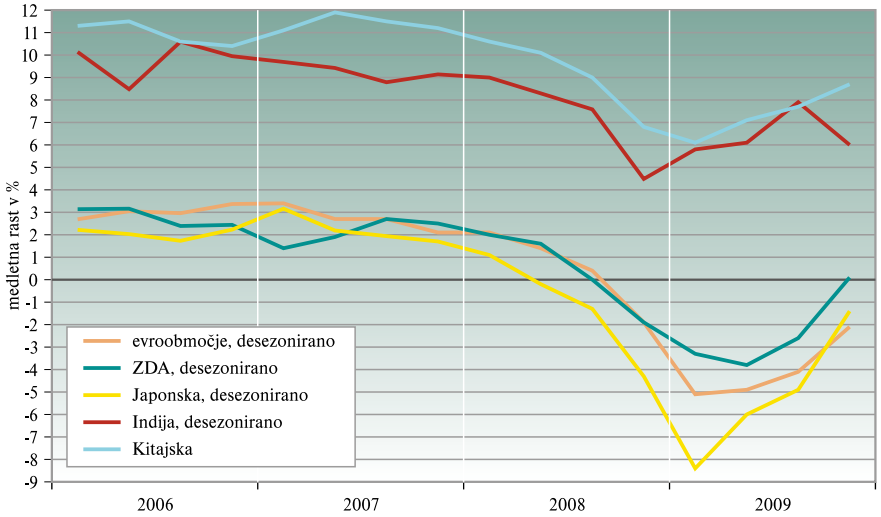

Vir: OECD, Eurostat.

Hitrost in stabilnost gospodarskega oživljanja se po državah močno razlikujeta. Krčenje aktivnosti je imelo obsežne posledice za večino trgov dela v razvitih zahodnih državah, kjer se je močno povečala brezposelnost in upočasnila rast dohodkov prebivalstva. Brezposelnost v evroobmočju se je v letu 2009 v primerjavi z letom prej povečala za 1,9 odstotne točke, in sicer na 9,4%, v ZDA pa za 3,5 odstotne točke na 9,3%. Ekspanzivna fiskalna politika je prek visokih javnofinančnih primanjkljajev povzročila visoko rast javnega dolga, kar je sprožilo potrebo po javnofinančni konsolidaciji. Razdolževanje držav in previdnejše obnašanje potrošnikov ter ohranjanje stroškovne konkurenčnosti bo zaviralno vplivalo na zasebno potrošnjo v

[1] Podroben prikaz makroekonomskih gibanj in projekcij je predstavljen v Poročilu o cenovni stabilnosti, april 2010 (http://www.bsi.si/iskalniki/porocila.asp?MapaId=284). Podrobna analiza bančnega sistema je prikazana v Poročilu o finančni stabilnosti, maj 2010 (http://www.bsi.si/iskalniki/porocila.asp?MapaId=285).

zahodnih državah. V evroobmočju naj bi rast tako poganjalo predvsem povečevanje izvoza. Tudi s tem se bo vzvod globalne rasti še naprej pomikal v Azijo, kjer je v letu 2010 pričakovana hitra gospodarska rast.

Slika 2: **Stopnje brezposelnosti v nekaterih večjih gospodarstvih**

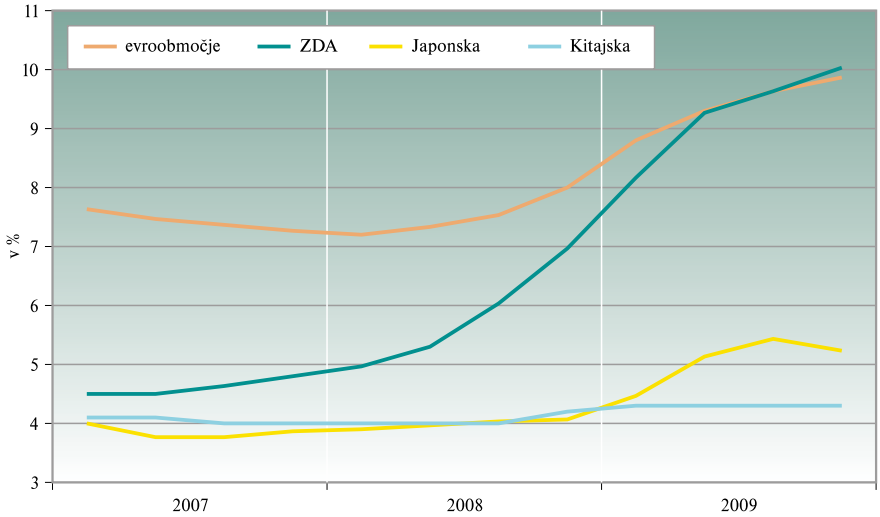

Vir: www.tradingeconomics.com

Inflacija v zahodnih gospodarstvih je bila v letu 2009 pod močnim vplivom medletno nižjih ravni cen surovin in upada domačega povpraševanja. Lani je inflacija v povprečju evroobmočja znašala 0,3%, kar je najmanj v obdobju obstoja evra, raven cen v ZDA pa se je celo znižala za 0,3%. Nizke oziroma negativne inflacijske stopnje je do oktobra 2009 povzročala visoka osnova cen energentov iz leta 2008, na zniževanje inflacije pa je vplivalo tudi šibko domače povpraševanje. Cene so v povprečju leta padle tudi na Japonskem, -1,4%, in Kitajskem, -0,7%, medtem ko se je v Indiji rast cen glede na leto 2008 povišala na 10,8%.

Slika 3: **Mednarodna primerjava indeksa cen življenjskih potrebščin**

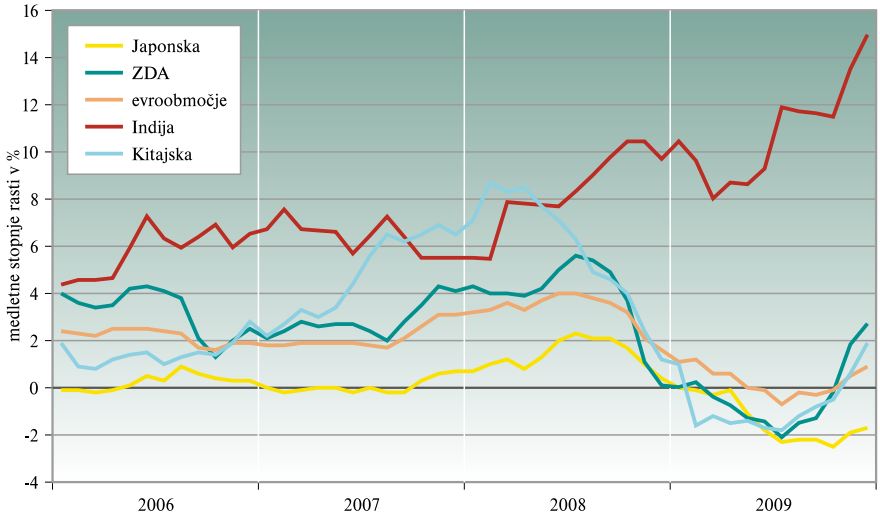

Vir: OECD, Eurostat

Precejšnja nihanja cene nafte in drugih surovin so v lanskem letu odražala negotovosti glede posledic recesije in pričakovanj v zvezi z gospodarskim oživljanjem. V povprečju leta 2009 je bilo za sod nafte Brent potrebno odšteti 62 USD, kar je 36 USD manj kot leta 2008. Po globokem padcu v letu 2008 se je raven naftnih cen dvigovala vse leto 2009. Kljub vztrajni rasti cene nafte niso dosegle visokih ravni prejšnjega leta, kar je povzročalo medletno negativno rast cen nafte vse do oktobra. Naraščanje cen nafte je bilo lani delno posledica razmeroma nizkega izhodišča s konca leta 2008 in delno postopnega oživljanja svetovnega gospodarstva. Cene drugih primarnih surovin in hrane so lani prav tako postopno naraščale, predvsem zaradi večanja povpraševanja iz večjih azijskih gospodarstev in nizkih obrestnih mer. Tudi to naraščanje je imelo izhodišče v izjemno nizkih ravneh cen ob koncu leta 2008. V povprečju leta 2009 so bile cene surovin brez nafte zato nižje za 16%. V obdobju gospodarske krize so po pričakovanjih cene industrijskih surovin padle bolj kot cene hrane, hitrejša pa je bila tudi njihova rast ob izboljšanju gospodarskih razmer.

Slika 4: **Cene primarnih surovin in nafte na svetovnem trgu**

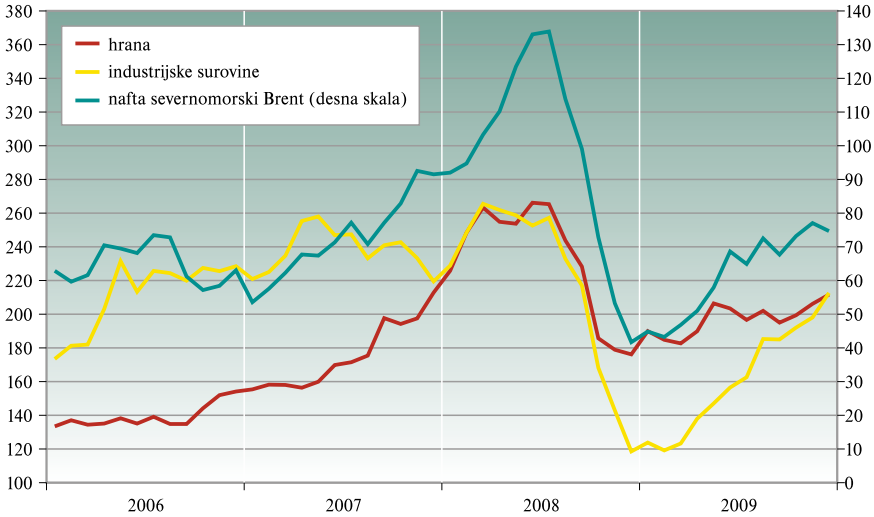

Opomba: Indeksi (2000 = 100), cena nafte: severnomorski brent v USD/sodček.
Vir: The Economist, London; Bloomberg

Leto 2009 so bile obrestne mere zgodovinsko nizke, kar je bila posledica odziva nekaterih pomembnih centralnih bank na krizne razmere. Ključna obrestna mera Evropske centralne banke je od maja 2009 dalje ostala na ravni 1%, medtem ko je ključna obrestna mera ameriške centralne banke Federal Reserve od decembra 2008 naprej v razponu od 0% do 0,25%. Lani je bilo v povprečju potrebno za en evro odšteti 1,39 ameriškega dolarja, leta 2008 pa 1,47, kar pomeni depreciacijo evra glede na dolar za 5,3%. Vendar povprečje zakriva razgibano dinamiko med letom. Na začetku leta je bil dolar močan, nato pa se je do decembra krepil evro. Postopno padanje vrednosti dolarja v nadaljevanju leta je bilo posledica negotovosti glede okrevanja ameriškega gospodarstva, kar je znižalo naklonjenost naložbam v dolarske instrumente. Ob koncu leta so se začele kazati težave v evroobmočju, povezane z javnofinančnimi neravnotežji v posameznih državah članicah in s statističnimi presenečenji v primeru Grčije, kar je vplivalo na padec vrednosti evra.

Slika 5: **Tečaj evro : dolar in ključni obrestni meri ECB in Federal Reserve**

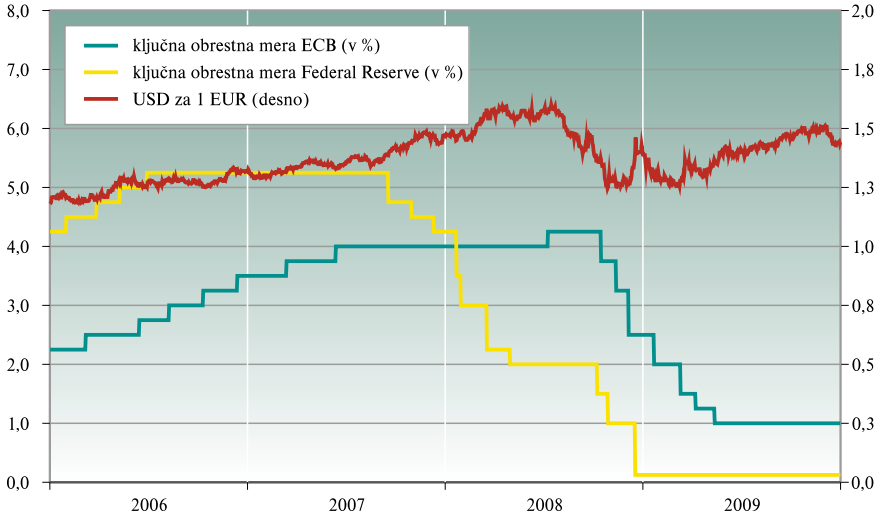

Vir: ECB, Federal Reserve

Tudi v Sloveniji so se precej znižale gospodarska aktivnost, inflacija in posojilna aktivnost bank. Poslabšale so se razmere na trgu dela za iskalce zaposlitve in povečala se je brezposelnost. Hkrati se je hitro zmanjšalo tudi neravnotežje v tekočih transakcijah plačilne bilance. Zmanjšanje BDP je v Sloveniji znašalo po desezoniranih podatkih lani 8,1% in v evroobmočju 4,1%. Na visok padec gospodarske aktivnosti v Sloveniji je vplivalo hkratno delovanje dejavnikov iz mednarodnega okolja, velik delež industrije v skupni proizvodnji in konec investicijskega cikla, ki je temeljil na zadolževanju v tujini. Med sestavinami domačega trošenja so se najmočneje znižale bruto investicije v osnovna sredstva, in sicer za 21,6%. Zaradi proticikličnih fiskalnih ukrepov se je povečala potrošnja države za 3,2%. Obsežno zmanjšanje domačega investicijskega trošenja je prispevalo k veliko večjemu znižanju blagovnega uvoza kot izvoza; pozitivna neto menjava s tujino je zmanjšala padec BDP za 2,1 odstotne točke. V proizvodnih dejavnostih se je zaradi zmanjšanega tujega povpraševanja najbolj zmanjšala dodana vrednost v predelovalnih dejavnostih, in sicer za 16,7%. Podobno je bilo tudi znižanje v gradbeništvu.

Slika 6: **Gibanje BDP v Sloveniji in evroobmočju**

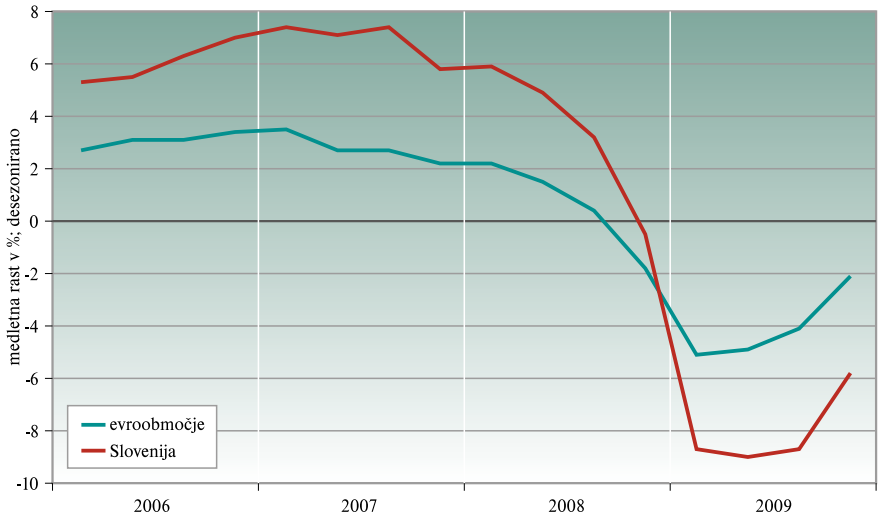

Vir: Eurostat

Zaradi zmanjšane gospodarske aktivnosti so se ukinjala delovna mesta, zato se je precej povečala brezposelnost. Zaposlenost se je v letu 2009 znižala za 2,2%, najbolj v predelovalnih dejavnostih, ki so lani ukinile desetino delovnih mest. Število zaposlenih je močneje padlo še v dejavnosti prometa in skladiščenja, za 1,5%, in v gradbeništvu, za 1,6%. Padec skupne zaposlenosti v celotnem gospodarstvu je ublažila pozitivna rast zaposlenosti v javnem sektorju, kjer se je leta 2009 število zaposlenih povečalo za 1,9%. Število brezposelnih se je v povprečju leta povečalo za dobro tretjino oziroma za okoli 23 tisoč, ob koncu leta pa je bilo 96.672 registriranih brezposelnih oseb. Harmonizirana stopnja brezposelnosti je ob koncu leta pri nas dosegla 6,8% in 9,9% v povprečju evroobmočja.

Slika 7: **Harmonizirana stopnja brezposelnosti v Sloveniji in evroobmočju**

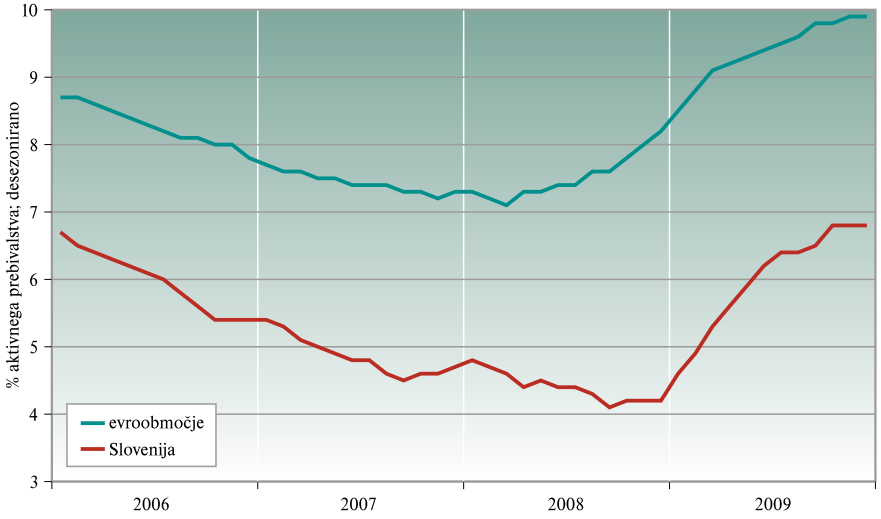

Vir: Eurostat

Gibanje inflacije v letu 2009 je zaznamovalo močno znižanje osnovne inflacije in precejšnje nihanje prispevka cen energentov. Povprečna medletna stopnja rasti harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin je v letu 2009 znašala 0,9%, kar je 4,6 odstotne točke manj kot v letu 2008. Izjemno krčenje agregatnega povpraševanja in trendno zniževanje stroškov sta prispevala k zniževanju kazalnikov osnovne inflacije z visokih ravni iz leta 2008. Ti so se ob koncu leta 2009 že gibali pod povprečjem evroobmočja. Med zunanjimi dejavniki so bili prevladujoči bazni učinki občutnega nihanja cen nafte v letu 2008, ki so v poletnih mesecih 2009 tako kot v evroobmočju prehodno povzročili padec cen.

Slika 8: **Inflacija v Sloveniji in evroobmočju**

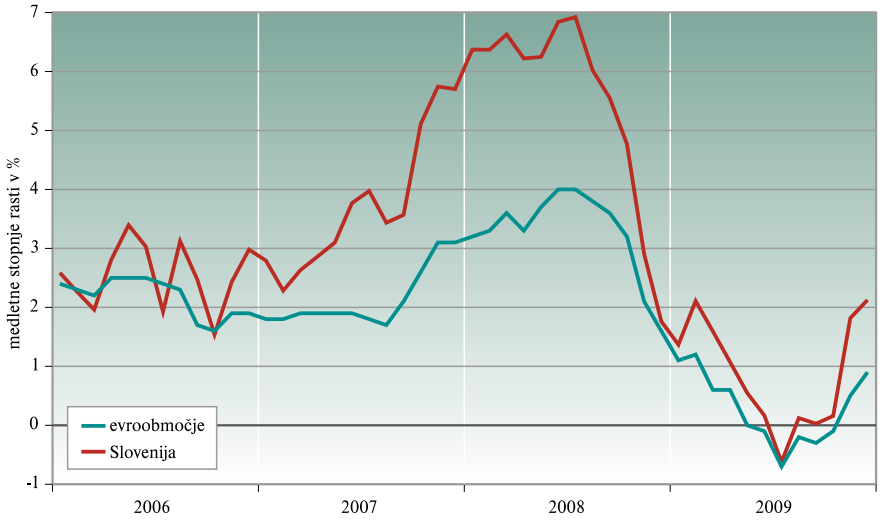

Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije

Po obdobju, ko so bili vsi kazalniki osnovne inflacije nad povprečjem evroobmočja, so od druge polovice leta 2009 nižji. Osnovna inflacija se je sicer znižala tudi v povprečju evroobmočja. Tako gibanje je skladno z izrazitejšim obratom v ciklu in močnejšo recesijo v Sloveniji. Najožji kazalnik osnovne inflacije, HICP brez cen energentov, hrane, alkohola in tobaka, se je od prve polovice leta 2008 skupno znižal za več kot štiri odstotne točke. Najširši, to je brez energentov, pa celo za približno šest odstotnih točk. Vsi kazalniki so bili v povprečju leta 2008 več kot 2 odstotni točki, v povprečju leta 2009 pa več kot 0,4 odstotne točke nad povprečjem evroobmočja.

Slika 9: **Osnovna inflacija v Sloveniji in evroobmočju**

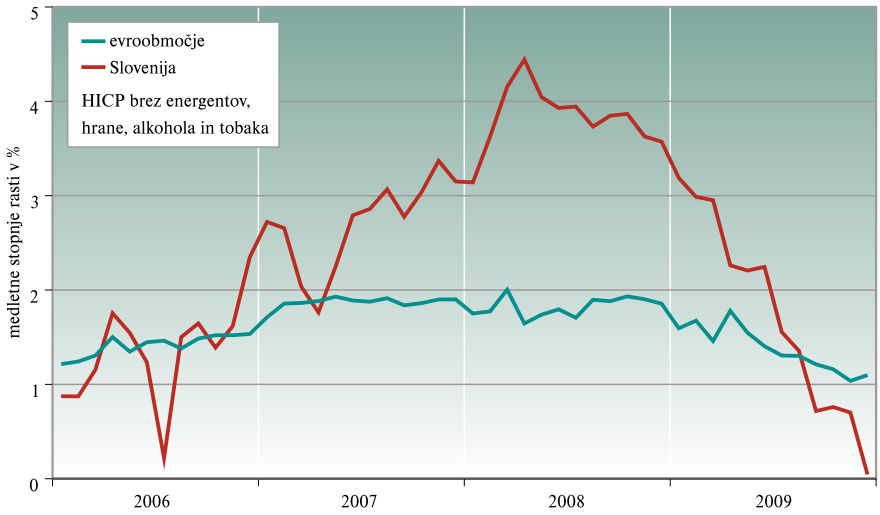

Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije

Rast stroškov dela na enoto proizvoda se je v letu 2009 precej povišala zaradi zmanjšanja produktivnosti, povezanega z naglim padcem gospodarske aktivnosti na začetku leta. Produktivnost dela je dno dosegla v prvem četrtletju 2009, ko je bil proizvod na zaposlenega medletno nižji za 8,6%. Od takrat je bila tekoča dinamika gospodarske aktivnosti pozitivna, medtem ko se je zmanjševanje zaposlenosti nadaljevalo. To je izboljševalo produktivnost dela. Obenem se je hitro zniževala

rast stroškov dela na zaposlenega v zasebnem sektorju, kjer se je medletna stopnja rasti povprečne bruto plače znižala s 7,9% leta 2008 na 1,8 % leta 2009. Znižanje rasti je bilo zlasti izrazito v predelovalnih dejavnostih, kjer je medletno povečanje povprečne bruto plače znašalo manj kot odstotek. K rasti stroškov dela v celotnem gospodarstvu je v letu 2009 veliko prispevala 6,6-odstotna rast povprečne bruto plače v javnem sektorju, ki je bila posledica uvajanja novega plačnega sistema v tem sektorju. Medletna rast plač v javnem sektorju se je v drugi polovici leta sicer umirila zaradi učinka osnove z jeseni 2008. Ob takih gibanjih se je rast stroškov dela na enoto proizvoda (ULC) v prvem četrtletju 2009 povečala na 15,2%, kar je bilo za 6,2 odstotne točke več kot v zadnjem četrtletju 2008. Do konca leta 2009 pa se je enakomerno zmanjševala in v zadnjem četrtletju 2009 dosegla 3,7%. Podobno sliko kažejo tudi relativni stroški dela v Sloveniji v primerjavi z EU, kjer se je konkurenčnost Slovenije v letu 2009 močno poslabšala.

Slika 10: **Gibanje produktivnosti dela, stroškov dela na enoto proizvoda in sredstev na zaposlenega v slovenskem gospodarstvu**

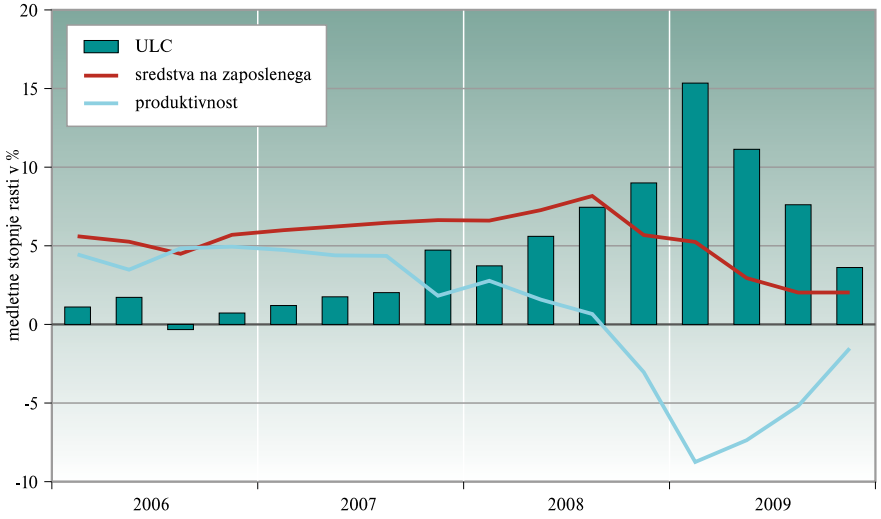

Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije

Rast stroškov neposredno vpliva na stroškovno konkurenčnost, posredno pa prek učinka na raven cen tudi na cenovno konkurenčnost gospodarstva. Za dolgoročno vzdržno stanje makroekonomskih ravnotežij je ključnega pomena, da raven stroškov glede na produktivnost in raven cen trajno ne odstopa od ravni, ki podjetjem zagotavlja konkurenčen položaj na notranjem in zunanjem trgu. Kazalniki stroškovne in tudi cenovne konkurenčnosti kažejo na odstopanje v smeri apreciacije, torej poslabšanja konkurenčnosti, glede na države trgovinske partnerice od druge polovice leta 2007 naprej. V letu 2009 se še posebno izrazito kaže močno odstopanje navzgor pri stroških dela na enoto proizvoda. To pomeni, da se je slovensko gospodarstvo v povprečju stroškovno bistveno manj prilagodilo na krizne razmere v primerjavi z gospodarstvi, s katerimi trguje. Trajnejše poslabševanje konkurenčnosti lahko še dodatno upočasni gospodarsko rast prek zmanjšane investicijske aktivnosti, trajnejše visoke brezposelnosti in izgube tržnih deležev v mednarodni trgovini.

Slika 11: **Realni efektivni tečaj, deflacioniran s HICP in ULC**

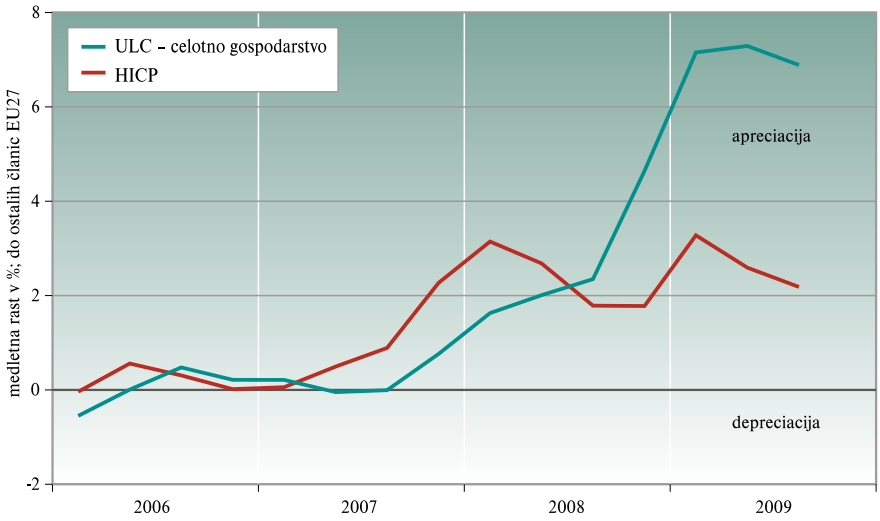

Vir: Evropska komisija

Med letoma 2006 in 2008 se je primanjkljaj tekočih transakcij povečeval za približno 1,5 odstotne točke BDP letno. V letu 2008 je dosegel 2.287 mio EUR oziroma 6,2% BDP, kar je bil največji primanjkljaj od osamosvojitve Slovenije. Pod vplivom finančne in gospodarske krize se je v letu 2009 poleg tujega zmanjševalo tudi domače trošenje in s tem uvozno povpraševanje. Uvoz blaga se je tekoče in medletno zmanjševal hitreje od izvoza. Poleg količinskih dejavnikov so na izboljšanje tekočih transakcij s tujino vplivali tudi cenovni dejavniki. Hitrejše zmanjševanje uvoznih cen se je začelo že v prvem četrtletju 2009 in je doseglo vrh v tretjem četrtletju tega leta, ko so bile uvozne cene medletno nižje za 10,2%, izvozne pa za 5,6%. V povprečju leta 2009 so se izvozne cene znižale za 4,6%, uvozne pa za 8,9%. Pogoji blagovne menjave so se v primerjavi z letom 2008 izboljšali za 4,7%, kar je preseglo skupno poslabšanje pogojev menjave v obdobju 2005–2008. Izboljšanje pogojev menjave s tujino je k zmanjšanju primanjkljaja trgovinske bilance prispevalo okoli 860 mio EUR oziroma 2,5% BDP. Primanjkljaj blagovne menjave se je tako v letu 2009 zmanjšal na petino primanjkljaja iz leta 2008. Ob tretjino manjšem presežku storitev in neto odtokih faktorskih dohodkov ter za polovico nižjih neto odtokih tekočih transferov se je primanjkljaj tekočih transakcij lani zmanjšal na 340 mio EUR oziroma 1,0% BDP.

Slika 12: **Komponente tekočega računa plačilne bilance**

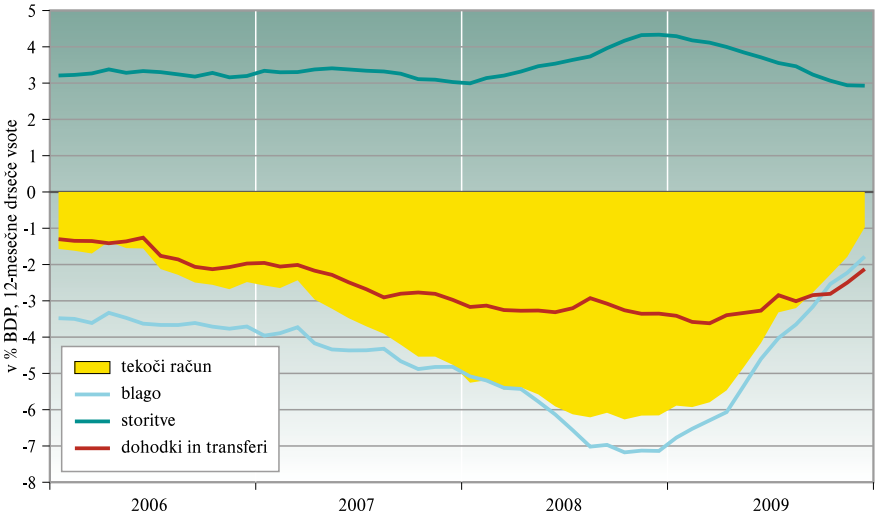

Vir: Banka Slovenije

V oteženih razmerah financiranja so se znatno zmanjšale obveznosti zasebnega sektorja do tujine, predvsem na račun zmanjševanja zadolženosti bank, ki so po plačilnobilančnih podatkih svoje obveznosti do tujine zmanjšale za skoraj 3 mrd EUR. To financiranje zasebnega sektorja iz tujine je nadomestila država, ki je v letu 2009 izdala za 4 mrd EUR obveznic, pridobljena sredstva pa je delno deponirala pri domačih bankah in jim tako zagotovila poceni vire financiranja. Drugi pomembni vir financiranja zasebnega sektorja (predvsem bank) so bile izdaje obveznic z državno garancijo, s katerimi je zasebni sektor pridobil za okoli 1,5 mrd EUR sredstev iz tujine. Bruto dolg do tujine je v letu 2009 ostal nespremenjen na ravni iz konca leta 2008. Spremenila se je sektorska struktura dolžnikov kot posledica ukrepanja države za ohranjanje in spodbujanje povpraševanja. Neto zunanja zadolženost je ob koncu leta 2009 glede na predhodno leto prav tako ostala nespremenjena na ravni okrog 10 mrd EUR.

Slika 13: **Zunanja zadolženost Slovenije**

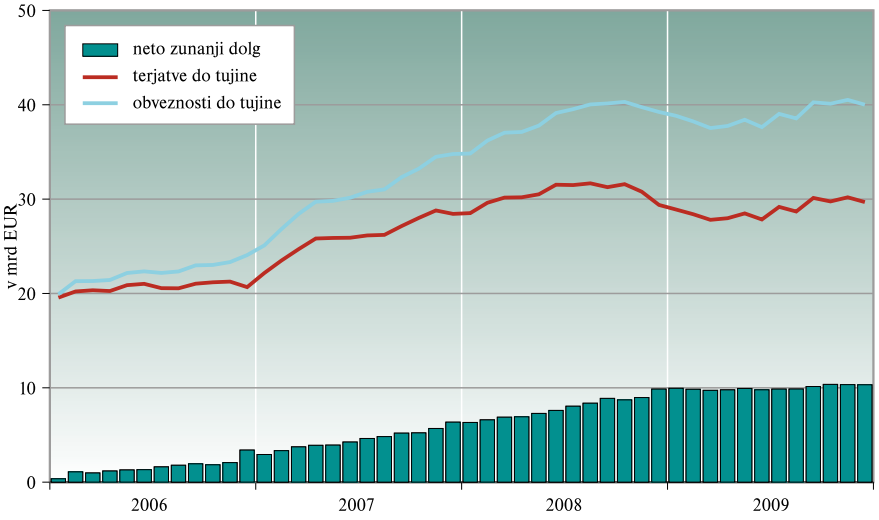

Vir: Banka Slovenije

Primanjkljaj sektorja države po ESR 95 se je v letu 2009 povišal na ocenjenih 5,5% BDP. Povišanje primanjkljaja države v Sloveniji za skoraj 4 odstotne točke BDP glede na predhodno leto je bilo predvsem odraz cikličnega stanja gospodarstva. Učinki gospodarske in finančne krize so se odrazili v znižanju prihodkov države, katerih rast se je začela izraziteje zmanjševati že v zadnjem četrtletju leta 2008. Izdatki države so se spremenjenim okoliščinam začeli prilagajati pozneje in v manjšem obsegu, delež izdatkov v BDP pa se je lani izrazito povišal. Dodatno so k rasti primanjkljaja prispevali tudi diskrecijski ukrepi, med njimi subvencioniranje delovnih mest z namenom ohranjanja zaposlenosti. Dolg države je ob koncu leta 2009 dosegel 12.519 mio EUR oziroma 35,9% BDP. Visoko povečanje dolga države v letu 2009 odraža poleg zadolževanja za financiranje primanjkljaja države tudi povečane možnosti zadolževanja na osnovi sprememb Zakona o javnih financah. Ker je bil javnofinančni primanjkljaj več kot 3% BDP, je Slovenija od 2. decembra 2009 v postopku zaradi prevelikega primanjkljaja. V takem položaju je za zdaj 20 držav članic Evropske unije. Svet EU za ekonomske in finančne zadeve je kot rok za zmanjšanje primanjkljaja Sloveniji določil leto 2013. Povprečna dinamika zmanjševanja naj bi bila 0,75% BDP letno. Dopolnjeni program stabilnosti predvideva postopno zniževanje primanjkljaja države v naslednjih letih, pri čemer naj bi primanjkljaj države leta 2013 dosegel 1,6% BDP. Pomemben element finančne konsolidacije v javnem sektorju so strukturne reforme pokojninskega in zdravstvenega sistema ter trga dela, ki jih predvideva izhodna strategija Vlade RS.

Slika 14: **Saldo in dolg sektorja države po ESR 95**

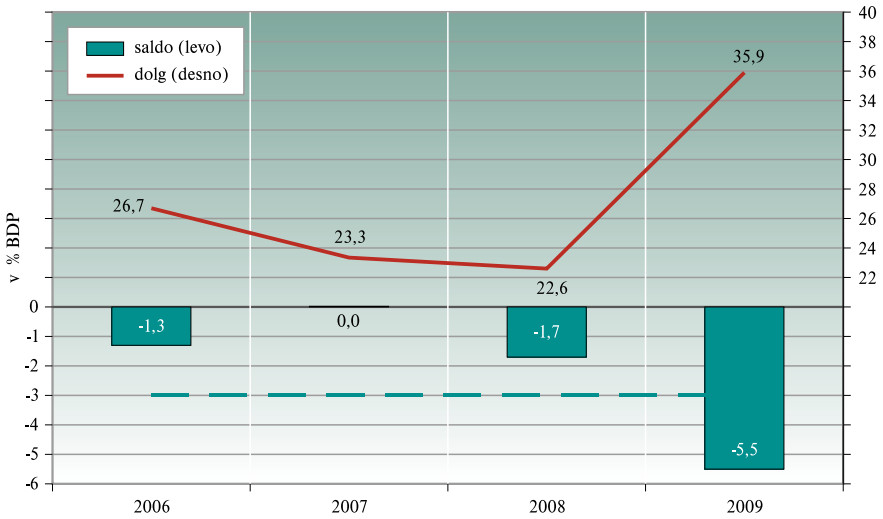

Vir: SURS

Pribitki k zahtevani donosnosti 10-letnih državnih obveznic večine držav evroobmočja nad primerljivo nemško državno obveznico so se ob koncu leta 2008 in v začetku leta 2009 zelo povečali. Pozneje so se zaradi postopnega oživljanja gospodarstev evroobmočja na splošno zniževali vse do decembra 2009. Takrat so se začeli ponovno zviševati zaradi poslabšanja bonitetne ocene kreditnega tveganja Grčije. Pribitki za zahtevano donosnost 10-letne grške državne obveznice gleda na zahtevano donosnost nemške državne obveznice so bili ob koncu decembra približno 240 bazičnih točk. Ta pribitek je bil na primer novembra približno 155 bazičnih točk. Pribitek v primeru Slovenije se je iz novembrskih 56 bazičnih točk po dogodkih z Grčijo povzpel na 76 bazičnih točk. Od konca decembra se je spet zniževal in prišel do 64 bazičnih točk. Kljub temu so pribitki slovenske nad referenčno nemško državno obveznico ostali nekoliko višji kot pred začetkom krize. Ob koncu leta 2009 je Slovenija ohranjala bonitetno oceno AA, nadaljnje ohranjanje ugodnega položaja na trgih državnega dolga pa bo odvisno od uspešnosti in pravočasnosti izvajanja izhodne strategije.

Slika 15: **Pribitki pri desetletnih državnih obveznicah nad nemškimi desetletnimi obveznicami**

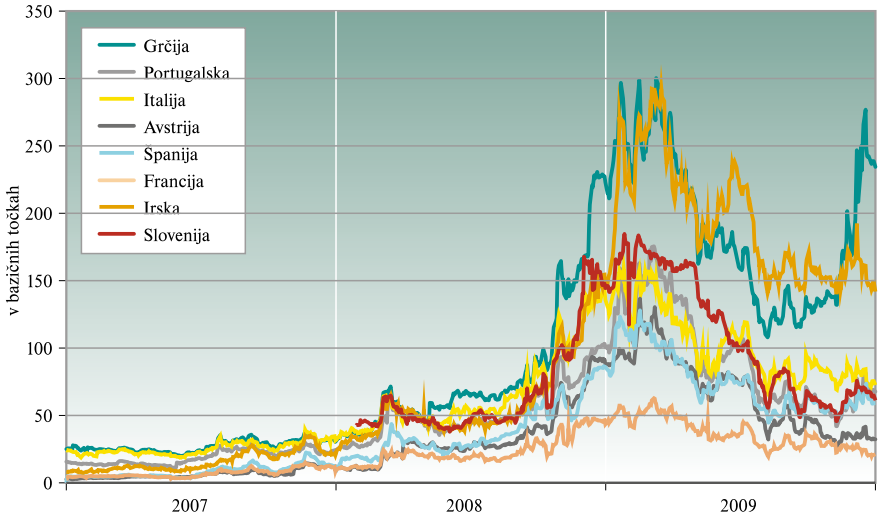

Vir: Bloomberg, preračuni Banka Slovenije
Opomba: Pribitek je izračunan kot razlika med donosnostjo desetletne državne obveznice in donosnostjo referenčne (nemške) obveznice na dnevni ravni in odraža dodatna tveganja, ki jih tržni udeleženci pripisujejo državi kot dolžnici.

Zaradi visokega primanjkljaja in rasti dolga sektorja države, ki sicer zaostaja za povprečjem evroobmočja, je tudi pred Slovenijo nujnost fiskalne konsolidacije. To bo ob večji stroškovni konkurenci in veliki verjetnosti trajnejšega poslabšanja razmer na trgu dela zaviralno vplivalo na domače povpraševanje. Pri obnovi dolgoročno vzdržne gospodarske rasti bo najpomembnejše učinkovito uresničevanje strukturnih reform.

Bančni sistem

V Sloveniji je ob koncu leta 2009 delovalo 19 bank, od tega osem hčerinskih, tri podružnice tujih bank in tri hranilnice. Od tega so imele ob koncu leta 2009 banke 99,2-odstotni delež. V primerjavi z letom prej se je število kreditnih institucij povečalo za eno. V večinski tuji lasti je ob koncu leta 2009 v Sloveniji delovalo 8 hčerinskih bank in tri podružnice tujih bank, v popolni domači lasti je bila ena banka, devet bank pa je bilo v večinski domači lasti. Delež vseh tujcev v lastniškem kapitalu bank se je v letu 2009 glede na leto 2008 zmanjšal za 1,6 odstotne točke in je znašal 36,6%. Če upoštevamo samo tujce, ki so lastniki več kot 50% kapitala v posamezni banki, znaša ta delež 26,8%. Delež tujih oseb, merjen z bilančno vsoto, je 31. 12. 2009 znašal 2,9 odstotne točke več kot delež tujih oseb, merjen z lastniškim kapitalom. Državno lastništvo, merjeno po lastniškem kapitalu, se je lani nekoliko povišalo. Ob koncu leta je znašalo 20,5%.

Velikost bilančne vsote bank in hranilnic glede na BDP se je lani razmeroma zelo povečala in je ob koncu leta 2009 znašala 147%. To je posledica rasti bilančne vsote in realnega zmanjšanja BDP v lanskem letu.

Rast bilančne vsote bank je bila v letu 2009 glede na leto prej v povprečju za več kot pol manjša. Ob koncu leta je dosegla 8%. Pri zmanjšanju finančnih virov iz tujine, manjšem naraščanju vlog gospodinjstev in velikem padcu posojilne aktivnosti bank so bili v letu 2009 razlogi za rast bilančne vsote predvsem povečanje vlog države, izdaja obveznic in povečano zadolževanje bank pri ECB. Povečanje vlog države je v letu 2009 znašalo skoraj tri četrtine vsega neto povečanja vlog nebančnega sektorja.

Hkrati so lani banke skoraj neprekinjeno neto zmanjševale svojo zadolženost do tujine. Povečanje bilančne vsote v letu 2009 v višini 3,8 mrd EUR se ni odrazilo v neto povečanju posojil nebančnemu sektorju, ki je lani znašalo le 0,2 mrd EUR, ampak predvsem v povečanju terjatev do bank v višini 1,7 mrd EUR in naložb v vrednostne papirje v višini 1,6 mrd EUR. Zato se je povečala sekundarna likvidnost bank.

Slika 16: **Kreditiranje nebančnega sektorja**

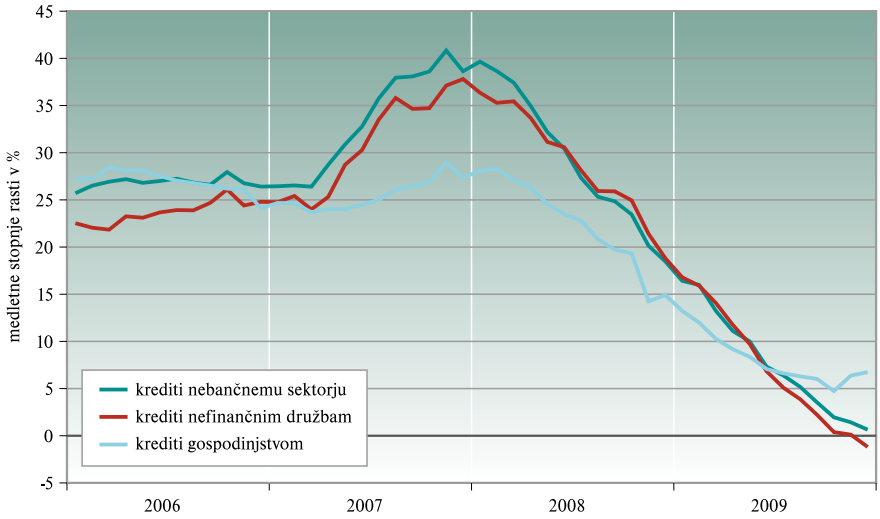

Vir: Banka Slovenije

V letu 2009 se je ustavila rast posojil bank. Že predlani se je rast posojil hitro zmanjševala in k temu so pomembno prispevali težji dostop do virov iz tujine, zviševanje realnih obrestnih mer in bazni učinek iz predhodnega leta, ko je bila rast posojil izrazito visoka. Na nadaljevanje padca kreditiranja v letu 2009, zlasti podjetjem, so vplivali tudi večja zahtevnost bank pri zavarovanju posojil komitentom in višji pribitki na referenčne obrestne mere. Zniževanje dinamike kreditne rasti je bilo značilno za vse skupine bank, vendar pa je bilo najizrazitejše pri skupini bank v večinski tuji lasti in pri velikih domačih bankah. Banke v večinski tuji lasti so zmanjšale posojilno aktivnost do podjetij, vendar so bile nadpovprečno aktivne pri kreditiranju gospodinjstev.

Banke v Sloveniji pri posojilih podjetjem po začetnem znižanju obrestnih mer ob koncu predlanskega leta in na začetku leta 2009 skoraj niso več zniževale obrestnih mer. Nominalne obrestne mere za posojila podjetjem v Sloveniji so občutno presegale tiste v evroobmočju. Tako je bila v letu 2009 ta razlika med nami in evroobmočjem pri posojilih nad milijonom EUR okrog 3 odstotne točke. Vzroki za to so bili predvsem v oteženem dostopu bank do virov financiranja v tujini. Pri financiranju so obveznice za slovenske banke manj pomembne kot v evroobmočju. Izdaje obveznic v tujini so zaradi nižjih bonitetnih ocen in višjih stroškov izvedbe pri nas dražje. Banke so v lanskem letu tudi v večji meri upoštevale tveganost in zadolženost slovenskih podjetij pri določanju višine obrestnih mer. Ob znižanju povprečne inflacije so se v letu 2009 zelo povečale realne obrestne mere za posojila podjetjem.

Slika 17: **Obrestne mere za posojila nad 1 mio EUR za nefinančne družbe**

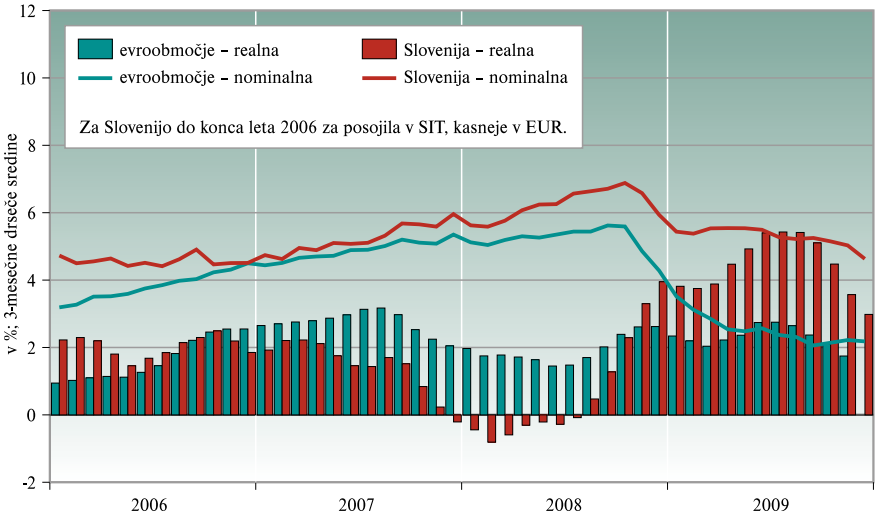

Vir: ECB, Banka Slovenije

Obrestne mere za potrošniška posojila so lani nominalno in tudi realno zaostajale za primerljivimi obrestnimi merami v evroobmočju. Obseg potrošniških posojil bank gospodinjstvom se sicer v letu kriznih gospodarskih razmer ni večal.

Slika 18: **Obrestne mere za potrošniška posojila gospodinjstvom**

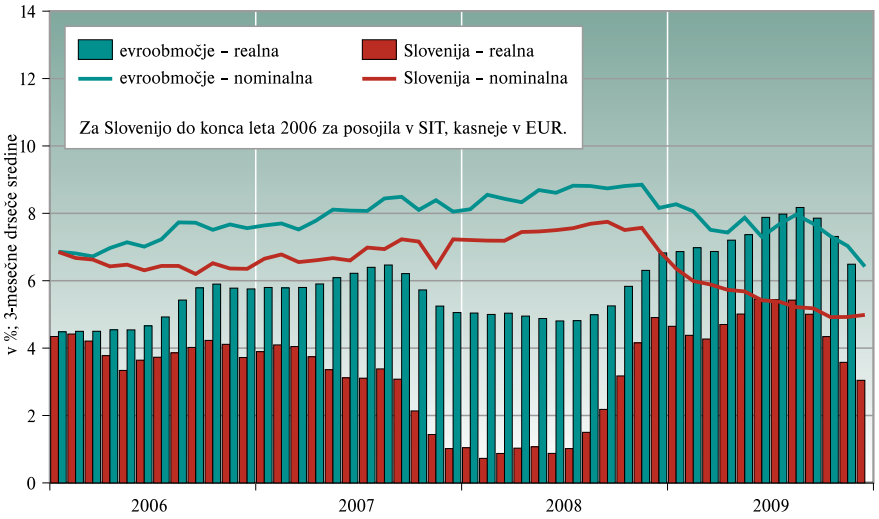

Vir: ECB, Banka Slovenije

Znižanje rasti posojil je bilo lani najizrazitejše pri podjetjih oziroma nefinančnih družbah, kjer je bila medletna rast posojil ob koncu leta podobno kot v državah EMU negativna (-1,5%). Manj se je zniževala rast posojil gospodinjstvom. Ob koncu leta je znašala 6,8%. Večina posojil gospodinjstvom je bila dolgoročna. Pri tem so stanovanjska posojila ob koncu lanskega leta še vedno dosegala razmeroma visoko 15,7-odstotno medletno rast. Podjetjem so banke odobravale predvsem kratkoročna posojila, vendar ne v dovolj velikem obsegu, da bi bila njihova medletna rast pozitivna, zato se je obseg stanj tovrstnih posojil neto zmanjševal. Posledično se je povečal delež dolgoročnih posojil v strukturi stanja posojil.

Nominalne obrestne mere za vloge do enega leta, ki pomenijo veliko večino vseh vlog gospodinjstev, so lani presegale primerljive obrestne mere v evroobmočju,

vendar se je ta razlika zmanjševala. Bankam se je zmanjševalo financiranje v tujini in hkrati so dospevale obveznosti, zato so bile dodatne vloge nebančnega sektorja edini razmeroma hitro razpoložljivi in v primerjavi z drugimi oblikami financiranja (izdaja obveznic, zadolževanje na trgu) najcenejši vir sredstev. Zato se je povečevala tekmovalnost med bankami, kar je povzročilo povečanje pasivnih obrestnih mer. Pri vlogah gospodinjstev so se s povečanjem razpona pasivnih obrestnih mer banke odzvale že ob koncu leta 2008 na ročnostih od enega do treh mesecev. Potem so prav tako naredile še za vloge, vezane od treh do dvanajstih mesecev. Povečanje razlike pri teh obrestnih merah med našimi bankami in bankami evroobmočja na tri odstotne točke v drugem polletju 2009 je odraz povečane tekmovalnosti med bankami doma, predvsem pri vlogah daljših ročnosti. Banke so si razmeroma močno konkurirale tudi pri vlogah države.

Slika 19: **Obrestne mere za vloge gospodinjstev do enega leta**

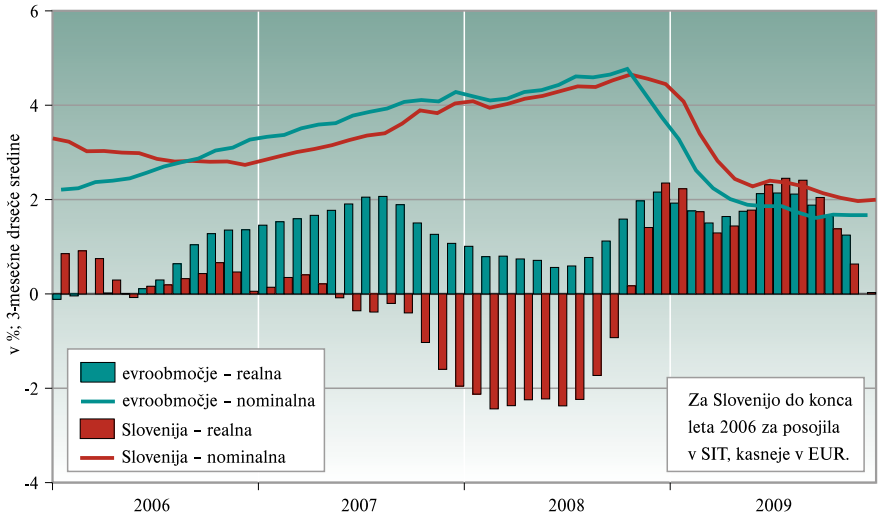

Vir: ECB, Banka Slovenije

Težje gospodarske razmere in poglabljanje gospodarske krize se je lani začelo kazati na poslovni uspešnosti bank. Tveganja, ki so bila vidna že predlani, so se začela uresničevati. Pri zaustavitvi rasti bančnih posojil in znižanju ravni obrestnih mer so prihodki bank od neto obresti lani zaostajali za predlanskimi, vendar so jih banke nadomestile z višjimi neobrestnimi prihodki. Banke so poslabšane gospodarske razmere prizadele predvsem s povečanjem kreditnih tveganj. Zato so morale povečati oslabitve in rezervacije, kar je precej zmanjšalo njihov dobiček.

Dobiček bank pred obdavčitvijo je po začasnih nerevidiranih podatkih v letu 2009 znašal 160 mio EUR in je bil skoraj polovico nižji kot leta 2008. Zmanjšanje dobička je bilo večinoma posledica povečanih oslabitev in rezervacij ter zmanjšanja prihodkov od neto obresti. Banke tega izpada dohodka niso mogle nadomestiti z višjimi neobrestnimi prihodki in znižanjem operativnih stroškov. Neto obrestni prihodki bank so bili lani za 2,1% manjši kot leta 2008. Obrestna marža pri obrestonosni aktivi se je znižala na 1,98%. Negativna rast prihodka v obliki neto obresti je bila posledica majhne rasti posojil. Posojila prinašajo višje obresti kot naložbene oblike. Na rast neto neobrestnih prihodkov so lani vplivali dobički iz finančnih sredstev in obveznosti, namenjenih trgovanju, medtem ko so banke predlani v enakem obdobju iz tega naslova izkazovale izgubo. Zato je bil bruto dohodek bank večji.

Tabela 1: **Izkaz uspeha bank**

	Obseg (v mio EUR)				Stopnje rasti (v %)				Delež v bruto dohodku (v %)			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
Neto obresti	689,8	816,4	938,8	924,7	9,2	18,3	15,7	-2,1	56,7	57,0	69,4	65,3
Neobrestni prihodki	525,8	616,7	414,7	492,2	26,0	17,3	-32,6	18,4	43,3	43,0	30,6	34,7
Bruto dohodek	1.215,6	1.433,0	1.353,6	1.417,0	15,9	17,9	-5,1	4,2	100	100	100	100
Operativni stroški	702,1	755,9	772,6	761,6	8,5	7,7	2,7	-1,9	57,8	52,7	57,1	53,7
stroški dela	367,4	401,8	410,1	413,4	7,3	9,4	2,6	0,3	30,2	28,0	30,3	29,2
Neto dohodek	513,5	677,1	580,9	655,4	28,0	31,9	-13,7	12,2	42,2	47,3	42,9	46,3
neto oslabitve in rezervacije	119,8	163,0	276,9	495,8	-14,5	36,0	70,5	78,4	9,9	11,4	20,5	35,0
Poslovni izid pred obdavčitvijo	393,7	514,2	304,0	159,5	50,7	30,6	-40,4	-47,9	32,4	35,9	22,5	11,3
davki	90,9	102,5	54,3	38,3	75,5	12,8	-42,8	-34,6	7,5	7,1	4,0	2,7
Poslovni izid po obdavčitvi	302,8	411,7	249,7	121,3	44,6	36,0	-39,8	-51,0	24,9	28,7	18,4	8,6

Vir: Banka Slovenije

Operativni stroški so bili lani nižji kot leta 2008. Predvsem se je znižala rast stroškov dela. Banke so lani oblikovale za 496 mio EUR stroškov oslabitev in rezervacij oziroma za 78% več kot v letu 2008. Stroški oslabitev in rezervacij so odraz poslabševanja bančnih portfeljev in gospodarskih razmer in so že od zadnjega četrtletja 2008 močno vplivali na višino dobička bank. Njihov delež v bruto dohodku je tako lani dosegel blizu 35%, medtem ko leto prej le dobro petino. Pred krizo je znašal samo 11,4%.

Tabela 2: **Kazalniki poslovanja bank**

(v %)	2005	2006	2007	2008	2009
Donos na aktivo	1,00	1,25	1,36	0,68	0,32
Donos na kapital	12,72	15,07	16,29	8,10	3,80
Oper. stroški na povpr. bilančno vsoto	2,48	2,23	2,00	1,71	1,54
Obrestna marža na obrest. aktivo	2,62	2,37	2,33	2,21	1,98
Obrestna marža na bilančno vsoto	2,42	2,19	2,16	2,09	1,87
Neobrestna marža	1,60	1,67	1,64	0,91	0,99
Bruto dohodek na povprečno aktivo	4,02	3,86	3,80	3,00	2,86

Vir: Banka Slovenije

Kreditno tveganje se je lani razmeroma hitro povečevalo zaradi naraščanja zamud komitentov pri poravnavanju obveznosti do bank, povečanja deleža nedonosnih terjatev, prehajanja iz najvišjih bonitetnih skupin A in B v skupino C in višje pokritosti terjatev z oslabitvami.

Zaradi večjih oslabitev in rezervacij ter stagnacije kreditne aktivnosti se je povečevalo dohodkovno tveganje bank. Po drugi strani se je obrestno tveganje zmanjševalo zaradi naraščanja kratkoročnih posojil s fiksno obrestno mero in vlog države z ročnostjo do enega leta. Tveganje spremembe deviznega tečaja je lani ostalo majhno in razmeroma nizko je bilo tudi likvidnostno tveganje bančnega sistema. Banke so imele razmeroma visoke količnike likvidnostne lestvice in povečano sekundarno likvidnost. Vendar pa so banke od lanskega leta naprej v večji meri izpostavljene tveganju refinanciranja. Slovenski bančni sistem je kljub zaostrenim razmeram doslej ohranjal ustrezno raven solventnosti. Banke so imele 11,6% vsega kapitala in 9,3% kapitala prvega reda.

Tabela 3: **Bonitetna struktura razvrščenih terjatev in pokritost z rezervacijami in oslabitvami**

	31. 12. 2007			31. 12. 2008			31. 12. 2009		
	Razvrščene terjatve	Oslabitve	Pokritost terjatev z oslabitvami (v %)	Razvrščene terjatve	Oslabitve	Pokritost terjatev z oslabitvami (v %)	Razvrščene terjatve	Oslabitve	Pokritost terjatev z oslabitvami (v %)
Skupaj (v mio EUR)	41.026	1.314	3,2	47.129	1.403	3,0	48.935	1.818	3,7
	Struktura (v %)			Struktura (v %)			Struktura (v %)		
A	74,1	8,6	0,4	74,4	8,8	0,4	70,3	7,0	0,4
B	22,7	33,7	4,7	22,7	34,4	4,5	24,9	30,8	4,6
C	1,3	10,0	23,9	1,0	8,7	24,8	2,6	16,1	23,3
D	0,7	14,3	65,7	1,0	20,8	62,3	1,5	24,7	62,9
E	1,1	33,4	100,0	0,8	27,2	100,0	0,8	21,3	100,0

Vir: Banka Slovenije

1.2 Izvajanje strategije Banke Slovenije

Leto 2009 je bilo prvo leto uresničevanja Strateškega načrta 2009–2012. V tem načrtu je Banka Slovenije opredelila sedem temeljnih ciljev, ki jih v svojih aktivnostih zasleduje.

Temeljni cilj I: »Zagotavljati stabilnost cen v evroobmočju s sodelovanjem pri oblikovanju in izvrševanju denarne politike Evrosistema«

S prilagajanjem obrestnih mer se je Evrosistem ustrezno odzival na gospodarske razmere. Zaradi gospodarske krize je v denarno politiko uvedel tudi nestandardne ali neobičajne instrumente. Uvedba polne dodelitve likvidnosti po fiksni obrestni meri in podaljšanje ročnosti posojil do enega leta sta bančnemu sistemu olajšala refinanciranje obveznosti v razmerah, ko so slovenske banke neto odplačevale dolg do tujih bank. S tem je Banka Slovenije v okviru operacij Evrosistema pomembno zmanjšala likvidnostno tveganje v bankah. Z razširitvijo nabora finančnega premoženja razpoložljivega za zastavo pri centralni banki je v okviru Evrosistema bankam razširila možnosti priti do likvidnosti pri centralni banki. Z odločitvijo, da bo sodelovala pri programu nakupa kritih obveznic, je omogočila prve izdaje kritih obveznic tudi na slovenskem trgu.

Temeljni cilj II: »Podpirati splošno ekonomsko politiko za blaginjo skupnosti v Republiki Sloveniji«

V rednih publikacijah gospodarskih in finančnih gibanj je sproti ocenjevala makroekonomska in finančna gibanja v Republiki Sloveniji in s Poročilom o cenovni stabilnosti dvakrat letno javnosti sporočala svoje napovedi teh gibanj skupaj z oceno negotovosti v gospodarskem okolju. V okviru enotne metodologije je sooblikovala pogled Evrosistema na dogajanja v javnih financah v državah Evrosistema in redno sodelovala tudi pri oblikovanju makroekonomskih napovedi Evrosistema. Spodbujala je samostojno analitično in raziskovalno delo ter zagotavljala podatkovne podlage za analitične in modelske ocene. Prenovila je metodologijo poročanja denarnih finančnih institucij in jo v sodelovanju z ATVP in AZN tudi medsektorsko uskladila. V okviru ESCB in CEBS je sodelovala pri usklajevanju metodologije monetarnih in finančnih statistik za potrebe nadzora. Banka Slovenije kakovostno izpolnjuje svoje obveznosti statističnega poročanja v Evrosistemu in zagotavlja javnosti dostop do podatkov v agregirani obliki.

Temeljni cilj III: »Prizadevati si za finančno stabilnost, za visoko kakovostno oskrbo z gotovino ter za varne in učinkovite plačilne sisteme, upoštevaje načela tržnega gospodarstva in proste konkurence ter interese potrošnikov«

Banka Slovenije analizira stabilnost slovenskega finančnega sistema. Poleg občasnih internih analitičnih informacij dvakrat letno pripravi celovito analizo sprememb tveganj v bančnem sistemu in analizo stabilnosti finančnega sistema. Analize tudi javno objavlja, v primeru potreb pa se glede na ugotovljene spremembe odzove z ustreznimi ukrepi. Banka Slovenije sodeluje v Evrosistemu pri ugotavljanju potreb po gotovini in v ožji skupini nacionalnih centralnih bank na podlagi sporazuma o tiskanju bankovcev naroča tiskanje dodeljene količine bankovcev na podlagi javnega razpisa. Nemoteno oskrbo z bankovci zagotavlja prek petih depotnih bank, reciklira za obtok primerne bankovce in izloča neprimerne. Skupaj z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami in ECB Banka Slovenije sodeluje pri projektih in aktivnostih, s katerimi Evrosistem izvaja proces integracije, harmonizacije in standardizacije plačilnih in poravnalnih sistemov v evroobmočju (T2S, CCBM2, SEPA) in zagotavlja njihovo nemoteno poslovanje. S pregledi delovanja plačilnih sistemov ocenjuje tveganja pri poslovanju in zahteva od upravljavcev in udeležencev, da jih ustrezno obvladujejo.

Temeljni cilj IV: »Optimalizirati aktivno vlogo Banke Slovenije v ESCB s strokovnim sodelovanjem«

Banka Slovenije redno sodeluje pri aktivnostih Odborov ESCB in usmerja aktivnost svojih članov v njih. Od služb zahteva oceno vsebin in stališča do predlogov, ki jih obravnava Svet ECB. Načinu delovanja ESCB je prilagodila tudi notranjo organizacijo dela. Sodeluje v skupnih programih Evrosistema pri dajanju tehnične pomoči in je tudi sama oblikovala program bilateralne tehnične pomoči, usmerjen v centralne banke držav zahodnega Balkana, ki še niso članice Evropske unije. Aktivno sodeluje tudi pri programu Centra za odličnost financ, ki deluje pod sponzorstvom mednarodnih finančnih institucij.

Temeljni cilj V: »Oblikovati in izvrševati pogoje za stabilen bančni sistem, uspešno poslovanje bank in za varnost vlog v bankah in hranilnicah«

Nadzor nad poslovanjem bank temelji na učinkovitem uvajanju bančne in drugih relevantnih direktiv, ki se zaradi finančne krize relativno hitro spreminjajo in dopolnjujejo. Banka Slovenije je v letu 2009 aktivno sodelovala pri oblikovanju nacionalne zakonodaje in podzakonskih aktov, ki urejajo poslovanje bank in hranilnic. Z aktivnim spremljanjem učinkov protikriznih ukrepov in priporočil ter izvajanjem nadzora nad kreditnimi tveganji je Banka Slovenije spodbujala ustrezen odziv vodstva bank na težje pogoje poslovanja doma in v tujini. Samo tako so bile banke sposobne prevzeti morebitna povečana kreditna tveganja in ustrezno upravljati svojo likvidnost.

Temeljni cilj VI: »Zagotavljati zanesljiv sistem upravljanja tveganj in procesov neprekinjenega poslovanja«

Banka Slovenije določa politike za obvladovanje tveganj in nadzira izvajanje teh politik prek dveh poti: finančna tveganja prek Investicijskega odbora, operativna tveganja, varnost informacijskega sistema in neprekinjeno poslovanje pa prek Odbora za operativna tveganja. Na obeh področjih razvija nove metode in jih postopno uvaja v prakso, da bi izboljšala obvladovanje tveganj in s tem zmanjšala tveganja, ki jim je izpostavljena.

Temeljni cilj VII: »Skrbeti za učinkovito, prilagodljivo in stroškovno optimalno organizacijo z motiviranimi in strokovno usposobljenimi zaposlenimi in jo podpirati«

V letu 2009 je Banka Slovenije za 5% znižala izdatke svojega poslovanja. Število efektivno zaposlenih ostaja pod ciljno ravnjo, določeno s finančnim načrtom (430 zaposlenih). Hkrati se izboljšuje kvalifikacijska sestava zaposlenih. Med pomembnejše aktivnosti pri organizaciji spadajo uvedba srednjeročnega štiriletnega horizonta planiranja, vzpostavitev sistema spremljanja stroškov po centralnobančnih funkcijah, prenovitev pravilnika o projektnem delu in priprave na informatizacijo razvojnega dela.

2 DEJAVNOSTI BANKE SLOVENIJE

2.1 Naloge v okviru ESCB

2.1.1 Izvajanje denarne politike Evrosistema

Evrosistem vpliva na tržno obrestno mero v evroobmočju tako, da stalno daje bančnemu sistemu toliko posojil in s tem likvidnosti, kot ustreza ocenjenemu likvidnostnemu primanjkljaju v bančnem sistemu. Banke povprašujejo po denarju centralne banke, ker želijo posamezniki gotovino v obliki bankovcev in kovancev in ker same potrebujejo denar na svojih računih pri centralni banki za poravnave z drugimi bankami. Pri tem uravnava Evrosistem samo agregatno količino likvidnosti in se zanaša na denarni trg, da jo porazdeli med posameznimi bankami v skladu s potrebami.

Stabilizacija denarnega trga s povečano ponudbo likvidnosti skozi celo leto 2009.

Na denarnem trgu evroobmočja so se v letu 2009 še čutile posledice finančne krize, ki se je začela sredi leta 2007 s težavami na nepremičninskem trgu ZDA in dosegla svoj vrh septembra 2008 s propadom ameriške investicijske banke Lehman Brothers. Kriza je na tem trgu zmanjšala zaupanje med bankami, zato prerazporejanje likvidnosti med bankami prek denarnega trga ni dobro delovalo. Evrosistem je nezadovoljivo funkcioniranje denarnega trga nadomestil s tem, da je nastopil kot posrednik med bankami, ki so imele preveč likvidnosti (in so jo zato želele posoditi), in tistimi, ki so si jo želele izposoditi. Rezultat je bil večji obseg posojanja Evrosistema bankam kot običajno in presežek likvidnosti nad normalnimi potrebami bank. Presežek so banke nalagale v mejni depozit, likvidnost pa je Evrosistem bankam posojal s polno dodelitvijo po fiksni obrestni meri. Počasno oživljanje gospodarstva proti koncu leta je v takem obsegu normaliziralo denarni trg, da je Evrosistem decembra objavil postopno zmanjševanje števila posebnih operacij, ki so bile uvedene zaradi finančne krize. Ker ni bilo inflacijskih pritiskov, je tudi na začetku leta 2010 ohranil neomejeno ponudbo likvidnosti (t. i. polna dodelitev[2]) pri rednih operacijah odprtega trga. Ob tako oblikovani ponudbi likvidnosti je bila tržna obrestna mera (eonia) vse leto približno 60 do 70 bazičnih točk (stotink odstotne točke) pod ključno obrestno mero ECB, tj. le nekaj bazičnih točk nad obrestno mero mejnega depozita (gl. sliko 20).

[2] Polna dodelitev likvidnosti pomeni, da so vse nasprotne stranke dobile toliko likvidnosti, kot so jo želele, po vnaprej znani (fiksni) obrestni meri.

Slika 20: **Obrestne mere ECB in eonia**

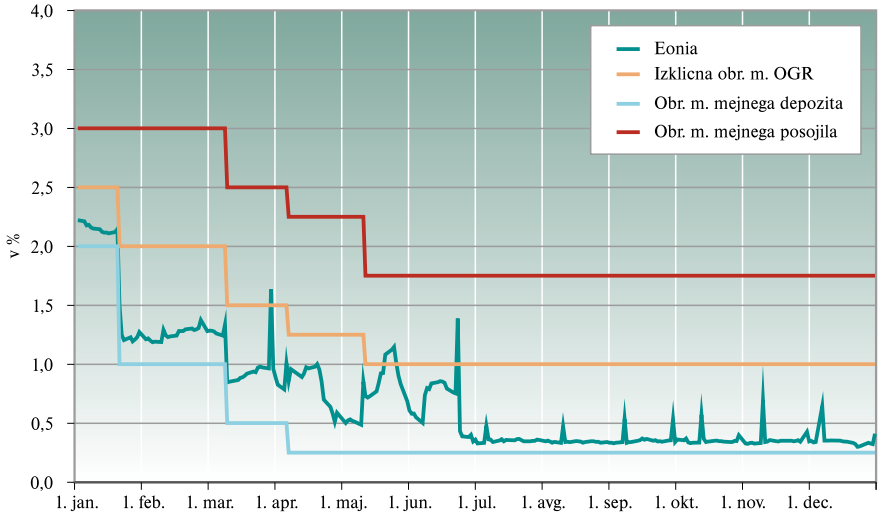

Vir: ECB

Evrosistem izvaja denarno politiko decentralizirano, prek nacionalnih centralnih bank držav evroobmočja. Banka Slovenije posle denarne politike sklepa s slovenskimi bankami in hranilnicami, ki so hkrati obveznice v sistemu obveznih rezerv Evrosistema. Dostop do najpomembnejših instrumentov, tj. operacij glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja, in do odprtih ponudb je ob koncu leta 2009 imelo 21 nasprotnih strank od skupno 25 slovenskih obveznic, vključenih v sistem obveznih rezerv.

V nadaljevanju so podrobneje opisane spremembe pri uporabi instrumentov denarne politike in kvantificirana njihova relativna pomembnost v letu 2009 ter pojasnjena uporaba finančnih zavarovanj pri posojilnih instrumentih denarne politike.

Instrumenti denarne politike Evrosistema v letu 2009

Sredi leta je bil uveden program nestandardnih ukrepov denarne politike.

Evrosistem izvaja denarno politiko s tremi skupinami instrumentov: operacijami odprtega trga, odprtimi ponudbami in obveznimi rezervami.[3] Z obveznimi rezervami stabilizira povpraševanje po svojem denarju (t. i. primarnem denarju), z operacijami odprtega trga (povratne operacije glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja) redno zagotavlja potrebno količino tega denarja, odprti ponudbi mejnega depozita in mejnega posojila pa izravnavata neusklajenosti med ponudbo primarnega denarja in povpraševanjem po njem, ki pri tem ostanejo. V letu 2009 je zaradi poslabšanega delovanja finančnih trgov Evrosistem oblikoval program nestandardnih ukrepov denarne politike, v katere je med operacije odprtega trga poleg podaljšane ročnosti povratnih operacij s polno dodelitvijo po fiksni obrestni meri vključil tudi dokončne nakupe vrednostnih papirjev (gl. okvir 1).[4] Druga pomembna sprememba glede na razmere pred septembrom 2008 je bila, da so banke zaradi presežne likvidnosti, ki je nastala kot posledica posredniške vloge Evrosistema na denarnem trgu (polna dodelitev povratnih operacij namesto nevtralne dodelitve oziroma dodelitve po vnaprej najavljenih zneskih), pogosteje kot običajno uporabljale mejni depozit.

[3] Podrobnejši opis instrumentov denarne politike je mogoče najti na spletni strani ECB v Splošni dokumentaciji o instrumentih in postopkih denarne politike Eurosistema (http://www.ecb.int/pub/pdf/other/gendoc2008sl.pdf).

[4] Pravno podlago dokončnih nakupov vrednostnih papirjev predstavlja Sklep ECB o izvajanju programa nakupa kritih obveznic (ECB/2009/16) (http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/l_17520090704sl00180019.pdf).

Okvir 1: **Program nestandardnih ukrepov denarne politike**

Evrosistem je 7. maja 2009 najavil dva ukrepa: izvedbo treh enoletnih operacij dolgoročnejšega refinanciranja in nakup kritih obveznic.

S podaljšanjem maksimalne ročnosti operacij z dotedanjih šest na dvanajst mesecev je Evrosistem bankam olajšal financiranje v razmerah oteženega dolgoročnega financiranja na trgu. Na enoletne operacije so se banke odzvale v znatnih zneskih, in sicer s 442 mrd EUR ob koncu junija (največji obseg ene operacije doslej), 75 mrd EUR ob koncu septembra in 97 mrd EUR v decembru 2009.

V okviru drugega ukrepa je Evrosistem objavil, da bo med začetkom julija 2009 in koncem junija 2010, v okviru t. i. programa nakupa kritih obveznic, nakupil 60 mrd EUR kritih obveznic. Cilj programa je bil prispevati k (a) obuditvi primarnega trga kritih obveznic, ki je za trgom državnih obveznic drugi največji trg obveznic v evroobmočju, (b) izboljšanju likvidnosti sekundarnega trga kritih obveznic, (c) znižanju obrestnih mer denarnega trga ter (d) povečanju razpoložljivosti posojil nebančnemu sektorju.

Evrosistem kupuje obveznice, ki izpolnjujejo naslednja merila: (a) so primerno finančno premoženje za zavarovanje operacij denarne politike, (b) so denominirane v evrih, (c) izdale so jih banke, ustanovljene v evroobmočju, (č) so izdane in poravnane v evroobmočju, (d) so bodisi krite obveznice, izdane v skladu z merili, določenimi v členu 22(4) Direktive UCITS, bodisi strukturirane krite obveznice s podobnimi varovali, (e) velikost izdaje praviloma ne sme biti manjša od 500 mio EUR, nikakor pa ne manjša od 100 mio EUR, (f) izdaja mora praviloma imeti bonitetno oceno najmanj AA-/Aa3 in (g) pravo, ki jih ureja, je pravo države evroobmočja.

Pozitivni učinki programa so bili v letu 2009 vidni v povečanju izdaj kritih obveznic in hitrem zmanjševanju razlike v obrestnih merah med kritimi in državnimi obveznicami. Do 31. decembra 2009 je Evrosistem skupaj odkupil za 28,3 mrd EUR nominalne vrednosti kritih obveznic.

Tudi v letu 2009 polna dodelitev pri vseh operacijah odprtega trga …

Operacije glavnega refinanciranja (OGR) so povratne posojilne operacije, organizirane tedensko, z običajno dospelostjo enega tedna, ki se izvajajo po vnaprej objavljenem koledarju. V letu 2009 je Evrosistem nadaljeval njihovo izvajanje v obliki standardnih avkcij s polno dodelitvijo likvidnosti. Polna dodelitev je bila uvedena oktobra 2008 zaradi precej težjega financiranja bank na medbančnem trgu, ker po stečaju banke Lehman Brothers ni bilo zaupanja med bankami.

V letu 2009 je bilo izvedenih 52 operacij glavnega refinanciranja v povprečnem znesku 149,8 mrd EUR (v letu 2008 je znašal povprečni znesek 201,1 mrd EUR). Slovenske banke in hranilnice so sodelovale pri vseh 52 operacijah, na katerih so skupaj dobile za 5,5 mrd EUR likvidnosti, kar je 0,07% celotne dodelitve.

… in nadaljevanje podaljševanja ročnosti operacij.

Operacije dolgoročnejšega refinanciranja (ODR) v obdobju normalnih razmer zagotavljajo nasprotnim strankam dodatno, stabilno refinanciranje. Te povratne transakcije za povečanje likvidnosti so praviloma organizirane mesečno, z dospelostjo treh mesecev, in izvedene na podlagi vnaprej objavljenega koledarja. Zaradi nadaljevanja napetosti na finančnih trgih je Evrosistem v letu 2009 obnavljal vsa dospela posojila, tudi dodatna z ročnostjo 3 in 6 mesecev ter enomesečna z ročnostjo, enako obdobju obveznih rezerv. Poleg redne 3-mesečne operacije je tako vsak mesec izvedel še po eno dodatno z rokom 3 in 6 mesecev ter z ročnostjo približno enega meseca.

Poleg tega je Evrosistem 7. maja 2009 napovedal enoletne operacije dolgoročnejšega refinanciranja in v letu 2009 izvedel tri tovrstne operacije: 24. junija, 30. septembra in 16. decembra. Pri vseh je dodelil likvidnost v polnem znesku povpraševanja bank, pri prvih dveh po fiksni obrestni meri, enaki takrat veljavni obrestni meri za operacijo glavnega refinanciranja, pri zadnji pa je bila obrestna mera enaka povprečju obrestnih mer za operacije glavnega refinanciranja v času do dospetja

te operacije. S temi operacijami je Evrosistem želel posojanje bank nebančnemu sektorju ohraniti vsaj na nespremenjeni ravni.

Obseg likvidnosti, dan v sistem z operacijami dolgoročnejšega refinanciranja, je v letu 2009 v povprečju znašal 554,8 mrd EUR, stanje pa se je izrazito povečalo po prvi od treh enoletnih operacij (gl. sliko 21). V letu 2009 je bilo tako poleg 12 rednih trimesečnih operacij izvedenih še skupaj 39 dodatnih, od tega po 12 trimesečnih, šestmesečnih in enomesečnih ter tri enoletne operacije. Vse so bile izvedene s polno dodelitvijo likvidnosti. Operacije dolgoročnejšega refinanciranja so v letu 2009, merjeno z njihovim deležem v pokrivanju likvidnostnega primanjkljaja Evrosistema, ostale glavni vir zagotavljanja likvidnosti v evroobmočju. Visok znesek tovrstnih operacij je bil v letu 2009 kompenziran z nižjim obsegom operacij glavnega refinanciranja in z večjo uporabo odprte ponudbe mejnega depozita.

Slika 21: **Ponudba (+) in povpraševanje (–) po denarju Evrosistema**

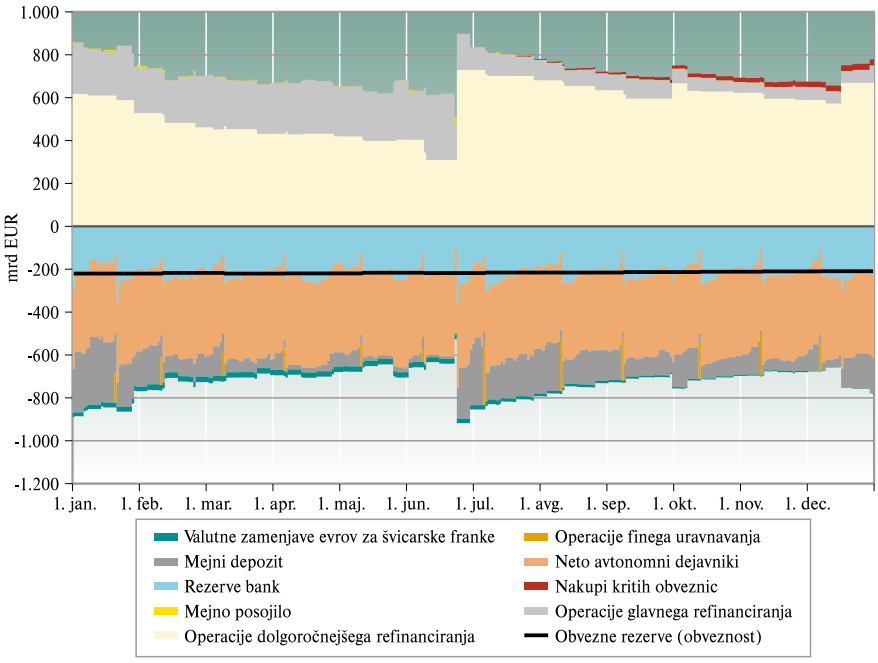

Vir: ECB

Povečano stanje operacij odprtega trga Banke Slovenije.

Slovenske nasprotne stranke so sodelovale pri skupaj 28 operacijah dolgoročnejšega refinanciranja, in sicer 3,1 mrd EUR protiponudb, od tega kar z 1,9 mrd EUR pri enoletnih. Sodelovanje pri slednjih je povečalo znesek izposoje slovenskih bank pri Banki Slovenije (gl. sliko 22) na najvišji nivo po uvedbi evra v Sloveniji. Slovenske banke so pred tem v večji meri iskale vire na finančnih trgih. Podobna sprememba se je zgodila tudi pri mejnem depozitu (gl. v nadaljevanju), ki je delno nadomestil naložbe bank na finančnih trgih.

Slika 22: **Stanje instrumentov denarne politike Evrosistema v letih 2008 in 2009 – slovenske banke in hranilnice (stanje ob koncu meseca)**

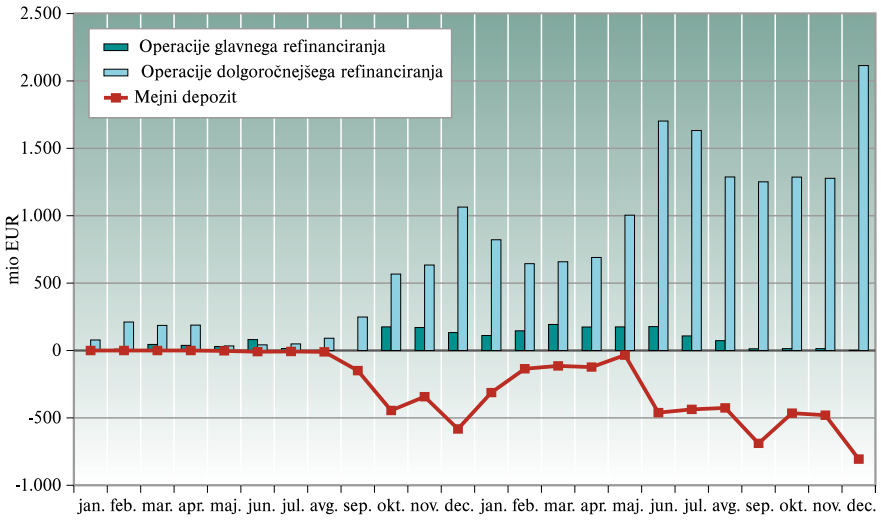

Vir: Banka Slovenije

Operacije finega uravnavanja (OFU) lahko uporabi ECB občasno, če želi odpraviti likvidnostna neravnotežja na trgu in s tem stabilizirati tržne obrestne mere. V letu 2009 so se te operacije izvajale le kot hitre avkcije v obliki zbiranja vezanih depozitov in samo na zadnji dan obdobja obveznih rezerv, da bi se izenačila dejanska likvidnost bančnega sistema s potrebno (določeno z obveznimi in morebitnimi želenimi presežnimi rezervami bank). Povprečni sprejeti znesek vseh operacij je znašal 154,2 mrd EUR in vse so bile izvedene z ročnostjo čez noč. ECB v letu 2009 ni spreminjala nabora nasprotnih strank, ki lahko sodelujejo pri teh operacijah, ki je bil oktobra 2008 začasno razširjen na vse nasprotne stranke z dostopom do operacij glavnega refinanciranja. Na teh avkcijah so redno sodelovale tudi banke in hranilnice iz Slovenije, ki so skupaj v povprečju vezale 0,4 mrd EUR.

Dnevna uporaba mejnega depozita zaradi presežne likvidnosti.

Uporaba *odprtih ponudb* je običajno omejena na zapiranje nepričakovanih vrzeli v preskrbljenosti nasprotnih strank z likvidnostjo. Ta vrzel je navadno večja proti koncu obdobja obveznih rezerv. Takrat namreč ni možnosti izravnavanja vrzeli na ta način, da bi banke imele rezerve večje od povprečno potrebnih. Zmanjšane so tudi možnosti vzpostaviti potrebno raven rezerv prek rednih operacij odprtega trga. Banke so od sredine oktobra 2008, ko je Evrosistem začel uporabljati polno dodelitev pri operacijah odprtega trga, odprto ponudbo mejnega depozita uporabljale redno (dnevno), in sicer za nalaganje presežne likvidnosti, ki je nastala, ker je bankam uspelo dobiti denar prek operacij glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja v polnem znesku. Povprečno dnevno stanje mejnega depozita pri Evrosistemu je v letu 2009 zato znašalo visokih 109,4 mrd EUR (leta 2008 49,8 mrd EUR). Kot je razvidno s slike 21, se je mejni depozit povečal zlasti po dodelitvi prve enoletne operacije dolgoročnejšega refinanciranja. Od takrat naprej pa do konca leta je namreč v povprečju znašal 126,8 mrd EUR. Povprečno dnevno stanje mejnega posojila je v letu 2009 znašalo 0,9 mrd EUR (leta 2008 2,3 mrd EUR). Uporaba mejnega depozita slovenskih bank in hranilnic je bila podobna kot v evroobmočju. V povprečju leta 2009 je znašala 0,4 mrd EUR (leta 2008 0,1 mrd EUR). Mejno posojilo je bilo v Sloveniji v letu 2009 uporabljeno enkrat.

Z določitvijo obrestnih mer za mejni depozit in mejno posojilo Evrosistem poleg tega, da omejuje ekstremna nihanja obrestnih mer na trgu, vpliva tudi na aktivnosti na medbančnem trgu. Da bi spodbudil trgovanje, je Evrosistem 21. januarja 2009 razširil koridor obrestnih mer okrog obrestne mere za operacije glavnega

refinanciranja na ±100 bazičnih točk. Tega je z 8. oktobrom 2008 zaradi velikega nihanja eonie, do katere je prišlo neposredno po propadu ameriške investicijske banke Lehman Brothers, zožil na 50 bazičnih točk v obe smeri okrog obrestne mere za operacije glavnega refinanciranja. S 13. majem 2009 je Evrosistem ta koridor ponovno zožil na 75 bazičnih točk okrog obrestne mere za operacije glavnega refinanciranja. Vzrok za to je bila želja po ohranitvi simetričnosti koridorja ob znižanju obrestne mere za operacije glavnega refinanciranja na 1,00%, in da ne bi zato obrestne mere nekaterih instrumentov denarne politike prišle na nič odstotkov, je Evrosistem zožil koridor (ohranitev enakih razmikov bi na primer pomenila, da bi bila obrestna mera za mejni depozit nič odstotkov).

Povečanje obveznih rezerv za 2,6%.

Obvezne rezerve Evrosistema se določijo v odstotku od določenih postavk pasivne strani bilance stanja bank.[5] Povprečno stanje obveznih rezerv v evroobmočju je v letu 2009 znašalo 216,2 mrd EUR (v Sloveniji 0,4 mrd EUR) in je bilo za 2,6% višje (v Sloveniji za 9,3% višje) od povprečne obveznosti v letu 2008. Znesek stanj na računih, s katerimi banke izpolnjujejo obveznost, je bil v letu 2009 216,8 mrd EUR, za obveznike iz Slovenije pa 0,4 mrd EUR, kar pomeni 0,20-odstotni delež. V letu 2009 je bila v Sloveniji ena kršitev izpolnjevanja obveznosti.

Slika 23: **Obveznost in izpolnjevanje obveznih rezerv**

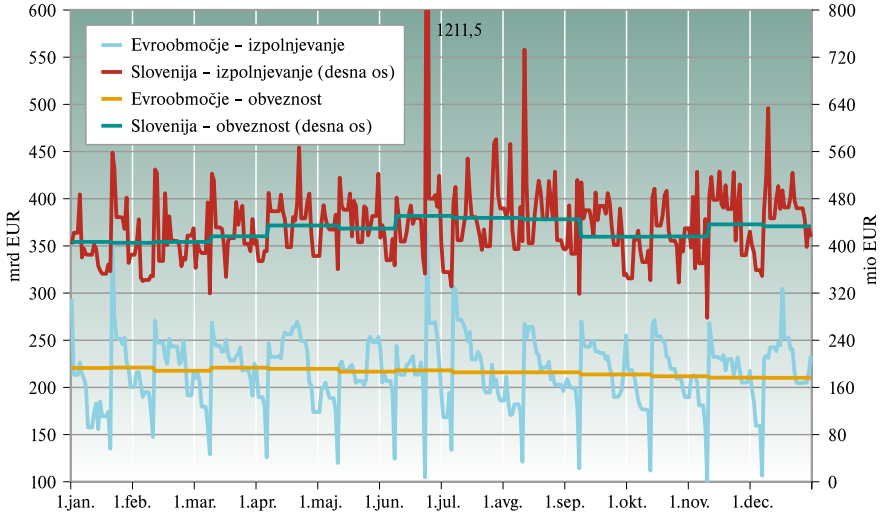

Vir: Banka Slovenije in ECB

Zmanjšanje posojanja v USD in CHF.

Evrosistem je zaradi prekinitve financiranja evropskih bank z dolarji, sprva v navezavi na *Term Auction Facility* Federal Reserve, pozneje pa samostojno, vendar vedno v sodelovanju z ameriško centralno banko, svojim nasprotnim strankam od decembra 2007 omogočal izposojanje ameriških dolarjev. Oktobra 2008 je pri vseh dolarskih operacijah (z ročnostmi 7, 28 in 84 dni) uvedel polno dodelitev po fiksni obrestni meri, hkrati pa je bankam, ki niso imele dovolj finančnega premoženja za zavarovanje dolarskih posojil, omogočil sklepanje valutnih zamenjav evrov v dolarje, pri katerih je posojilo v dolarjih zavarovano z evrskim depozitom banke pri Evrosistemu. Valutne zamenjave je zaradi majhnega zanimanja ob koncu januarja 2009 ukinil. Z normaliziranjem dostopa evropskih bank do dolarjev na trgu se je dolarsko posojanje krčilo: ob koncu julija 2009 so bile ukinjene operacije z 28-dnevno ročnostjo, ob koncu oktobra s 84-dnevno ročnostjo, ob koncu januarja 2010 pa še preostale, tj. s 7-dnevno ročnostjo. Povprečno stanje je v letu 2009 znašalo 92,6 mrd EUR, pri bankah in hranilnicah v Sloveniji pa 10,9 mio EUR.

5 Sistem obveznih rezerv Evrosistema je opisan v sedmem poglavju Splošne dokumentacije o instrumentih in postopkih denarne politike Eurosistema (http://www.ecb.int/pub/pdf/other/gendoc2008sl.pdf).

Na podoben način in zaradi podobnih vzrokov kot pri dolarjih je Evrosistem na podlagi dogovora s švicarsko centralno banko 22. oktobra 2008 začel evropskim bankam posojati švicarske franke po fiksni obrestni meri z valutnimi zamenjavami. V letu 2009 jih je posojal le za ročnost 7 dni, in sicer v januarju v protivrednosti do 20 mrd EUR, od februarja naprej pa je ponudbo povečal na 25 mrd EUR. Ker se je povpraševanje po frankih proti koncu leta 2009 postopoma zmanjševalo, je Evrosistem valutne zamenjave – skupaj s posojanjem dolarjev – ob koncu januarja 2010 ukinil. Povprečno dnevno stanje valutnih zamenjav evrov v franke je v letu 2009 znašalo 16,4 mrd EUR, pri bankah in hranilnicah v Sloveniji pa 31,2 mio EUR.

Zavarovanje posojilnih poslov Banke Slovenije

V skladu s statutom ESCB in ECB morajo biti vse posojilne operacije denarne politike Evrosistema zavarovane s primernim finančnim premoženjem. Finančno premoženje mora za to, da bi bilo primerno za zavarovanje poslov denarne politike Evrosistema in posojila čez dan, izpolnjevati merila, enaka v celotnem evroobmočju. Primerno finančno premoženje so vrednostni papirji (tržno finančno premoženje) in netržno finančno premoženje, med katerimi so najpomembnejša bančna posojila.[6]

Zaradi povečanega izposojanja bank je Evrosistem že 15. oktobra 2008 začasno, in sicer do konca leta 2009, deloma spremenil merila primernosti finančnega premoženja. Tako so dodatno ob obstoječem premoženju postali primerni (a) vrednostni papirji (razen listinjenih obveznic) in netržno finančno premoženje z bonitetno oceno med BBB+/Baa1 in BBB-/Baa3, (b) dolžniški vrednostni papirji, ki jih izdajajo kreditne institucije, s katerimi se trguje na nekaterih neorganiziranih trgih, ki jih določi ECB, (c) podrejeni dolžniški vrednostni papirji s primernim jamstvom ter (č) nekateri dolžniški instrumenti, izdani v evroobmočju, denominirani v ameriških dolarjih, britanskih funtih ali japonskih jenih. Navedeni ukrep je Evrosistem 7. maja 2009 podaljšal do konca leta 2010.

Povečanje sklada finančnega premoženja za 1,6 mrd na 4,1 mrd EUR.

Slovenske nasprotne stranke uporabijo finančno premoženje za zavarovanje poslov z Banko Slovenije tako, da ga prenesejo v sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije. Finančno premoženje, ki je izdano, odobreno ali poravnano v Sloveniji, prenesejo v sklad bodisi z zastavo primernih vrednostnih papirjev, ki so v KDD (Centralni klirinško depotni družbi, d. d.) bodisi z vpisom zastavne pravice na bančnem posojilu, ki je vpisana v registru bančnih posojil pri Banki Slovenije. Finančno premoženje, izdano v tujini, prenesejo v sklad prek korespondenčnega centralnobančnega modela.[7] Zaradi večje potrebe po črpanju kreditnih operacij Evrosistema se je celotna višina sklada finančnega premoženja v letu 2009 postopno večala, in sicer od 2,5 mrd EUR na začetku leta do 4,1 mrd EUR ob koncu leta, ko je bilo v skladu za 2,3 mrd EUR vrednostnih papirjev, izdanih v Sloveniji, in 0,7 mrd EUR vrednostnih papirjev, izdanih v tujini. Poleg tega je bilo še 1,1 mrd EUR domačih bančnih posojil. Domača bančna posojila so slovenske banke in hranilnice začele uporabljati decembra 2008, medtem ko bančnih posojil, danih posojilojemalcem v tujini, niso uporabljale.

6 Primerno finančno premoženje je opisano v šestem poglavju Splošne dokumentacije o instrumentih in postopkih denarne politike Evrosistema (http://www.ecb.int/pub/pdf/other/gendoc2008sl.pdf).

7 Korespondenčni centralnobančni model (CCBM) je mehanizem, vzpostavljen med centralnimi bankami Evrosistema, ki nasprotnim strankam omogoča zavarovanje terjatev Evrosistema z uporabo finančnega premoženja, izdanega oziroma poravnanega v drugi državi kot je država, kjer imajo sedež. Več informaciji o CCBM je na voljo v brošuri, dosegljivi na spletni strani ECB http://www.ecb.int/pub/pdf/other/ccbm2008en.pdf (v angleškem jeziku).

Slika 24: **Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2009 – struktura glede na geografski izvor premoženja**

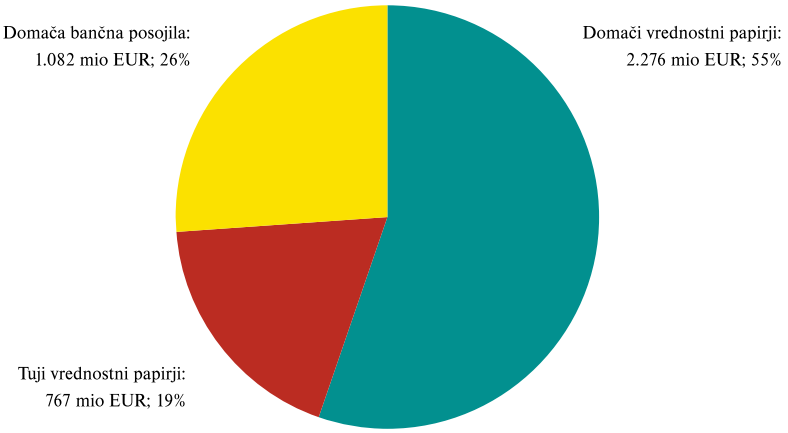

Vir: Banka Slovenije

Slika 25: **Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2009 – struktura vrednostnih papirjev glede na tip in bančna posojila**

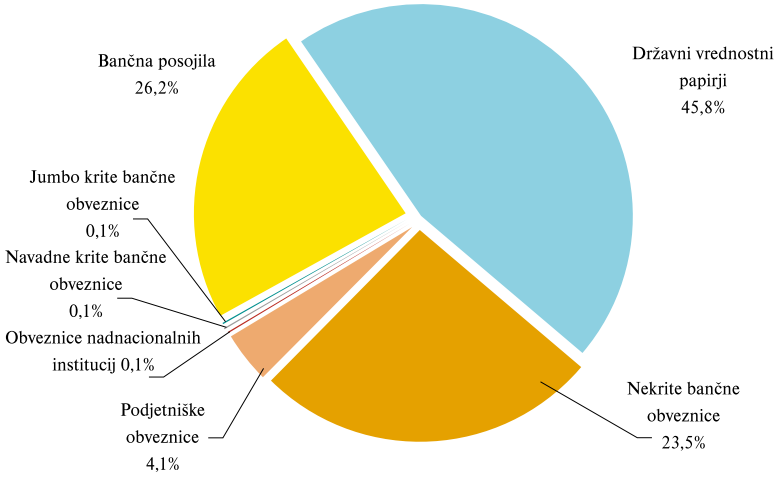

Vir: Banka Slovenije

2.1.2 Banka Slovenije kot posojilodajalec v sili

Zakon o Banki Slovenije v 4. členu navaja kot enega izmed ciljev Banke Slovenije tudi prizadevanje za finančno stabilnost. Banka Slovenije lahko deluje tudi kot posojilodajalec v skrajni sili. V zameno za ustrezno zavarovanje posoja sicer solventni banki, ki se je znašla v nenadnih likvidnostnih težavah.

Ena od oblik delovanja Banke Slovenije v tej vlogi je bilo posebno likvidnostno posojilo s sodelovanjem na podlagi pogodb o pripravljenosti pri likvidnostnem posojilu s sodelovanjem med Banko Slovenije in bankami. Pogodbe so se iztekle ob koncu januarja 2009 in ob njenem izteku se je Svet Banke Slovenije odločil, da pogodb do nadaljnjega ne bo obnovil. Med veljavnostjo pogodbe mehanizem sodelovanja bank in hranilnic ni bil sprožen.

2.1.3 Plačilni in poravnalni sistemi

Varno in učinkovito delovanje plačilnih in poravnalnih sistemov omogoča zanesljivo, pravočasno in stroškovno učinkovito poravnavo finančnih transakcij, med katerimi so posebej pomembne transakcije iz naslova izvajanja denarne politike centralne banke. Plačilni in poravnalni sistemi tako veljajo za vitalni del gospodarske in finančne infrastrukture, saj z varnim in učinkovitim delovanjem prispevajo k splošni stabilnosti in učinkovitosti gospodarstva. Zato Banka Slovenije kot centralna banka na tem področju nastopa v več vlogah, in sicer skrbi za stabilnost posameznih udeležencev v plačilnih sistemih, izvaja pregled nad varnostjo in učinkovitostjo plačilnih in poravnalnih sistemov ter upravlja plačilni sistem, ki omogoča poravnavo s centralnobančnim denarjem. Pomembna je tudi njena vloga katalizatorja oziroma spodbujevalca aktivnosti tržnih udeležencev, da bi se izboljšala konkurenca in pospešil razvoj. Ne glede na to, v kateri vlogi nastopa Banka Slovenije, je njen cilj zagotoviti transparentnost delovanja in jasnost svojih temeljnih usmeritev vsem udeležencem v plačilnih in poravnalnih sistemih.

TARGET2

TARGET2 je vseevropski plačilni sistem bruto poravnave v realnem času in v centralnobančnem denarju, ki ga upravlja Evrosistem in deluje na enotni skupni tehnološki platformi, pravnoformalno pa vsaka centralna banka, vključena v sistem, upravlja svojo nacionalno komponento. Slovenska se imenuje TARGET2-Slovenija.

Dve nadgradnji sistema TARGET2 v letu 2009.

V letu 2009 so bile aktivnosti Evrosistema na področju delovanja sistema TARGET2 osredotočene predvsem na izboljšanje delovanja sistema. Tako sta bili izvedeni dve nadgradnji, in sicer so bile v okviru prve uvedene funkcionalnosti, ki omogočajo učinkovitejšo poravnavo transakcij iz naslova trgovanja z vrednostnimi papirji, vendar te na poslovanje slovenskega bančnega sistema niso vplivale, v okviru druge, ki je pomenila prvo večjo nadgradnjo sistema od njegove vzpostavitve v letu 2007, pa so bile uvedene nove funkcionalnosti upravljanja z likvidnostjo ter funkcionalnosti iz naslova zagotavljanja večje robustnosti sistema. Omenjene spremembe so zahtevale dopolnitev pravne podlage sistema TARGET2 in v skladu s tem je Banka Slovenije tudi prenovila *Splošne pogoje za udeležbo v sistemu TARGET2-Slovenija*.

Opredeljen postopek izvajanja nadgradenj sistema TARGET2.

Na osnovi izkušenj pri izvedbi nadgradenj sistema so bile na začetku leta 2009 podrobneje opredeljene usmeritve Evrosistema glede izvajanja bodočih nadgradenj. V skladu s temi usmeritvami bo sistem TARGET2 praviloma nadgrajen enkrat letno, in sicer vsako leto v novembru, pri določanju vsebine in obsega nadgradenj pa je predvideno sodelovanje uporabnikov. Celoten proces izvedbe posamezne večje nadgradnje sistema TARGET2, ki obsega identifikacijo nabora sprememb, več krogov posvetovanj z uporabniki, izvajanje testiranj ter prilagoditve pravne podlage, traja 21 mesecev.

V skladu s temi usmeritvami so v letu 2009 potekale priprave na izvedbo naslednje večje nadgradnje sistema TARGET2, ki je predvidena v novembru 2010 in v okviru katere bodo uvedene prilagoditve, ki so potrebne zaradi vzpostavitve novega sistema upravljanja zavarovanja terjatev centralnih bank, ter prilagoditve iz naslova izboljšanja vmesnika, prek katerega udeleženci sistema TARGET2 spremljajo svoje poslovanje v sistemu. Obravnava vsebine te nadgradnje, katere okvir je bil, upoštevajoč zahteve uporabnikov, dokončno določen v decembru 2009, je v Sloveniji potekala v okviru Nacionalne skupine uporabnikov sistema TARGET2, ki deluje pod okriljem Banke Slovenije.

V okviru obravnave strategije nadaljnjega razvoja sistema TARGET2 je bila v letu 2009 posebna pozornost namenjena uvedbi poravnave kreditnih plačil SEPA v sistemu TARGET2, pri čemer Evrosistem predvideva uvedbo tega formata plačil v sistemu TARGET2, vendar še ne v letu 2010.

TARGET2-Securities

Centralizirana evropska infrastruktura za poravnavo vrednostnih papirjev, imenovana TARGET2-Securities.

Julija 2006 je Svet ECB sprejel odločitev, da Evrosistem skupaj z evropskimi centralnimi depotnimi družbami in tržnimi udeleženci razišče možnosti vzpostavitve centralizirane evropske infrastrukture za poravnavo vrednostnih papirjev, imenovane TARGET2-Securities (T2S). Cilj T2S je vzpostavitev enotne tehnične platforme za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji na način, ki bi pomenil prevzem funkcije poravnave vrednostnih papirjev od evropskih centralnih depotnih družb in njeno centralizacijo na enotni platformi. Glavni namen T2S je zagotoviti integracijo razdrobljene in lokalno orientirane infrastrukture za poravnavo vrednostnih papirjev v Evropski uniji in s tem povečati učinkovitost in varnost izvajanja poravnav vrednostnih papirjev, kar naj bi omogočilo večjo konkurenčnost evropskih trgov vrednostnih papirjev. Po pridobitvi pozitivnega odziva centralnih depotnih družb in ob izraženi podpori Evropskega parlamenta in Evropske komisije, je Svet ECB julija 2008 sprejel dokončno odločitev o vzpostavitvi sistema T2S, ki ga bodo vzpostavile centralne banke Francije, Italije, Nemčije in Španije, ter s tem o začetku faze priprave funkcijskih specifikacij, ki bo predvidoma končana v drugi polovici leta 2010.

Ključna mejnika v letu 2009: ustanovitev Programskega sveta T2S in podpis Sporazuma o sodelovanju.

V letu 2009 so na ravni ESCB potekale aktivnosti za pripravo funkcijskih specifikacij T2S, posodabljanja uporabniških zahtev, oblikovanja osnutkov pravne dokumentacije za definiranje razmerij med posameznimi deležniki (predvsem odnosov v Evrosistemu ter med Evrosistemom in centralnimi depotnimi družbami), opredelitve strukture upravljanja za fazo vzpostavitve T2S, ocene stroškov in oblikovanja cenovne politike. Pomembnejša mejnika v letu 2009 sta bila v marcu 2009 ustanovitev Programskega sveta T2S kot predstavniškega telesa Evrosistema v odnosu do centralnih bank, ki bodo sistem vzpostavile, centralnih depotnih družb, s čimer je bila izvedena preureditev strukture internega upravljanja projekta v ESCB, in podpis *Sporazuma o sodelovanju med Evrosistemom in centralnimi depotnimi družbami* v juliju 2009, s katerim so vse centralne depotne družbe iz evroobmočja (in tudi nekatere zunaj njega) izrazile namero glede vstopa v T2S. Vse podpisnice sporazuma so s tem pridobile pravico do sodelovanja s Programskim svetom pri pripravi prihodnjega zavezujočega pogodbenega razmerja med Evrosistemom in centralnimi depotnimi družbami, ki bo podrobno urejal vse ključne elemente, ki bodo podlaga odločitvi o vključitvi v T2S (cenovna politika, podrobni projektni načrt, tehnične specifikacije, struktura upravljanja, upravljanje sprememb, informacijska varnost, nivo storitev in operativni okvir).

Potrebe slovenskega okolja se analizirajo na ravni nacionalne uporabniške skupine.

Banka Slovenije je tudi v letu 2009 sodelovala v okviru projekta na ravni Evrosistema in v nacionalnem okolju, kjer vodi aktiven dialog s slovenskimi tržnimi udeleženci v okviru nacionalne uporabniške skupine. V skupini, ki jo vodi in katere organizacijo dela v celoti pokriva Banka Slovenije, sodelujejo tudi predstavniki Centralne klirinško depotne družbe (KDD), Ministrstva za finance, Agencije za trg vrednostnih papirjev, Združenja članov borze, Združenja bank Slovenije in posameznih bank. V okviru skupine poteka izmenjava informacij in mnenj v zvezi s T2S, hkrati pa je njena naloga analiza vpliva vzpostavitve T2S in vključitve KDD na T2S na slovensko okolje ter analiza uporabniških zahtev oziroma funkcijskih specifikacij in identifikacija iz tega izhajajočih potrebnih prilagoditev ter priprava komentarjev in stališč z vidika potreb slovenskega okolja.

Začeta priprava podrobnega modela vključitve KDD na T2S.

Pomemben mejnik tudi v nacionalnem okolju pomeni *Sporazum o sodelovanju med Evrosistemom in centralnimi depotnimi družbami*, ki ga je podpisal KDD, na podlagi katerega se je v avgustu 2009 začelo intenzivno sodelovanje Banke Slovenije in KDD za priprave podrobnega modela vključitve KDD na T2S. Predvidoma bo model dokončan najpozneje do priprave zavezujočega pogodbenega razmerja na ravni Evrosistema (julij 2010) in bo, vključno z elementi iz pogodbenega razmerja, podlaga za odločitev KDD o vključitvi na T2S.

Sistem upravljanja zavarovanja terjatev centralnih bank – CCBM2

Enotna tehnična platforma za zavarovanje in izvajanje kreditnih operacij Evrosistema.

Sistem upravljanja zavarovanja terjatev centralnih bank (angl.: Collateral Central Bank Management – CCBM2) bo enotna tehnična platforma v skupnem lastništvu centralnih bank Evrosistema. Platforma bo vzpostavljena zato, da se bosta zagotovili večja tehnična in stroškovna učinkovitost ter harmonizacija delovanja zalednih operacij centralnih bank pri izvajanju nalog iz naslova splošnega okvira izvajanja in zavarovanja kreditnih operacij Evrosistema.

Podpora decentraliziranemu izvajanju nalog centralnih bank ob možnosti izbire potrebnih funkcionalnosti.

V skladu z načelom decentralizacije bodo centralne banke svoje naloge še naprej izvajale v nacionalnem okolju, obstoječo tehnično podporo pri upravljanju kreditnih operacij pa bodo lahko izločile na CCBM2. Tehnološka zasnova platforme bo temeljila na modularni sestavi, pri čemer bo posamezna centralna banka izbrala potrebne funkcionalnosti platforme v skladu z lastnimi potrebami in potrebami nacionalnega okolja. Funkcionalni okvir CCBM2 bo omogočal upravljanje domačega in čezmejnega primernega finančnega premoženja (tako tržnega kot netržnega) v realnem času, z različnimi tehnikami zavarovanja. Zagotovljena bo skladnost s plačilnim sistemom TARGET2 in poravnalnim sistemom TARGET2-Securities.

Delo na pripravi projektne dokumentacije.

Odločitev o izgradnji in ponudniku CCBM2 (centralni banki Belgije in Nizozemske) je bila na osnovi uporabniških zahtev Evrosistema in preliminarno izraženih namer centralnih bank glede predvidene uporabe platforme sprejeta julija 2008. Do konca leta 2009 se je na ravni Evrosistema odvijalo intenzivno delo za oblikovanje ključne projektne dokumentacije, ki zajema podrobne funkcijske in tehnične specifikacije platforme, varnostne zahteve, strategijo testiranja in migracije ter prenovljeno strukturo internega upravljanja projekta. Projekt je bil tržnim udeležencem iz evroobmočja prvič podrobneje predstavljen v marcu 2009.

Banka Slovenije sodeluje v okviru delovnih teles ESCB.

Aktivnosti Banke Slovenije na področju CCBM2 so v letu 2009 obsegale intenzivno sodelovanje pri pripravi projektne dokumentacije v okviru delovnih teles Evrosistema ter oblikovanje najustreznejšega koncepta vključitve Banke Slovenije v CCBM2, ob upoštevanju posebnosti trenutne ureditve izvajanja in zavarovanja kreditnih operacij Banke Slovenije.

Enotno območje plačil v evrih (SEPA)

Cilj SEPA harmonizacija plačevanja z osnovnimi plačilnimi instrumenti.

Vzpostavitev enotnega območja plačil v evrih (angl.: Single Euro Payments Area – SEPA) je projekt evropskega bančnega sektorja za vsa negotovinska plačila v evrih, ki naj bi omogočil plačevanje in prejemanje plačil, v okviru državnih meja in čezmejno pod enakimi osnovnimi pogoji, z enakimi pravicami in obveznostmi. S harmonizacijo plačevanja z osnovnimi plačilnimi instrumenti (kreditna plačila, direktne obremenitve in plačilne kartice) bo mogoče plačevati z enega samega računa in z uporabo enega samega niza plačilnih instrumentov. Ločevanje med plačili v državi in čezmejnimi plačili bo izginilo. SEPA geografsko pomeni območje držav članic Evropske unije (EU-27) in petih drugih držav (Islandija, Liechtenstein, Monako, Norveška in Švica).

Vzpostavitev SEPA v Sloveniji vodi Združenje bank Slovenije (ZBS), ki je tudi član Evropskega sveta za plačila (angl.: European Payments Council). Ker pa je osnovni cilj SEPA z integracijo evropskega trga plačil podpreti delovanje notranjega trga Evropske unije tudi politični cilj, ima svojo vlogo v projektu tudi Banka Slovenije. Zato tako kot ECB na ravni EU v vlogi katalizatorja oziroma spodbujevalca sprememb projekt vzpostavitve SEPA v Sloveniji podpira ter ga usklajuje in usmerja v skladu s politiko Evrosistema.

Od 4. marca 2009 ponudniki plačilnih storitev v Sloveniji ponujajo tudi plačila v državi v formatu kreditnih plačil SEPA.

Slovenski ponudniki plačilnih storitev že od uveljavitve sheme kreditnih plačil SEPA v januarju 2008 ponujajo možnost čezmejnega plačevanja v skladu z navedeno shemo, plačila v državi pa od 4. marca 2009. Dosedanji prehod iz starih shem kreditnih plačil na shemo kreditnih plačil SEPA poteka predvsem na ravni plačilnih sistemov. Množični prehod uporabnikov plačilnih storitev na uporabo novih plačilnih instrumentov SEPA bo mogoč z uveljavitvijo novega, s shemo kreditnih plačil SEPA skladnega obrazca, ki ga je oblikoval slovenski bančni sektor in bo predvidoma na voljo v drugi polovici leta 2010.

Pravilnika za izvajanje direktnih obremenitev SEPA sta bila uveljavljena 2. novembra 2009.

Z uveljavitvijo pravilnikov za izvajanje direktnih obremenitev SEPA prvi ponudniki plačilnih storitev v nekaterih državah od 2. novembra 2009 že ponujajo tudi direktne obremenitve SEPA. Slovenski ponudniki plačilnih storitev bodo v skladu z *Uredbo (ES) št. 924/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. september 2009 o čezmejnih plačil v Skupnosti in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2560/2001* dosegljivost za čezmejne direktne obremenitve SEPA zagotovili najpozneje do 1. novembra 2010. V letu 2009 so zato potekale intenzivne priprave na uvedbo direktnih obremenitev SEPA.

Banka Slovenije v projektu SEPA deluje v vlogi katalizatorja in spodbujevalca sprememb.

V vlogi katalizatorja in spodbujevalca sprememb je Banka Slovenije, upoštevajoč aktivnosti bančnega sektorja v segmentu kreditnih plačil SEPA in direktnih obremenitev SEPA, v letu 2009 posvečala posebno pozornost oblikovanju novih plačilnih storitev in produktov SEPA, ki morajo uporabnikom zagotoviti najmanj enako raven storitev, kot so je bili ti vajeni pri starih plačilnih instrumentih. Dodatno pozornost pa je namenila pomanjkljivi vključenosti nebančnih deležnikov – predvsem uporabnikov plačilnih storitev – v aktivnosti oblikovanja novih rešitev ter nosilce projekta opozarjala na nujnost vzpostavitve dialoga z njimi. Za čim hitrejši prehod uporabnikov na plačilne storitve in produkte SEPA, kar bo omogočilo prenehanje poslovanja s starimi plačilnimi instrumenti in doseganje ekonomij obsega, je namreč potrebna intenzivnejša in ciljno prilagojena komunikacija z nebančnimi deležniki.

V skladu s politiko Evrosistema Banka Slovenije tudi aktivno spremlja napredek pri uvedbi novih rešitev. Podobno kot Banka Slovenije to že izvaja za kreditna plačila SEPA in kartična plačila SEPA od njihove uveljavitve januarja 2008, je novembra 2009 začela zbirati podatke, ki ji bodo omogočili spremljanje uveljavljanja direktnih obremenitev SEPA v Sloveniji.

Pripravljen dokument Projekt SEPA v Sloveniji – prvo poročilo o napredku.

Po zgledu ECB in nekaterih nacionalnih centralnih bank Evrosistema je Banka Slovenije decembra 2009 tudi objavila dokument *Projekt SEPA v Sloveniji – prvo poročilo o napredku (Poročilo),* ki je namenjen vsem deležnikom projekta SEPA v Sloveniji, predvsem pa ponudnikom plačilnih storitev. *Poročilo* podaja izhodiščno oceno stanja po posameznih ključnih področjih projekta SEPA v Sloveniji ter priporočila glede ključnih nalog, katerih izvršitev bo omogočila lažje doseganje ciljev projekta in na podlagi katerih bo Banka Slovenije tudi v prihodnje – vsaj do konca migracije – spremljala napredek.

Upravljanje infrastrukture SEPA

Banke in hranilnice v Sloveniji so se že v letu 2007 odločile za vzpostavitev novega plačilnega sistema za plačila malih vrednosti (tj. do 50.000 evrov), skladnega z zahtevami SEPA, pod okriljem družbe Bankart d.o.o. Leto 2009 pa je zaznamoval pomemben mejnik, saj je bil 4. marca v tem okviru vzpostavljen plačilni sistem, imenovan *SEPA interna kreditna plačila* (SEPA IKP), namenjen izvrševanju kreditnih plačil SEPA v državi med udeleženci sistema. Novi plačilni sistem zagotavlja poravnavo plačil večkrat na dan in s tem tudi v pogojih SEPA raven storitev, ki so je bili uporabniki za plačila v državi vajeni prej. Banka Slovenije za ta plačilni sistem izvaja funkcijo poravnalnega agenta, kar pomeni, da na računih pri sebi v netveganem centralnobančnem denarju zagotavlja poravnavo medsebojnih terjatev in obveznosti udeležencev v tem sistemu.

Novi plačilni sistem SEPA nadomestil sistem Žiro kliring Banke Slovenije.

Plačilni sistem SEPA IKP je tudi omogočil prenesti celoten obseg plačil v državi, do tedaj procesiranih v plačilnem sistemu Žiro kliring Banke Slovenije, za katerega je bila sprejeta odločitev, da ne bo usklajen z zahtevami SEPA, v novi plačilni sistem v lasti bank. Prehod je bil izveden postopoma, Banka Slovenije pa je njegovo dinamiko aktivno spremljala. Na tej osnovi je bil kot datum ukinitve Žiro kliringa, ki ga je Banka Slovenije upravljala vse od oktobra 1998, določen 1. avgust 2009.

Banka Slovenije zagotavlja čezmejno dosegljivost v shemi kreditnih plačil SEPA.

Za integracijo plačil v državi in čezmejnih plačil v evrih v pogojih SEPA je Bankart d.o.o. že v februarju 2009 vzpostavil tudi sistem *SEPA eksterna kreditna plačila* (SEPA EKP), ki je namenjen izvrševanju čezmejnih kreditnih plačil SEPA. Banka Slovenije za ta sistem zagotavlja povezavo z vseevropskim plačilnim sistemom STEP2 SCT, v upravljanju družbe EBA Clearing, in s tem udeležencem sistema SEPA EKP omogoča izmenjavanje plačil s skoraj 4.500 bankami v Evropi. Prek Banke Slovenije poteka tako izmenjava plačilnih nalogov med sistemoma SEPA EKP in STEP2 SCT ter tudi poravnava terjatev in obveznosti udeležencev sistema SEPA EKP.

V letu 2009 so v Banki Slovenije potekale tudi priprave na vzpostavitev infrastrukture za izvrševanje direktnih obremenitev SEPA. Za zagotovitev dosegljivosti bančnih računov pri ponudnikih plačilnih storitev v Sloveniji za direktne obremenitve SEPA je v letu 2010 predvidena vzpostavitev sistema za izvrševanje čezmejnih direktnih obremenitev, ki bo predvidoma v novembru 2010 vzpostavljen v okolju družbe Bankart d.o.o. Banka Slovenije bo tudi za ta sistem (podobno kot v segmentu čezmejnih kreditnih plačil SEPA) zagotavljala povezavo do vseevropskega sistema STEP2 M-PEDD, ki ga upravlja družba EBA Clearing in je bil vzpostavljen v novembru 2009.

Pregled nad delovanjem plačilnih in poravnalnih sistemov ter nadzor plačilnih institucij

Cilj pregleda delovanja plačilnih in poravnalnih sistemov je prek procesov spremljanja, analiziranja in usmerjanja sprememb zagotavljati varnost in učinkovitost v teh sistemih ter tako prispevati k zagotavljanju sistemske stabilnosti oziroma zmanjševanju sistemskega tveganja in ohranjanju zaupanja javnosti v plačilne sisteme.

Banka Slovenije pristojna in odgovorna za izvajanje pregleda nad delovanjem plačilnih in poravnalnih sistemov.

Na podlagi *Zakona o Banki Slovenije* in novega *Zakona o plačilnih storitvah in sistemih*, ki se je začel uporabljati 1. novembra 2009, je Banka Slovenije pristojna in odgovorna za izvajanje pregleda nad delovanjem plačilnih sistemov. Ob tem podlago za izvajanje pregleda predstavlja tudi na podlagi *Zakona o plačilnih storitvah in sistemih* sprejeti *Sklep o plačilnih sistemih*, ki določa podrobnejša pravila glede

kriterijev za opredelitev pomembnega plačilnega sistema, zahteve za obvladovanje finančnih, operativnih in drugih tveganj v plačilnih sistemih ter poročanje o delovanju plačilnih sistemov.

V letu 2009 je Banka Slovenije v skladu s svojimi odgovornostmi izvajala pregled nad delovanjem plačilnih sistemov na podlagi rednih in izrednih poročil upravljavcev plačilnih sistemov, ki so jih ti dolžni pošiljati Banki Slovenije. Poročila upravljavcev se nanašajo na redno delovanje plačilnih sistemov in poslovanje upravljavcev plačilnih sistemov in na vsa načrtovana oziroma nenačrtovana odstopanja od rednega delovanja ter na spremembe v konceptu delovanja plačilnih sistemov. Banka Slovenije je spremljala tudi izpolnjevanje priporočil in opozoril, danih upravljavcem plačilnih sistemov na osnovi opravljenih neposrednih pregledov plačilnih sistemov in njihovih upravljavcev.

Banka Slovenije je v letu 2009 sodelovala tudi pri aktivnostih pregleda plačilnih sistemov, plačilnih shem in pomembne infrastrukture plačilnih sistemov, ki se izvajajo na ravni Evrosistema. Te aktivnosti zajemajo predvsem pripravo metodologij za izvajanje pregleda plačilnih sistemov in plačilnih shem ter kooperativno izvajanje pregledov plačilnih sistemov, plačilnih shem in pomembne infrastrukture plačilnih sistemov, katerih udeleženci prihajajo iz različnih držav. Za opredelitev vloge Evrosistema na področju plačilnih sistemov je ECB zato februarja 2009 izdala nov okvir politike Evrosistema, ki zagotavlja konsistenten in enoten način pregleda.

Pomembna funkcija centralnih bank je tudi pregled oblikovanja in delovanja sistemov poravnave vrednostnih papirjev. Ti so pomemben del infrastrukture vsakega trga vrednostnih papirjev, saj zagotavljajo izpolnitev obveznosti prenosa ter plačila vrednostnih papirjev. Pomemben interes centralnih bank je zato nemoteno delovanje in učinkovito obvladovanje tveganj v sistemih poravnave vrednostnih papirjev, kajti morebitne slabosti so lahko vir finančnih in operativnih tveganj za udeležence v teh in tudi povezanih sistemih poravnave vrednostnih papirjev in plačilnih sistemih. Banka Slovenije je za pregled delovanja sistemov poravnave vrednostnih papirjev odgovorna na podlagi *Zakona o Banki Slovenije*, dodatno pa je njena odgovornost konkretizirana v *Zakonu o trgu finančnih instrumentov*, ki Banki Slovenije nalaga pristojnost in odgovornost za nadzor centralne klirinško depotne družbe z vidika sistemskega tveganja poravnalnega sistema. Pri tem Banka Slovenije sodeluje tudi z Agencijo za trg vrednostnih papirjev.

V letu 2009 je Banka Slovenije na ravni Evrosistema sodelovala pri aktivnostih revidiranja skupnih priporočil ESCB in CESR (*Committee of European Securities Regulators*), namenjenih izvajanju pregleda nad centralnimi depotnimi družbami kot upravljavci sistemov poravnave vrednostnih papirjev. Priporočila so bila junija 2009 formalno potrjena in javno objavljena.

V avgustu 2009 je bila formalno potrjena tudi ocena ustreznosti KDD nasproti *Standardom za uporabo sistemov poravnave vrednostnih papirjev v kreditnih operacijah ESCB*, prav tako pa sta bili potrjeni oceni ustreznosti obstoječih povezav KDD s tujima centralnima depotnima družbama Clearstream Banking Frankfurt in Clearstream Banking Luxembourg.

Nova pristojnost in odgovornost Banke Slovenije – nadzor plačilnih institucij.

V skladu z novim *Zakonom o plačilnih storitvah in sistemih* je Banka Slovenije pristojna in odgovorna tudi za nadzor nad plačilnimi institucijami glede plačilnih storitev in pomožnih storitev, ki se opravljajo na območju Republike Slovenije, na območju druge države članice ali na območju tretje države. Opredelitev nove kategorije ponudnikov plačilnih storitev izhaja iz *Direktive 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta o plačilnih storitvah na notranjem trgu*, ki predvideva izdajanje dovoljenj za opravljanje plačilnih storitev pravnim osebam na celotnem ozemlju

Evropske unije pod enakimi pogoji glede varnosti in zanesljivosti opravljanja plačilnih storitev.

Naloge Banke Slovenije na področju plačilnih institucij, ki izhajajo iz zakona in spremljajočih podzakonskih aktov, so predvsem izdaja, zavrnitev, razširitev in odvzem dovoljenj za opravljanje plačilnih storitev kot plačilna institucija, vodenje javnega registra plačilnih institucij, dostopnega na spletni strani Banke Slovenije, izvajanje nadzora plačilnih institucij prek spremljanja, zbiranja in preverjanja poročil, opravljanja neposrednih pregledov poslovanja plačilnih institucij in preko izrekanja ukrepov nadzora ter sodelovanje z drugimi nadzornimi organi, pristojnimi za nadzor nad ponudniki plačilnih storitev v Republiki Sloveniji in državah članicah. Za vzpostavitev nove funkcije Banke Slovenije je bila v letu 2009 oblikovana delovna skupina, ki je začela pripravljati in zagotavljati organizacijske, kadrovske in tehnične pogoje za samostojno izvajanje funkcije.

Statistika delovanja plačilnih sistemov v upravljanju Banke Slovenije

Banka Slovenije upravlja sistem TARGET2-Slovenija, namenjen poravnavi plačil velikih vrednosti, nujnih plačil malih vrednosti in časovno kritičnih plačil v evrih, v letu 2009 pa je do konca julija upravljala tudi sistem plačil malih vrednosti Žiro kliring.

Vrednost domačih transakcij v sistemu TARGET2-Slovenija 23,7% večja kot leta 2008.

V letu 2009 je bilo tako prek sistema TARGET2-Slovenija poravnanih 667.403 domačih (med udeleženci sistema TARGET2-Slovenija) transakcij v skupni vrednosti 507.617,82 mio EUR, kar pomeni 1,2-odstotno povečanje števila in 23,7-odstotno povečanje vrednosti transakcij glede na leto 2008. Poleg domačih transakcij je bilo v letu 2009 prek sistema TARGET2-Slovenija poravnanih tudi 171.054 čezmejnih (med udeleženci drugih nacionalnih komponent sistema TARGET2 in udeleženci sistema TARGET2-Slovenija) prilivnih transakcij v skupni vrednosti 63.340,99 mio EUR, medtem ko je bilo čezmejnih odlivnih transakcij 117.281, njihova skupna vrednost pa je znašala 63.937,41 mio EUR.

Slika 26: **Število in vrednost transakcij prek sistema TARGET2-Slovenija po mesecih v letu 2009**

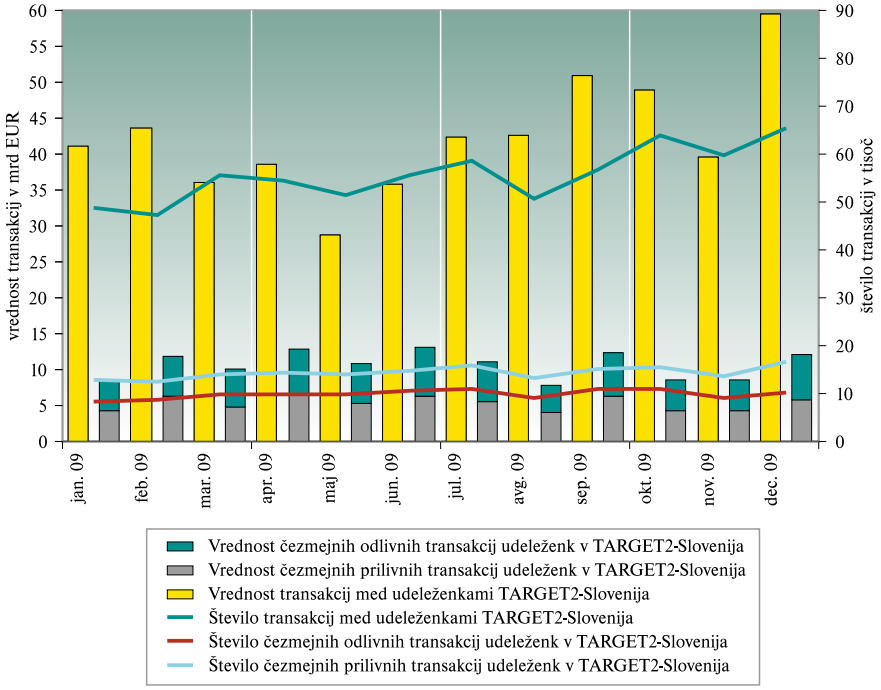

Vir: Banka Slovenije

Sistem Žiro kliring je deloval le sedem mesecev.

Sistem Žiro kliring, namenjen procesiranju nenujnih kreditnih plačil malih vrednosti, je v letu 2009 v sedmih mesecih delovanja obdelal 10.795.095 transakcij v skupni vrednosti 8.838,60 mio EUR. Postopen prehod plačil iz sistema Žiro kliring v novi plačilni sistem SEPA IKP, ki ga je vzpostavil Bankart d.o.o., je potekal od vzpostavitve sistema SEPA IKP v marcu do konca julija 2009, s 1. avgustom 2009 pa je sistem prenehal delovati.

Slika 27: **Število in vrednost transakcij prek sistema Žiro kliring po mesecih v letu 2009**

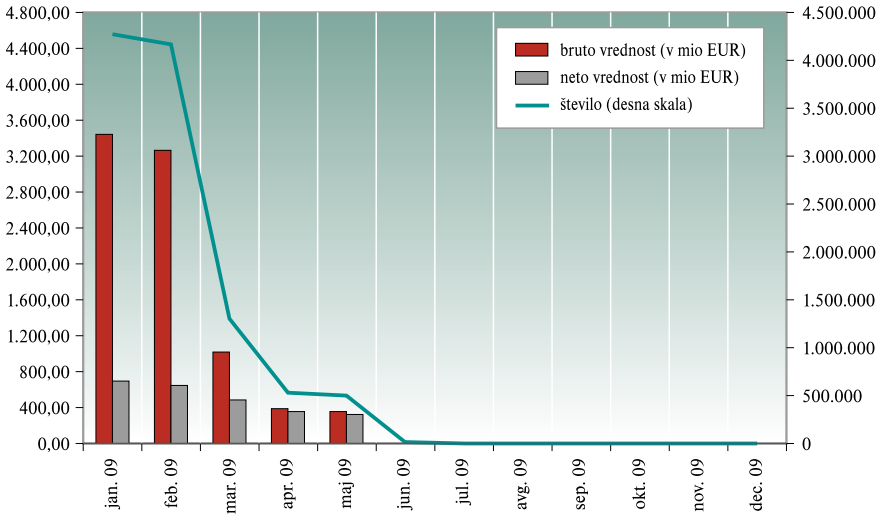

Vir: Banka Slovenije

2.1.4 Soupravljanje deviznih rezerv ECB

Ob prevzemu evra 1. 1. 2007 je Banka Slovenije na Evropsko centralno banko (ECB) prenesla svoj delež deviznih rezerv v USD in zlatu. Glavni namen mednarodnih denarnih rezerv je zagotoviti zadostno likvidnost pri izvajanju operacij na deviznem trgu. K deviznim rezervam ECB so svoj delež prispevale vse centralne banke območja evra in z njimi skupaj z ECB tudi upravljajo. Banka Slovenije in luksemburška centralna banka od 1. 1. 2007 skupaj upravljata svoj delež mednarodnih denarnih rezerv ECB. Poleg mednarodnih denarnih rezerv, ki so bile prenesene na ECB, ima Banka Slovenije tudi del svojih naložb v tuji valuti zaradi morebitnega dodatnega vpoklica denarnih rezerv s strani ECB, kar je v skladu z določbami 30. člena Protokola o statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (gl. tudi poglavje 2.2.3).

2.1.5 Gotovinsko poslovanje

Izdano je bilo 1,03 mrd EUR evrske gotovine.

Prek Banke Slovenije je šlo v obtok do konca leta 2009 neto 1,03 mrd EUR evrske gotovine (upoštevana je tudi gotovina v bankah), od tega 991,29 mio EUR bankovcev (77,87 mio kosov) in 39,87 mio EUR kovancev (161,22 mio kosov). Od navedenega je bilo količinsko največ evrskih bankovcev za 20 EUR (92,82 mio kosov). Sledita mu bankovec za 10 EUR (9,2 mio kosov) in za 500 EUR (0,7 mio kosov). Bankovcev za 200 EUR, 100 EUR, 50 EUR in 5 EUR je bilo več vrnjenih v Banko Slovenije, kot jih je prek nje šlo v obtok. Količinsko je bilo največ kovancev

po en evrski cent (41,8 mio kosov), ki so šli v obtok prek BS. Za 2 evrska centa je bilo 34,02 mio kosov. Količinsko najmanj je bilo kovancev za 1 EUR (6,36 mio kosov).

Banka Slovenije je za Republiko Slovenijo opravljala posle priprave izdaje, distribucije in hrambe tečajnih ter priložnostnih kovancev.

Slika 28: **Sestava izdanih bankovcev po količini**

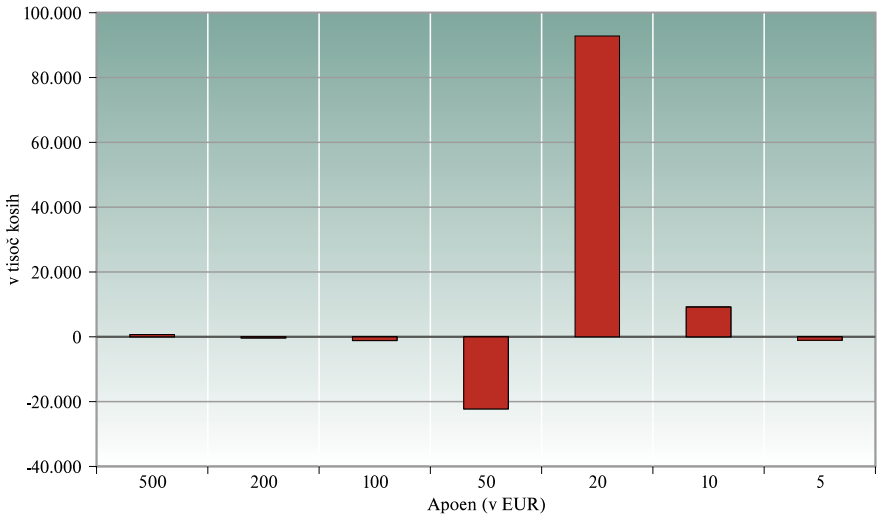

Vir: Banka Slovenije

Slika 29: **Sestava izdanih bankovcev po vrednosti**

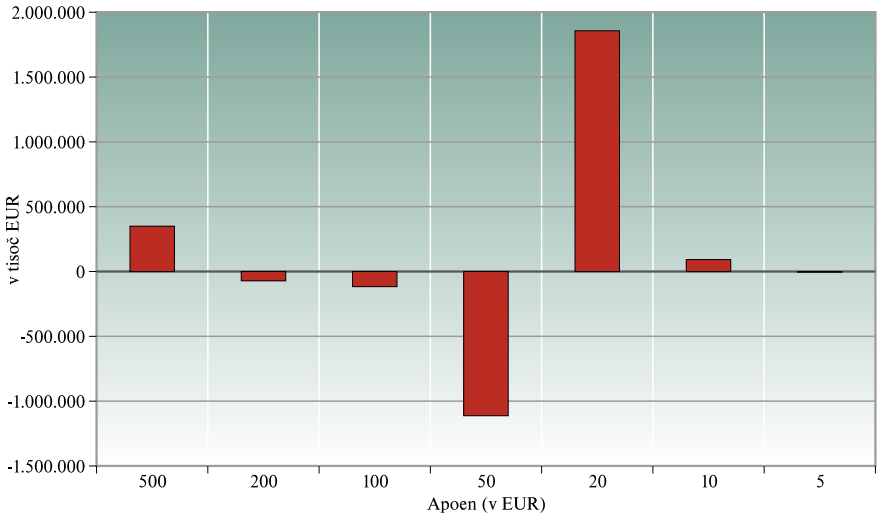

Vir: Banka Slovenije

Novi spominski kovanec za 2 EUR ob 10. obletnici Ekonomske in monetarne unije.

Banka Slovenije je izročila v obtok novi spominski tečajni kovanec za 2 EUR ob 10. obletnici Ekonomske in monetarne unije v 1.000.000 primerkih. Skupna evropska stran je enaka kot pri tečajnem kovancu za 2 EUR.

V letu 2009 so bili izdani tudi priložnostni kovanci ob 100-letnici prvega poleta z motornim letalom na Slovenskem, in sicer: zlatnik, srebrnik in 3-evrski tečajni dvokovinski kovanec ter ob 100-letnici rojstva slikarja Zorana Mušiča zlatnik in srebrnik.

Skupna vrednost tolarskih bankovcev, tolarskih kovancev in bonov, ki so še v obtoku, znaša 45,05 mio EUR.

Do dne 31. 12. 2009 je ostalo v obtoku še 47,03 mio kosov tolarskih bankovcev (vrednih 8,21 mrd SIT). Od teh je količinsko največ tolarskih bankovcev za 10 SIT (17,64 mio kosov), sledijo bankovci za 20 SIT (11,3 mio kosov) in za 100 SIT (6,67 mio kosov). V obtoku je še 446,08 mio kosov tolarskih kovancev (vrednih 2,18 mrd SIT) in 20,92 mio kosov bonov (vrednih 404,14 mio SIT). Vrnjeno je bilo 88,3% kosov oziroma 98,7% vrednosti vseh izdanih tolarskih bankovcev, 18,3% kosov oziroma 47,2% vrednosti vseh izdanih tolarskih kovancev in 86,4% kosov oziroma 99,0% vrednosti vseh vrednostnih bonov.

Prvi slovenski denar – vrednostni boni – je zamenljiv v Banki Slovenije.

Prvi slovenski denar, vrednostni boni, in tolarski bankovci so zamenljivi na blagajni Banki Slovenije brez časovne omejitve, tolarski kovanci pa do 31. 12. 2016.

Opravljenih je bilo 9.686 blagajniških prejemkov in izdatkov evrske gotovine (leta 2008 6.888) ter 5.152 vplačil ter izplačil gotovine za potrebe državnih organov (leta 2008 4.824).

V števnici preštetih 41,19 mio bankovcev in kovancev.

V števnici Banke Slovenije je bilo preštetih 41,19 mio kosov bankovcev in kovancev (leta 2008 33,0 mio kosov bankovcev in kovancev), od tega 34,63 mio kosov bankovcev in 6,56 mio kosov kovancev (leta 2008 32,1 mio kosov bankovcev in 0,9 mio kosov kovancev). Za zagotovitev primerne kakovosti bankovcev v obtoku je bilo izločenih in uničenih skupno 16,77 mio kosov bankovcev (leta 2008 21,2 mio kosov bankovcev).

Oskrba države z evrsko gotovino je potekala prek depojev pri bankah.

Oskrbo države z evrsko gotovino je Banka Slovenije zagotavljala prek depojev bankovcev Banke Slovenije pri petih poslovnih bankah, ki jim je Banka Slovenije trimesečno določala trezorski maksimum, njihovo poslovanje pa je dnevno preverjala.

Banka Slovenije uspešno opravila implementacijo BRF.

Strokovna komisija za preverjanje, testiranje in nastavitev naprav za obdelavo evrskih bankovcev in evrskih kovancev, sestavljena iz delavcev BS in MNZ, je v letu 2009 v skladu s pooblastili izvedla 22 t. i. monitoring testov, s katerimi je preverjala ustreznost in pravilnost delovanja naprav za procesiranje evrskih bankovcev v kreditnih institucijah. Iz poročila za BANCO o napredku in realizaciji Okvira za recikliranje evrskih bankovcev (BRF) za leto 2009 v RS izhaja, da je BS uspešno izvedla BRF. Pravočasno smo izpeljali vse naloge v okviru tega projekta (vzpostavitev pravne podlage, priglasitev kreditnih institucij, usposabljanje za prepoznavanje pristnosti evrske gotovine v bančnem sektorju), na nekaterih področjih (izvedba monitoring testov, poročanje bank) smo celo pred nekaterimi članicami Evrosistema. Vse navedene aktivnosti usklajujemo z bankami.

Vrednost evrskih ponaredkov se je zmanjšala.

V letu 2009 je bilo po podatkih Nacionalnega analitskega centra (v nadaljevanju: NAC) za evrske bankovce in Nacionalnega analitskega centra za evrske kovance (v nadaljevanju: CNAC) ugotovljenih 1.891 kosov ponarejenih evrskih bankovcev in 1.448 kosov kovancev, v letu 2008 pa 1.970 kosov evrskih bankovcev in 1.878 kosov evrskih kovancev. V letu 2009 se je v Republiki Sloveniji zmanjšalo število kosov ponaredkov evrskih bankovcev in precej manj je bilo ponarejenih evrskih kovancev (pri bankovcih zmanjšanje za 4,0%, pri kovancih pa za 22,9%). Vrednost ugotovljenih ponaredkov denarja je v letu 2009 je znašala 118.592,00 EUR, leta 2008 pa 212.740,50 EUR (zmanjšanje za 44,3%). Večji del ponarejenih evrskih bankovcev v količinski in vrednostni strukturi predstavljajo trije srednji apoeni (100, 50, in 20 EUR), pri ponarejenih evrskih kovancih pa prevladujejo ponaredki za 2 EUR. Podatki o številu ponaredkov evrske gotovine v Sloveniji so že več let stabilni. Primerjava podatkov Evrosistema na tem področju uvršča RS v zadnjo četrtino držav glede števila odkritih ponaredkov gotovine na tisoč prebivalcev.

V letu 2009 je bilo odkritih tudi 61 kosov ponaredkov tuje gotovine (ameriški dolarji, angleški funti), v letu 2008 pa 1.057 kosov. Kakovost ponarejene tuje gotovine se z leti izboljšuje, zato uporabniki ponaredke težje prepoznajo (zlasti ponaredke ameriških dolarjev).

Odkriti so bili tudi ponaredki tuje gotovine.

V skladu z Uredbo EC 1338/01 sta za izdelavo ekspertnega mnenja glede pristnosti evrske gotovine pristojna NAC za evrske bankovce in CNAC, ki delujeta v sklopu Centra za forenzične preiskave pri Ministrstvu za notranje zadeve. Nadzor nad aktivnostmi navedenih centrov v povezavi z delovanjem v Centralni bazi o ponarejeni evrski gotovini pri ECB opravlja Nacionalni center za ponaredke (v nadaljevanju: NCC) v Banki Slovenije. NCC je aktivno vključen v sistem izmenjave podatkov in informacij na področju ponarejanja gotovine s centrom za analizo ponaredkov pri Evropski centralni banki, z drugimi nacionalnimi centri za ponaredke ter Evropskim tehničnim in znanstvenim centrom za analizo evrskih kovancev.

Organiziran je nadzor pristnosti evrske gotovine.

Slika 30: **Odkriti ponaredki evrskih bankovcev v Sloveniji po količini**

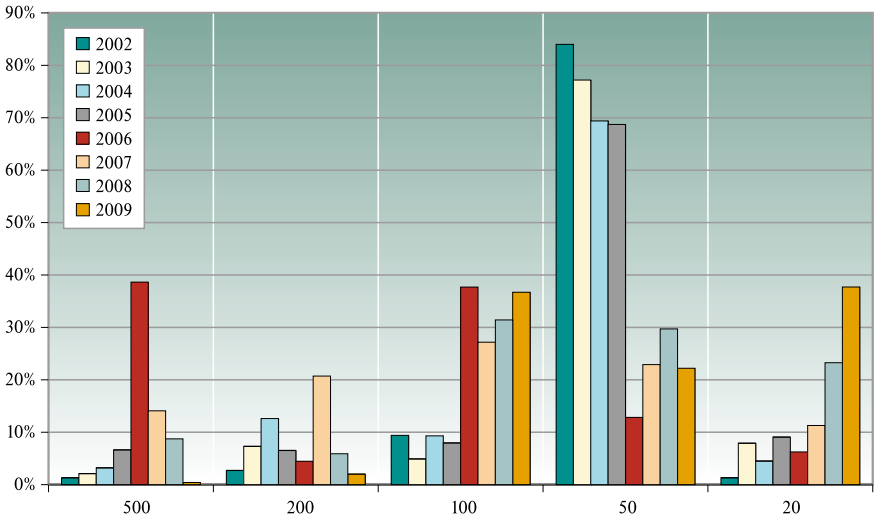

Vir: Banka Slovenije

2.1.6 Statistični sistem

Banka Slovenije izvaja statistične funkcije na področjih denarne in finančne statistike, statistike mednarodnih ekonomskih odnosov in statistike nacionalnih finančnih računov. Statistični proces na teh področjih zajema zbiranje podatkov, njihovo obdelavo, posredovanje uporabnikom in/ali javne objave agregiranih podatkov. Nekoliko manj aktivna je Banka Slovenije na področju drugih splošnih ekonomskih in javnofinančnih statistik.

Odgovornost za denarne in finančne statistike ter statistike finančnih računov in mednarodnih ekonomskih odnosov.

Izvajanje statističnih funkcij temelji na članstvu v Evropskem sistemu centralnih bank (ESCB) na podlagi statuta ESCB in Evropske centralne banke, na statusu pooblaščene izvajalke programa statističnih raziskovanj po zakonu o državni statistiki in na drugih pooblastilih.

Namen statističnih dejavnosti Banke Slovenije je poleg obveščanja domače in tuje javnosti o finančnih in makroekonomskih gibanjih v Sloveniji predvsem podatkovna podpora ekonomski politiki ter skrb za finančno stabilnost slovenskega gospodarstva v okviru Ekonomske in monetarne unije.

Statistično sodelovanje v okviru ESCB in z drugimi mednarodnimi organizacijami in institucijami.

V razvoju statističnih zahtev, metodologij in standardov Banka Slovenije sodeluje z mednarodnimi organizacijami in institucijami, zlasti z ECB, MDS, Eurostatom (evropskim statističnim uradom v okviru Evropske komisije), BIS in OECD. Predstavniki Banke Slovenije so v okviru ESCB člani Statističnega odbora in stalnih delovnih skupin za: statistike mednarodnih ekonomskih odnosov, splošne ekonomske statistike, statistike državnih financ, monetarne ter finančne statistike, (nacionalne) račune evroobmočja in za statistične informacijske sisteme ter občasnih tematskih skupin, kot je na primer za razvoj centralne baze vrednostnih papirjev ESCB. Potrebam sodelovanja v okviru ESCB je prilagojena tudi organizacija oddelka Finančna statistika.

Predstavniki Banke Slovenije se udeležujejo tudi rednih srečanj v ustreznih delovnih skupinah Eurostata in rednih plenarnih zasedanj Odbora za denarno, finančno in plačilnobilančno statistiko (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics, CMFB). Slednji je glavno telo za usklajevanje strateških vprašanj evropskih makroekonomskih statistik med predstavniki evropskih (vključno z državami zunaj EU) centralnih bank, statističnih uradov, Eurostata in ECB.

Sodelovanje z MF in SURS na podlagi dogovora o makroekonomskih in finančnih statistikah.

V sodelovanju z domačimi statističnimi institucijami izstopa sodelovanje z Ministrstvom za finance in Statističnim uradom Republike Slovenije (SURS) na podlagi v letu 2004 sklenjenega in v letu 2009 osveženega Dogovora o sodelovanju na področju makroekonomskih in finančnih statistik. Slednji je bil sklenjen po vzoru sporazuma o razumevanju in sodelovanju med ECB in Eurostatom. Namenjen je uskladitvi pristojnosti in odgovornosti zaradi naraščanja bremena statističnih zahtev in soodvisnosti posameznih statistik in dejansko olajšuje izpolnitev statističnih zahtev zaradi članstva v EU in EMU.

S tem dogovorom so opredeljene odgovornosti podpisnikov dogovora in način njihovega sodelovanja pri zagotavljanju slovenskih makroekonomskih in finančnih statistik do Evropske komisije – Eurostata in ECFIN-a, Evropske centralne banke in OECD. Med drugim je v dogovoru opredeljeno tudi sodelovanje pri vzdrževanju standardne klasifikacije institucionalnih sektorjev, kot posebno pomembne statistične infrastrukture pri zagotavljanju makroekonomskih in finančnih statistik. Enotno sektorsko razvrstitev vodi kot del Poslovnega registra Slovenije Agencija za javnopravne evidence in storitve (AJPES).

Obsežni in zahtevni statistični sklopi finančnih računov, denarnih in finančnih statistik ter statistik mednarodnih ekonomskih odnosov Banke Slovenije temeljijo predvsem na podatkih iz neposrednih in posrednih poročil finančnih institucij in nefinančnih podjetij ter na podatkih o blagovni menjavi, ki jih pripravlja SURS v sodelovanju s Carinsko upravo RS (CURS). Poleg tega Banka Slovenije zbira, pripravlja in/ali objavlja podatke statistik plačilnih instrumentov, finančnih trgov, splošnih ekonomskih in javnofinančnih statistik.

Sestava statistik finančnih računov temelji na četrtletnih poročilih, ki jih zbira AJPES.

Vir statistike finančnih računov so četrtletna poročila institucionalnih poslovnih enot (nefinančnih družb, finančnih družb in enot države) za potrebe statistike finančnih računov, ki jih za Banko Slovenije uspešno zbira AJPES (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve). V letu 2009 je Banka Slovenije sestavila četrtletne finančne račune za zadnje četrtletje 2008 in za prva tri četrtletja 2009 ter letne finančne račune za leto 2008.

Podatki četrtletnih finančnih računov so bili poslani ECB v skladu s Smernico ECB/2005/13, podatki četrtletnih finančnih računov za sektor države ECB in Eurostatu v skladu z Uredbo (ES) št. 501/2004 in podatki letnih finančnih računov Eurostatu v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2223/96.

V novembru 2009 je izšla publikacija Finančni računi Slovenije 2003–2008, ki je poleg tabel finančnih računov in metodologije sestave vsebovala tudi analizo podatkov finančnih računov po posameznih sektorjih.

V letu 2009 so bile pripravljene in na spletni strani Banke Slovenije objavljene četrtletne informacije Finančni računi Slovenije za tretje in četrto četrtletje 2008 ter za prvo in drugo četrtletje 2009.

V letu 2009 se je uspešno nadaljevalo obsežno zbiranje podatkov denarne in finančne statistike na mesečni, četrtletni in letni ravni v skladu z metodološkimi zahtevami ECB, BIS in MDS ter lastnimi potrebami BS. Podatki na podlagi uredb ECB/2001/13, ECB/2001/18 in Smernice ECB/2007/9 zajemajo poleg podatkov bilanc stanja in obrestnih mer monetarnih finančnih institucij (MFI) še podatke o nedenarnih finančnih posrednikih, vrednostnih papirjih, plačilnih sistemih in strukturne podatke bančnega sistema.

Novo poročanje podatkov investicijskih skladov za več namenov hkrati.

Od januarja 2009 uspešno poteka novo poročanje družb za upravljanje (DZU) investicijskih skladov o poslovanju investicijskih skladov v sodelovanju med Banko Slovenije (BS) in Agencijo za trg vrednostnih papirjev (ATVP). V novem poročilu so poleg potreb ATVP združene zahteve BS po podatkih investicijskih skladov iz naslova Uredbe ECB/2007/8, Smernice ECB/2007/13 oziroma Uredbe Sveta (ES) št. 2223/96, Uredbe ECB/2001/13 (samo za sklade denarnega trga) ter potrebe za analizo finančne stabilnosti. Ustrezno dosežena kakovost novega poročila je omogočila odpravo pošiljanja dosedanjih poročil DZU za BS iz naslova statistik finančnih računov, bilance stanja monetarnih finančnih institucij (za sklade denarnega trga) in nekaterih nadzornih poročil za ATVP. Poročanje podatkov investicijskih skladov je bilo z večnamenskim poročilom precej racionalizirano in razbremenjeno. Dodatna statistična in analitična vrednost zbranih podatkov investicijskih skladov je neposredna povezanost njihove razčlenitve z razčlenitvijo podatkov v poročilih monetarnih finančnih institucij (MFI).

Začetek izvedbe razširjenega poročanja MFI za več namenov hkrati.

V poročanju MFI se je v letu 2009 začela uporaba prenovljene metodologije. V poročilo bodo poleg dopolnitev uredb za bilanco stanja (ECB/2008/32) in obrestne mere (ECB/2009/7) vključene še: osnovni del nadzornega finančnega poročila (FINREP), zahteve statistik finančnih računov ter ekonomskih odnosov s tujino do MFI in druge analitične potrebe BS. Izvedba večjega dela sprememb mora biti zaradi rokov dopolnjenih uredb ECB končana do julija 2010.

Zmanjšanje bremena poročanja finančnih institucij.

Navedene spremembe so bile uvedene v skladu s sprejetimi priporočili Sveta ECB o poročanju za več namenov. Hkrati in s tem se zmanjšuje breme poročanja finančnih institucij.

Banka Slovenije je sodelovala v ekspertni delovni skupini ESCB in CEBS (Odbor evropskih bančnih nadzornikov) za uskladitev metodologije monetarnih in finančnih statistik z zahtevami nadzornih poročil bančnega poslovanja FINREP in COREP z mandatom do septembra 2009. Tako imenovana skupina "JEGR" je iskala sinergije med sklopoma podatkovnih zahtev, kar pomeni osnovo za zmanjšanje poročevalskega bremena kreditnih institucij in boljšo kakovost podatkov v podporo procesu odločanja (analize, nadzor) na dolgi rok.

Prag zajemanja transakcij iz plačilnega prometa povečan od 12.500 EUR na 50.000 EUR.

Z letom 2009 je postala pravna podlaga sklepa o obveznosti poročanja o poslovanju s tujino namesto Zakona o deviznem poslovanju Zakon o Banki Slovenije. V navodilih za izvajanje tega sklepa je Banka Slovenije zaradi Uredbe 2560/2001 o čezmejnih plačilih v evrih z začetkom leta 2009 povečala prag opustitve poročanja statističnih podatkov za transakcije plačilnega prometa s tujino iz dosedanjih 12.500 EUR na 50.000 EUR in v celoti opustila zahtevo po podatkih o nevtralnih transakcijah.

V letu 2009 je potekala redna priprava podatkov plačilne bilance in bilance stanja mednarodnih naložb, vključno z zunanjim dolgom in neposrednimi tujimi naložbami. Po prejemu dokončnih podatkov o menjavi blaga za leto 2008 je bila poleti opravljena redna revizija, ki praviloma zajame podatke zadnjih dveh let.

V letu 2009 je BS od centralnih bank Avstrije, Hrvaške, Italije, Nemčije in Švice začela prejemati bilateralne podatke o prejetih pokojninah rezidentov iz teh držav. Nato je BS v letu 2009 prvič poslala podatke o poslovanju podjetij v tujini, ki so neposredno ali posredno v večinski slovenski lasti, Eurostatu (poročevalsko obdobje 2007) in OECD (poročevalsko obdobje 2008).

Priprave na vstop v OECD.

V letu 2009 je BS za potrebe članstva v OECD pripravila in poslala tej organizaciji podatke statistike finančnih računov, statistike ekonomskih odnosov s tujino in statistike finančnih posrednikov. Kakovost in pokritje podatkov, za katere je odgovorna BS, pretežno ustrezata zahtevam OECD. Pri tem je bil med zahtevnejšimi obveznostmi prevzem "4. Benchmark" definicije tujih neposrednih naložb, ki jo bodo države OECD uvedle v letu 2010.

Banka Slovenije pošilja v ECB tudi nekatere podatke s področij javno finančne in splošno ekonomske statistike. Med njimi so poleg podatkov »maastrichtskih« ekonomskih kriterijev o dolgoročnih obrestnih merah, saldu državnega proračuna, državnem dolgu in harmoniziranem indeksu rasti cen življenjskih stroškov še drugi podatki iz statistike nacionalnih računov, statistike dela, podatki po postopku o presežnem primanjkljaju itd. Te podatke v skladu z medinstitucionalnim dogovorom pripravljata Statistični urad RS in/ali Ministrstvo za finance. Pri tem Banka Slovenije na podlagi smernice ECB o zahtevah Evropske centralne banke za statistično poročanje in o postopkih za izmenjavo statističnih informacij v Evropskem sistemu centralnih bank na področju statistike državnih financ (ECB/2005/5) spremlja in spodbuja kakovost poslanih podatkov.

Banka Slovenije na svojih spletnih straneh tekoče objavlja ključne slovenske makroekonomske podatke v skladu s Posebnimi standardi objavljanja statističnih podatkov MDS. Slednji zahtevajo redno objavljanje nekaterih metodološko ustreznih makroekonomskih podatkov po vnaprej objavljenem koledarju. Ustrezne podatke za objavo po tem standardu prispevata tudi MF in SURS.

Glavni finančni in makroekonomski podatki za Slovenijo izhajajo v mesečnem Biltenu ter v letnih publikacijah o neposrednih naložbah in o finančnih računih. Vse publikacije so skupaj z daljšimi časovnimi serijami podatkov iz Biltena in še nekaterimi pomembnimi podatki objavljene tudi na spletnih straneh Banke Slovenije. Med pomembnejšimi neposrednimi prejemniki statističnih podatkov so poleg domačih naslovnikov ECB, Eurostat, MDS in BIS.

2.1.7 Mednarodno sodelovanje

Evropska centralna banka, Evrosistem in Evropski sistem centralnih bank

V letu 2009 je Slovaška z uvedbo evra postala del evroobmočja.

Banka Slovenije je z uvedbo evra v Sloveniji 1. januarja 2007 postala del Evrosistema, ki ga sestavljajo Evropska centralna banka (ECB) in 16 nacionalnih centralnih bank držav evroobmočja. Od uvedbe evra v Sloveniji se guverner Banke Slovenije kot član Sveta ECB udeležuje zasedanj tega organa, ki so praviloma dvakrat mesečno. Svet ECB sestavlja šest članov Izvršilnega odbora ECB ter guvernerji nacionalnih centralnih bank držav evroobmočja. Guverner Banke Slovenije je še vedno tudi član

Razširjenega sveta ECB, ki je tretji organ odločanja ECB in zaseda štirikrat letno. Člani Razširjenega sveta ECB so predsednik in podpredsednik ECB ter guvernerji nacionalnih centralnih bank vseh držav članic EU. V letu 2009 je Slovaška uvedla evro in postala del evroobmočja.

Strokovnjaki Banke Slovenije so se v letu 2009 udeleževali zasedanj odborov in njihovih delovnih skupin, kadar so ti zasedali v širši sestavi Evropskega sistema centralnih bank (ESCB) in v ožji sestavi Evrosistema. Odbori pomagajo pri delu organov odločanja ECB, saj jih slednji lahko zaprosijo za strokovne in tehnične nasvete.

Nacionalne centralne banke so edini vpisniki in lastniki kapitala ECB. V skladu s Statutom ESCB in ECB so deleži nacionalnih centralnih bank v kapitalskem ključu ECB ponderirani sorazmerno glede na delež držav članic v celotnem prebivalstvu in bruto domačem proizvodu EU. Nacionalne centralne banke držav članic EU, ki so uvedle evro, so vplačale celoten delež v kapitalu ECB, druge nacionalne centralne banke držav članic EU, ki pa še niso uvedle evra, niso vplačale svojega deleža v celoti, temveč samo 7% zneska, ki bi ga sicer morale vplačati, če bi uvedle evro.

Ključ za vpis kapitala ECB za Banko Slovenije je leta 2009 znašal 0,3288%, skupni znesek vplačanega vpisanega kapitala ECB vseh nacionalnih centralnih bank pa 4.142 mio EUR.

Ključ za vpis kapitala ECB za Banko Slovenije je v letu 2009 znašal 0,3288%.

Evropska unija

Guverner Banke Slovenije se je v letu 2009 udeležil zasedanj neformalnega Ecofina, to je srečanj finančnih ministrov, ki se jim pridružijo tudi guvernerji centralnih bank držav članic EU.

Strokovnjaki Banke Slovenije so se v letu 2009 prav tako udeleževali tudi zasedanj odborov, delovnih skupin in drugih teles, ki delujejo v okviru institucij Evropske unije ter zadevajo področje finančnih in monetarnih zadev: sestankov Ekonomsko-finančnega odbora (EFC) in njegovih pododborov, sestankov Odbora evropskih bančnih nadzornikov (CEBS) in njegovih delovnih skupin, sestankov Odbora za monetarno, finančno in plačilnobilančno statistiko ter drugih delovnih skupin z relevantnega področja, ki delujejo v okviru Evropske komisije in Sveta EU.

Mednarodni denarni sklad

Skladno z našo zakonodajo je Banka Slovenije pristojna za sodelovanje Republike Slovenije v Mednarodnem denarnem skladu (MDS) in guverner Banke Slovenije je član Odbora guvernerjev MDS.

Kvota Slovenije v MDS je ostala nespremenjena in znaša 231,7 mio SDR, kar je 0,12% glasov vseh članic MDS. Skladno z Resolucijo 63-2 o reformi kvot in glasovalnih deležev, ki jo je odbor guvernerjev potrdil aprila 2008, se bo glasovalni delež povečal 54 članicam, med njimi tudi Sloveniji. Do navedenega povečanja kvote v letu 2009 še ni prišlo, saj sprejeta resolucija zahteva spremembo Statuta MDS, za kar je potrebna ratifikacija vsaj 3/5 držav članic, ki pomenijo vsaj 85% glasovalne moči.

Od leta 1998 Slovenija sodeluje pri financiranju posojil MDS v okviru Financial Transaction Plan (FTP). Slovenija je v prvi polovici leta 2009 v okviru FTP prispevala sredstva za namen kreditiranja v višini 12,0 mio SDR. Rezervna tranša

Slovenije pri MDS se je v primerjavi z letom 2008 povečala in je ob koncu decembra 2009 znašala 42,1 mio SDR.

Slovenija je podpisala sporazum z MDS o sodelovanju pri trgovanju s posebnimi pravicami črpanja.

Slovenija se je oktobra 2009 pridružila članicam MDS, ki so z MDS podpisale sporazum o sodelovanju pri trgovanju s posebnimi pravicami črpanja. Sodelovanje v aranžmaju je posledica splošne alokacije posebnih pravic črpanja, ki smo je bile jeseni deležne vse članice MDS.

Predstavniki MDS so v mesecu marcu opravili redna letna posvetovanja s Slovenijo v skladu s IV. členom Statuta MDS. Poročilo misije Mednarodnega denarnega sklada je Odbor Izvršnih direktorjev obravnaval v sredini maja in 22. maja je bilo poročilo objavljeno.

Decembra je bila v Sloveniji na obisku misija Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada za ureditev finančnega nadzora v Sloveniji. Člani misije so se sestali s predstavniki Banke Slovenije, Ministrstva za finance, Agencije za trg vrednostnih papirjev, Agencije za zavarovalni nadzor in predstavniki še nekaterih institucij zato, da bi pripravili oceno učinkovitosti organizacije nadzora nad finančnim sektorjem.

Banka za mednarodne poravnave

Guverner Banke Slovenije se udeležuje sestankov guvernerjev centralnih bank članic Banke za mednarodne poravnave (BIS), ki so organizirani vsaka dva meseca. Razprava poteka o učinkih globalne finančne krize in iskanju primernih ukrepov za odpravo krize v bančnem sektorju, o upravljanju tveganj in oblikovanju novega nadzora na finančnih trgih ter iskanju ravnotežja pri procikličnem delovanju.

Banka Slovenije je delničar BIS in njena predstavnika sta se udeležila letne skupščine BIS v Baslu.

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj

Pri pripravi včlanjenja Slovenije v Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), ki se je začela že ob koncu leta 2007, ko je Svet OECD potrdil Pristopni program za vstop Republike Slovenije v OECD, so se v letu 2009 nadaljevala pogajanja za vključitev v OECD. Pogajanja za vstop Slovenije v OECD so tudi v letu 2009 pomenila aktivno sodelovanje predstavnika Banke Slovenije kot člana Medresorske delovne skupine, sodelovanje predstavnikov Banke Slovenije pri pripravi izhodišč in tudi sodelovanje pri obravnavah pred odbori: Odbor za finančne trge, Odbor za investicije, Odbor za statistiko in Odbor za upravljanje gospodarskih družb. Predstavniki Banke Slovenije so se v letu 2009 udeleževali tudi rednih zasedanj Odbora za ekonomsko politiko, Odbora za finančne trge in Delovne skupine za mednarodno naložbeno statistiko, na katere je bila Slovenija povabljena kot opazovalka. Banka Slovenije je sodelovala pri pripravi Ekonomskega pregleda Slovenije, ki je bil objavljen 1. julija.

Tehnična pomoč

Banka Slovenije v okviru centralnobančnega sodelovanja oziroma tehnične pomoči sodeluje z drugimi centralnimi bankami. Banka Slovenije je v letu 2009 prejela tehnično pomoč pri nadzoru bančnega poslovanja od avstrijske centralne banke in pri gotovinskem poslovanju od ciprske centralne banke.

Banka Slovenije je v letu 2009 nudila tehnično pomoč centralnim bankam in drugim institucijam iz petih držav (Ukrajina, Srbija, Bosna in Hercegovina, Hrvaška in Kosovo), in sicer pri nadzoru bančnega poslovanja, finančne stabilnosti in denarnega trga.

2.1.8 Informacijski sistem

Banka Slovenije je povezana v informacijski sistem Evropskega sistema centralnih bank.

Zakon o Banki Slovenije (uradno prečiščeno besedilo, Ur. l. RS, št 72/06) v 55. členu določa, da Banka Slovenije (BS) od dneva članstva Republike Slovenije v Evropski uniji pri evidentiranju, zbiranju, obdelavi in izkazovanju podatkov ter informacij za izvajanje svojih funkcij sodeluje z ECB v skladu s statutom ESCB in ECB.

Infrastruktura informacijskega sistema Evropskega sistema centralnih bank.

Tehnično je BS v informacijski sistem ECB/ESCB povezana prek fizične omrežne infrastrukture sistema ESCB,[8] aplikativne omrežne infrastrukture sistema ESCB,[9] sistema za varno izmenjavo elektronske pošte v ESCB[10] in prek telekonferenčnega sistema. Infrastrukturna oprema je na primarni lokaciji in na rezervni lokaciji BS.

Povezava do ECB je zagotovljena s fizično omrežno infrastrukturo ESCB Core Network. Core Network je visoko razpoložljivo in varno privatno omrežje, ki povezuje NCB z ECB. Sistemsko administracijo Core Network, tudi za opremo, ki je nameščena na lokacijah NCB, izvaja ECB.

Aplikativna omrežna infrastruktura ESCB sistema ESCB-Net je sistemski del infrastrukture, ki se uporablja za povezovanje NCB z ECB. ESCB-Net sestavlja več namenskih strežnikov, požarnih pregrad, mrežnih stikal itd. Vsa oprema je podvojena, torej zagotavlja visoko razpoložljivost. Prav tako je del opreme na Rezervnem računalniškem centru BS, kar nam omogoča neovirano povezavo do ECB tudi ob popolnem izpadu primarnega računalniškega centra BS. Vsa oprema ESCB-Net, ki je locirana na lokacijah BS, je v administrativni domeni BS.

Navedeno infrastrukturno opremo je treba redno nadgrajevati glede na tehnološki razvoj, povečanje količine podatkov in povečane zahteve poslovnih uporabnikov. Tako sta v letu 2009 potekala projekta prenove fizične omrežne infrastrukture sistema ESCB in aplikativne omrežne infrastrukture sistema ESCB.

Aplikacije informacijskega sistema Evropskega sistema centralnih bank.

Na navedeni infrastrukturni opremi tečejo številne aplikacije, prek katerih poteka izmenjava podatkov med NCB in ECB/ESCB. Med pomembnejšimi so:

- aplikacije za pridobivanje podatkov posameznih NCB v zvezi z evrsko gotovino (CIS - Currency Information System) in ponaredki evrske gotovine (CMS - Counterfeit Monitoring System),
- aplikacija za upravljanje dostopnih pravic uporabnikov v ESCB (EUMIDES),
- sistem za varno izmenjavo podatkov med aplikacijami na nivoju ESCB v XML formatu (EXDI - ESCB XML Data Integration),
- aplikacija za podporo operacijam monetarne politike (BI - Bilateral Interventions),
- sistem avkcij (TOP - Tender Operation System)
- aplikacija za vrednotenje kolaterala (Valuation hubs for collateral),
- transevropski sistem bruto poravnave v evrih v realnem času (TARGET2),
- baza podatkov o vrednostnih papirjih (CSDB - Centralised Securities DataBase),
- statistično podatkovno skladišče (SDW - Statistical Data Warehouse) in
- elektronski dokumentacijski sistem DARWIN (Documents and Records Web-based Information Network).

8 Core Network
9 ESCB-Net
10 CebaMail

2.2 Naloge v nacionalni pristojnosti

2.2.1 Nadzor bank in skrb za finančno stabilnost

Licenciranje

Izdajanje dovoljenj kreditnim institucijam je ena od pomembnih nalog Banke Slovenije. V letu 2009 je Banka Slovenije izdajala dovoljenja za opravljanje vzajemno priznanih in dodatnih finančnih storitev, za oblikovanje in upravljanje plačilnega sistema ter dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke. Odločitev za izdajo ali zavrnitev dovoljenja sprejemajo člani Sveta Banke Slovenije na podlagi mnenja Komisije za licenciranje oziroma na podlagi mnenja Komisije Sveta Banke Slovenije za pripravo mnenj o izdaji dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke (če gre za obravnavo zahteve za izdajo takega dovoljenja).

V letu 2009 je Banka Slovenije izdala skupno 22 dovoljenj.

V letu 2009 je Banka Slovenije izdala skupno 22 dovoljenj za opravljanje različnih vrst finančnih storitev in za opravljanje funkcije člana uprave banke. Največ dovoljenj (15) je bilo v letu 2009 izdanih za opravljanje funkcije člana uprave banke. Štiri dovoljenja so bila izdana za opravljanje dodatnih finančnih storitev in eno za opravljanje vzajemno priznane finančne storitve. Poleg tega je Banka Slovenije v letu 2009 izdala še po eno dovoljenje za oblikovanje in za upravljanje plačilnega sistema. V primerjavi s predhodnim letom je bilo v letu 2009 izdanih več dovoljenj za opravljanje funkcije člana uprave banke (v letu 2008: 8 dovoljenj) in manj dovoljenj za opravljanje vzajemno priznanih ter dodatnih finančnih storitev (v letu 2008: 10 dovoljenj). V letu 2009 torej ni bilo izdano nobeno dovoljenje za opravljanje osnovnih bančnih storitev, za pridobitev kvalificiranega deleža v banki ali za združitev bank.

V letu 2009 je Banka Slovenije prejela 28 notifikacij za neposredno opravljanje bančnih oziroma drugih vzajemno priznanih finančnih storitev.

Na podlagi Direktive 2006/48/ES (pred njo: Direktive 2000/12/ES) in Priloge I (seznama dejavnosti, za katere velja vzajemno priznavanje) lahko banka države članice, ki je v državi sedeža banke upravičena opravljati bančne in druge finančne (oziroma: vzajemno priznane) storitve, te opravlja tudi na ozemlju Republike Slovenije. Opravlja jih lahko prek podružnice *(ob trajnem opravljanju dejavnosti)*, ali neposredno *(ob občasnem opravljanju storitev brez elementov trajne prisotnosti na območju Republike Slovenije)*, brez dovoljenja Banke Slovenije, ki pa mora pisno (s tako imenovano notifikacijo) obvestiti (notificirati) pristojni nadzorni organ države članice. V letu 2009 je Banka Slovenije prejela 28 notifikacij za neposredno opravljanje bančnih oziroma drugih vzajemno priznanih finančnih storitev (v predhodnem letu 66) in eno notifikacijo za razširitev dejavnosti iz naslova vzajemno priznanih finančnih storitev prek že delujoče podružnice. Seznam bank držav članic EU, ki so prek svojih matičnih bančnih nadzornikov doslej izpeljale postopek notifikacije za opravljanje bančnih in drugih finančnih storitev tudi v Republiki Sloveniji, je na voljo na spletni strani Banke Slovenije. Za banke tretjih držav velja drugačna ureditev. Banke tretjih držav lahko na ozemlju Republike Slovenije opravljajo bančne in druge finančne (vzajemno priznane) storitve samo prek podružnice, za ustanovitev katere morajo pridobiti dovoljenje Banke Slovenije. Ob tem lahko Banka Slovenije od banke tretje države zahteva, da na ozemlju Republike Slovenije deponira določen denarni znesek oziroma drugo ustrezno finančno premoženje, oziroma predloži drugo ustrezno zavarovanje kot jamstvo za poravnavo obveznosti iz poslov, sklenjenih na območju Republike Slovenije.

Pregledi v bankah in hranilnicah

Nadzor bančnega poslovanja je tudi v letu 2009 opravljal redne bonitetne preglede bank in hranilnic na podlagi interne metodologije POT (proces ocenjevanja tveganj), ki temelji na ocenjevanju višine tveganj in kakovosti kontrolnega okolja. Med opravljenimi pregledi v bankah in hranilnicah so prevladovali pregledi posameznih področij tveganja, saj je praksa pokazala, da so krajši, a pogostejši in poglobljeni pregledi nekaterih področij pomembnejši in potrebnejši kot celoviti pregledi (pregledi vseh področij poslovanja). Največji poudarek je bil v skladu z razvojem makroekonomskih razmer pri kreditnem, likvidnostnem in operativnem tveganju. Pogosti so bili tudi pregledi spremljave izvajanja ukrepov in priporočil.

Pri procesu ocenjevanja potrebnega notranjega kapitala se je BS osredotočila na banke, ki za izračune potrebnega notranjega kapitala uporabljajo zahtevnejše načine, kot so predpisani v prvem stebru.

V letu 2009 je Nadzor bančnega poslovanja nadaljeval pregledovanje in spremljanje uvajanja nove kapitalske ureditve v bankah in hranilnicah (nadaljevanje aktivnosti iz leta 2007 in 2008, ko je Nadzor bančnega poslovanja začel sistematično spremljati priprave bank in hranilnic na uvedbo nove evropske kapitalske ureditve) in s tem povezanim izračunom kapitalske zahteve v okviru prvega stebra in procesom ocenjevanja potrebnega notranjega kapitala v okviru drugega stebra. V tem okviru so bili opravljeni pregledi pripravljenosti bank na uvedbo naprednih pristopov za izračun kapitalskih zahtev za kreditno (IRB)[11] in operativno (AMA)[12] tveganje. Za to so se odločale predvsem banke, ki so v večinski tuji lasti. Banke, ki so se odločile, da v bližnji prihodnosti začnejo uporabljati napredne pristope (IRB in/ali AMA) za izračun kapitalskih zahtev, so vključene v postopek skupne odločitve in so del enotne skupne vloge, ki jo matična banka naslovi na njenega nadzornika. Banka Slovenije je v teh primerih vključena v proces izdaje skupne odločitve kot nadzornik gostitelj. V takih primerih poteka intenzivno sodelovanje s tujimi nadzorniki, ki so nosilci aktivnosti pri skupnih odločitvah. Pri procesu ocenjevanja potrebnega notranjega kapitala smo se v drugem letu veljavnosti te zahteve osredotočili na kvantitativni del tega procesa oziroma na tiste banke, ki za izračune potrebnega notranjega kapitala uporabljajo načine, ki so drugačni, običajno pa zahtevnejši od predpisanih v prvem stebru.

Sodelovanje s tujimi nadzorniki je vezano tudi na vedno večji obseg nadzorniških kolegijev, ki so se jih v letu 2009 udeleževali inšpektorji Nadzora bančnega poslovanja. Njihov osnovni namen je dosegati celovitejši in bolj koordiniran nadzor nad mednarodnimi bančnimi skupinami. Banka Slovenije tako sodeluje na šestih kolegijih. Nadzorniški kolegij za slovensko bančno skupino Nove Ljubljanske banke je v pristojnosti organizacije in vodenja Banke Slovenije. Oktobra 2009 je bil organiziran drugi letni sestanek, ki so se ga udeležili predstavniki vseh nadzornih institucij držav, kjer ima banka podrejene družbe.

Poleg že navedenih je Nadzor bančnega poslovanja izvajal tudi tematske preglede, predvsem v povezavi z usklajenostjo z zakonodajo na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, glede pripravljenosti bank za uporabo bančnih posojil za zavarovanje terjatev Evrosistema in za priznanje primernosti bonitetnih ocen zunanjih bonitetnih institucij, ki jih uporabljajo banke za določitev kapitalskih zahtev na standardizirani način za kreditno tveganje.

Nadzor bančnega poslovanja je sodeloval pri štirih pregledih poslovanja bank v tujini s skupino nadzornikov države, kjer delujejo podrejene banke.

Nadzor bančnega poslovanja je v letu 2009 nadaljeval sodelovanje pri pregledih bank in drugih finančnih organizacij v tujini, ki so v lasti slovenskih bank. Na podlagi sklenjenih sporazumov o sodelovanju (skupno ima Banka Slovenije s tujimi nadzornimi institucijami sklenjenih 12 sporazumov o medsebojnem sodelovanju) je Nadzor bančnega poslovanja sodeloval pri 4 pregledih poslovanja bank v tujini s skupino nadzornikov države, kjer delujejo podrejene banke.

[11] Internal Ratings-Based Approach (IRB)
[12] Advanced Measurement Approach (AMA)

Na podlagi pooblastil guvernerja Banke Slovenije je bilo v letu 2009 začetih 46 postopkov za pregled poslovanja z zelo različnim (vsebinskim in časovnim) obsegom. V njihovem okviru in v okviru postopkov, ki so se začeli v preteklih letih, je Nadzor bančnega poslovanja opravil:

- 19 bonitetnih pregledov po posameznih področjih tveganja in kontrolnega okolja,
- 25 tematskih pregledov, od tega:
  - 6 pregledov glede pripravljenosti bank za uporabo bančnih posojil za zavarovanje terjatev Evrosistema,
  - 6 pregledov implementacije nove kapitalske ureditve,
  - 5 pregledov iz preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
  - 3 preglede zunanjih bonitetnih institucij in
  - 5 iz drugih področij (pregled modela za vrednotenje valutnih opcij, pregled pravilnosti izpiskov s transakcijskega računa idr.).
- več pregledov spremljanja izvajanja ukrepov in vrsto enodnevnih pregledov oziroma spremljav poslovanja določenega področja.

Banka Slovenije lahko na podlagi ugotovitev pregledov bankam in hranilnicam izda priporočilo, opozorilo, odredbo ali drug ukrep v skladu z Zakonom o bančništvu. V letu 2009 je tako Banka Slovenije izdala 3 odredbe za odpravo kršitev in več odločb ter sklepov o podaljšanju rokov iz odredb, zavrnitvi ugovorov ter ustavitvi postopkov proti bankam ter več pisem nadzornim svetom, upravam bank in hranilnic z opozorili in priporočili za izboljšanje poslovanja.

Banka Slovenije je v letu 2009 odobrila 12 zahtev za izdajo dovoljenja v zvezi z lastnostmi sestavin pri izračunu.

V skladu s temeljnimi načeli učinkovitega bančnega nadzora Nadzor bančnega poslovanja Banke Slovenije vzdržuje redne stike z vodstvi bank in hranilnic, med drugim tudi v obliki rednih letnih sestankov v okviru zaključka pregleda ali posebej. Ti sestanki so namenjeni predvsem oceni rezultatov poslovanja in položaja banke ali hranilnice ter seznanitvi s strategijo nadaljnjega razvoja. Izmenjava mnenj in informacij med nadzorniki in vodstvi bank ali hranilnic je tudi pogoj za pravočasno ustrezno ravnanje ob morebitnih težavah pri poslovanju banke ali hranilnice. Nadzor bančnega poslovanja je tudi v letu 2009 nadaljeval tovrstno prakso in z vodstvi bank in hranilnic opravil več razgovorov.

Agencija za trg vrednostnih papirjev, Agencija za zavarovalni nadzor in Banka Slovenije so se dolžne medsebojno obveščati o ugotovljenih nepravilnostih.

Sodelovanje z drugima dvema nadzornima institucijama v Sloveniji (Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor) je potekalo v obliki izmenjav podatkov in informacij med navedenimi institucijami. Način sodelovanja med Banko Slovenije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor določa Pravilnik o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov. Nadzorne institucije so dolžne obveščati druga drugo o ugotovljenih nepravilnostih, ki zadevajo področje dela druge nadzorne institucije.

Spremembe pri bančni regulativi

Večina sprememb pri podzakonski regulativi v letu 2009 je nastala kot posledica sprememb novele Zakona o bančništvu (UL RS, št. 19/09; v nadaljevanju ZBan-1C), objavljene v marcu. Nekatere od sprememb pomenijo odgovor Banke Slovenije na finančno krizo oziroma njene posledice za banke in hranilnice.

Januarja je bila sprejeta novela *Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic*, ki je bankam naložila, da namesto četrtletno ocenjujejo mesečno obstoj

nepristranskih dokazov za oslabitve finančnih sredstev oziroma možnosti izgub iz naslova zunajbilančnih postavk in mesečno izkazujejo oslabitve in rezervacije iz tega naslova kot odhodek v izkazu poslovnega izida ter o tem poročajo Banki Slovenije. Dopolnjena so bila tudi *Navodila za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic*, in sicer zaradi dodatnih poročevalskih obveznosti bank v zvezi z zavarovanji, ki jih banke upoštevajo pri razvrščanju finančnih sredstev v skupine oziroma pri izračunavanju izgub iz naslova kreditnega tveganja.

Kvalificirani imetnik delnic banke je lahko po novem tudi fizična oseba.

Marca je bil objavljen tudi novi *Sklep o imetnikih kvalificiranih deležev bank in hranilnic*. Izvedbo postopkov za licenciranje kvalificiranih imetnikov je bilo namreč treba prilagoditi spremembam iz novele ZBan-1C, s katerimi smo v naš pravni red prenesli določila Direktive 2007/44/ES. Novi sklep podrobneje definira ocenjevanje meril in potrebno dokumentacijo, ki jo mora Banki Slovenije predložiti bodoči kvalificirani imetnik. Bistvena novost je, da je kvalificirani imetnik bančnih delnic lahko po novem tudi fizična oseba in da je poleg ugleda bodočega kvalificiranega imetnika treba ugotavljati, ali pri nameravani transakciji obstajajo razlogi za sum pranja denarja oziroma financiranja terorizma.

Marca je bil sprejet tudi *Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic*, pripravljen na podlagi novega Mednarodnega računovodskega standarda 1 – Predstavljanje računovodskih izkazov in s tem standardom povezanih drugih sprememb Mednarodnih standardov računovodskega poročanja. Druge spremembe izhajajo iz novele ZBan-1C oziroma ZTFI. S spremenjeno terminologijo računovodskih izkazov sta bili povezani tudi spremembi *Navodila za izdelavo izkaza finančnega položaja in izkaza poslovnega izida* in *Navodila o spremembah Navodila za izračun kazalnikov poslovanja bank in hranilnic*.

Junija so bile objavljene še nadaljnje spremembe podzakonskih predpisov zaradi novele ZBan-1C. Skladno z novelo *Sklepa o najmanjšem obsegu in vsebini dodatnega revizijskega pregleda glede izpolnjevanja pravil o upravljanju s tveganji v bankah in hranilnicah* mora pooblaščeni revizor poleg revizorjevega poročila o revidiranju letnega poročila po ZGD-1 pripraviti tudi dodatno revizorjevo poročilo o izpolnjevanju pravil o upravljanju tveganj v banki, ki je bilo prej sestavni del revizorjevega poročila o revidiranju letnega poročila. Dodatno poročilo ne bo objavljeno, pač pa predloženo le Banki Slovenije, in sicer prvič za poslovno leto 2009. Revizor bo v dodatnem poročilu navedel ugotovitve glede izpolnjevanja organizacijskih zahtev ter ustreznosti obravnave posameznih tveganj in za ta namen vzpostavljene informacijske podpore v banki.

Preverjanje verodostojnosti razkritij je prepuščeno službi notranje revizije banke.

Zato je bil spremenjen tudi *Sklep o razkritjih s strani bank in hranilnic*. Razkritja po tretjem stebru kapitalske ureditve skladno z novelo ZBan-1C niso več predmet revizijskega pregleda pooblaščenega revizorja, pač pa je preverjanje verodostojnosti razkritij prepuščeno službi notranje revizije banke. Taka je tudi praksa večine drugih držav članic.

Tudi *Sklep o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic* se je spremenil zaradi sprememb, ki sta jih prinesli novela ZBan-1C in novela Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic. Zaradi skrajšanega roka za predložitev revidiranega letnega in revidiranega konsolidiranega letnega poročila BS je skrajšan rok za oddajo pisne obrazložitve revizorjevih popravkov, ki se poročajo na novih obrazcih.

Novela *Sklepa o družbah za izdajo elektronskega denarja* je prinesla spremembe pri revidiranju in v revizorjevem poročilu za družbe za izdajo elektronskega denarja. Spremembe so enake tistim, ki so bile uveljavljene za banke.

Uvedeno je bilo obvezno imenovanje revizijske komisije za vse banke in hranilnice.

Septembra je bil izdan *Sklep o spremembah Sklepa o skrbnosti članov uprave in članov nadzornega sveta bank in hranilnic*. Z novelo ZBan-1C je bilo namreč uvedeno obvezno imenovanje revizijske komisije za vse banke in hranilnice (pred tem le za nadrejeno banko v bančni skupini in za banko, ki je opravljala finančne storitve prek podružnice v tujini). Ker sestava komisij in lastnosti članov komisij, ki jih mora nadzorni svet preverjati pred njihovim imenovanjem, izhajajo že iz ZGD-1 oziroma ZBan-1, jih ni smiselno ponavljati v podzakonskem aktu.

Oktobra je bila objavljena *Sprememba Navodila za izvajanje Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic*, ki je povezana z dopolnitvijo navodila novembra 2008, ki je bankam do 31. 12. 2009 omogočila izračun količnika likvidnosti prvega razreda brez upoštevanja zmanjšanja prostega sklada finančnega premoženja zaradi operacij dolgoročnejšega refinanciranja pri ECB. Ker banke še vedno delujejo v razmerah manjše likvidnosti, povezanih s finančno krizo, je primerno še naprej omogočati bankam, da količnik likvidnosti prvega razreda izračunavajo tako.

Decembra je bila sprejeta novela *Sklepa o kreditnih zavarovanjih*, s katero se je spremenila opredelitev neodvisnega cenilca pri ocenjevanju vrednosti nepremičnin, in sicer na način, ki ne temelji več na definiranju ustreznih vrst ocenjevalcev vrednosti nepremičnin, temveč na zahtevi, da morajo biti ocene vrednosti nepremičnin narejene v celoti v skladu z mednarodnimi standardi ocenjevanja vrednosti (MSOV), ki jih sprejema Odbor za mednarodne standarde ocenjevanja vrednosti.

Ob koncu decembra so bili objavljeni podzakonski akti Zakona o hipotekarni in komunalni obveznici (ZHKO), in sicer *Sklep o pogojih za pridobitev dovoljenja za izdajanje hipotekarnih in komunalnih obveznic, Sklep o pogojih za pridobitev dovoljenja za opravljanje poslov skrbnika kritnega registra, Sklep o usklajevanju kritnega premoženja z izdanimi hipotekarnimi in komunalnimi obveznicami in Sklep o pogojih za vključevanje izvedenih finančnih instrumentov v kritno premoženje*. Nadomestitev prej veljavnih sklepov z novimi je bila potrebna zaradi uskladitve s spremembami regulative, sprejetimi v vmesnem času, povezanimi z opravljanjem finančnih storitev bank, in v manjši meri zaradi sprejetja novele ZHKO (UL RS, št. 58/09).

Spremenil se je izračun letnih nadomestil za nadzor bank in hranilnic ter takse za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj BS.

V letu 2009 se je zaradi sprememb ZBan-1 in uveljavitve Zakona o plačilnih storitvah in sistemih (ZPlaSS) spreminjala tudi podzakonska regulativa, ki določa letna nadomestila za nadzor in takse za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj Banke Slovenije, in sicer *Sklep o višini zneskov letnih plačil za opravljanje nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj ter Sklep o višini zneskov letnih nadomestil za nadzor in taks za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj Banke Slovenije po Zakonu o plačilnih storitvah in sistemih*.

Finančna stabilnost

Banka Slovenije je tudi leta 2009 v skladu z zakonsko določenimi cilji analizirala finančno stabilnost slovenskega finančnega sistema in te ugotovitve upoštevala pri predlaganju ukrepov. Ob rednem operativnem delu se je lani spomladi osredotočila na izdelavo tradicionalne letne analize, ki jo je maja objavila kot Poročilo o finančni stabilnosti. Jeseni je sledila analiza Makro stres testi, ob koncu leta 2009 pa je Banka objavila še poročilo o Stabilnosti slovenskega bančnega sistema.

Poročilo o finančni stabilnosti je lani prvič po petih letih več pozornosti namenilo finančnim tveganjem, do katerih je prišlo, kot pa opozarjanju na potencialna sistemska tveganja v slovenskem finančnem sistemu. Mednarodna finančna kriza

je namreč že v zadnjem četrtletju predlanskega leta resno prizadela normalno delovanje številnih bank po svetu. Obdobje relativno visoke stopnje stabilnosti slovenskega finančnega sistema je lani prešlo v obdobje negotovosti z večjo uresničitvijo tveganj.

Zaostrovanje finančne krize in poslabšane gospodarske razmere so povzročile obrat kreditnega cikla v Sloveniji.

V poročilu o finančni stabilnosti so prikazana gibanja v gospodarstvu leta 2008 in v prvem četrtletju leta 2009. Težišče je bilo na ocenjevanju sistemskih tveganj v slovenskem bančnem sistemu in vplivu teh tveganj na podjetja, gospodinjstva ter tujino. Značilnost ocenjevanega obdobja je slabšanje gospodarskih razmer. Poglobitev finančne krize jeseni predlanskega leta in porušeno zaupanje na finančnih trgih sta povzročila popoln preobrat v ponudbi posojil slovenskih bank. Na obrat kreditnega cikla v Sloveniji je poleg prenašanja finančne krize v realni sektor vplivalo hitro zmanjševanje gospodarske rasti na ključnih izvoznih trgih. Z nadaljevanjem gospodarske krize se je umirjalo tudi povpraševanje po kreditih. Prociklično obnašanje bank je pri zmanjševanju gospodarske rasti oteževalo poslovanje podjetij, saj niso imela na voljo zadosti dolgoročnih posojil.

Za normalizacijo kreditne ponudbe so potrebni dolgoročni viri bank.

Poročilo med drugim ugotavlja, da je za normalizacijo ponudbe kreditov po obsegu in glede na ročnost treba zagotoviti nemoteno refinanciranje slovenskih bank v tujini oziroma nadomestiti tuje vire z domačim dolgoročnim varčevanjem in poudarja, da kratkoročna finančna sredstva, pridobljena z zadolževanjem bank pri evrosistemu, in povečevanje kratkoročnih vlog države v bankah ne rešujeta problema dolgoročnih, stabilnih virov slovenskega bančnega sistema. Kratkoročna sredstva zagotavljajo samo likvidnost bank in s tem redno odplačevanje dospelih obveznosti do tujih posojilodajalcev.

Zaradi motenega delovanja mednarodnih finančnih trgov Banka Slovenije opozarja v svojem poročilu, da mora država čim prej izdati poroštva za zadolžitev kreditnih institucij v tujini.

Ocene finančne stabilnosti so lani opozarjale zlasti na povečevanje kreditnega tveganja, ki skupaj z nizko ravnjo obrestnih mer povečuje tudi dohodkovno tveganje v bankah.

Poročilo opozarja na povečevanje kreditnega tveganja zaradi obrata kreditnega cikla ter globine in trajanja gospodarske krize. Povečano kreditno tveganje bo po ugotovitvah poročila odločilno vplivalo na uspešnost poslovanja bank. Poleg tega še nizke obrestne mere dodatno povečujejo dohodkovno tveganje v bankah, kar bo privedlo do zmanjšanja dobičkov bank. Kakšna banka bo morda imela izgubo. Možnosti, da bi banke lahko povečale kapital, bodo manjše. Banka Slovenije opozarja na odgovornost lastnikov bank, in med njimi je tudi država, da bodo morali pri večjih odpisih slabih posojil povečati kapital bank. Hkrati poročilo ugotavlja, da imajo banke za 30% kapitala več, kot znaša najmanjši zahtevani kapital. Ta znesek kapitala bi bil lahko dovolj, da bi banke lahko brez težav prenesle večje izgube od običajne na svojem portfelju.

V Makro stres testu za slovenski bančni sistem analiziramo najverjetnejše gibanje bilanc stanja in izkaza poslovnega izida slovenskih bank v prihodnjem dvoletnem obdobju ter ocenjujemo občutljivost bančnega sistema na simulirane šoke izbranih dejavnikov tveganja. Omenjena analiza je bila narejena jeseni in se je uporabljala za notranje potrebe Banke Slovenije.

Poglabljanje gospodarske krize se je lani začelo odražati na poslovni uspešnosti bank.

Decembra lani je bilo objavljeno poročilo »Stabilnost slovenskega bančnega sistema« in v njem Banka Slovenije ugotavlja, da so se poslabšane gospodarske razmere in poglobljena gospodarska kriza lani začele kazati na poslovni uspešnosti bank. Tveganja, ki so bila vidna že leta 2008, so leta 2009 prizadela banke. Zaradi stagniranja posojil in nizkih obrestnih mer so bili lani prihodki bank od neto obresti manjši kot leta 2008. Banke so to nadomestile z višjimi neobrestnimi prihodki. V slabših gospodarskih razmerah so jih udarila večja kreditna tveganja, kar je precej povečalo stroške zaradi več oslabitev in rezervacij. Dobički so se precej zmanjšali.

Poročilo "Stabilnost slovenskega bančnega sistema" opozarja na hitro povečevanje kreditnega tveganja.

Poročilo tako opozarja na razmeroma hitro povečevanje kreditnega tveganja, kar nam kaže več kazalnikov. Prvič, naraščanje zamud komitentov pri poravnavanju obveznosti do bank. Drugič, povečanje deleža nedonosnih terjatev in prehajanje terjatev iz najvišjih bonitetnih skupin A in B v skupino C ter višja pokritost terjatev z oslabitvami. Terjatve z zamudami nad 90 dni so se pri nefinančnih podjetjih v prvih treh četrtletjih leta 2009 podvojile. To je odraz slabše likvidnosti podjetij.

Banka Slovenije v poročilu ugotavlja, da so se banke na povečevanje kreditnega tveganja odzvale na dva načina. Predvsem v prvi polovici leta so povišale kreditne standarde. Najpogosteje so povečale pribitke k obrestni meri in zahtevale kakovostnejša zavarovanja posojil, predvsem ko gre za nepremičnine. Hkrati so banke zelo povečale stroške oslabitev in rezervacij. Glede tveganj v bančnem sistemu poročilo ugotavlja, da se je tveganje spremembe obrestne mere zmanjševalo zaradi naraščanja kratkoročnih posojil s fiksno obrestno mero in zaradi naraščanja vlog države z ročnostjo do enega leta. Likvidnostno tveganje bančnega sistema je bilo lani relativno nizko, kar kažejo razmeroma visoke ravni količnikov likvidnostne lestvice in stanje sekundarne likvidnosti. Nizko je ostalo tudi valutno tveganje. Slovenski bančni sistem je kljub težkim razmeram doslej ohranjal ustrezno raven solventnosti z vsem kapitalom v višini 11,6% ter kapitalom prvega reda v višini 9,3% (izračunano po metodologiji ugotavljanja kapitalske ustreznosti), kar je nad povprečjem EU.

Banke se bodo v letu 2010 soočale z resnejšimi izzivi kot leta 2009.

Vendar pa Banka Slovenije v Poročilu opozarja, da bodo imele banke v letu 2010 še večje težave kot v letu 2009. Zaradi vztrajnega naraščanja kreditnega tveganja in zmanjševanja dobička postaja kapitalska ustreznost oziroma absorpcijska sposobnost prevzemanja tveganj pomembnejši dejavnik zagotavljanja stabilnosti slovenskega bančnega sistema. Zato bo za uprave in lastnike bank posebno pomembno, kako bodo leta 2010 usklajevali količnik kapitalske ustreznosti z naraščanjem kreditnega tveganja. Pri tem bodo morale banke skrbno ocenjevati, kaj bo z njihovo kreditno aktivnostjo na eni strani in njihovim financiranjem na drugi strani. Stroški njihovega financiranja bodo višji. V letu 2009 je bilo s posegi države in Evrosistema tveganje, povezano z zagotavljanjem ustreznih virov financiranja, manjše, v prihodnosti pa bodo banke izpostavljene dražjim virom svojega financiranja. To bo prisililo banke, da racionalizirajo poslovanje, tudi s konsolidacijami.

Banka Slovenije je v letu 2009 poudarjala nujnost rednega analitičnega spremljanja stabilnosti slovenskega finančnega sistema. V sodelovanju z drugimi institucijami v Sloveniji in tujini je analizirala protikrizne ukrepe, scenarije in njihove morebitne uporabe ter sprejemala ukrepe, potrebne za ohranjanje finančne stabilnosti. Že na začetku leta je pozvala banke, da ustrezno ovrednotijo kreditna tveganja v slabših gospodarskih razmerah in da oblikujejo zadostne oslabitve. Pozvala jih je tudi, da čim več dobička usmerijo v rezerve bank. V marcu je opozorila banke na pomembnost pravilnega razvrščanja finančnih instrumentov. Spomladi je Banka Slovenije z bankami izvedla tudi mikro stres teste, sredi leta pa opozorila na aktivnosti za izboljšanje upravljanja tveganj v bankah in hranilnicah. Jeseni je sledila manjša prilagoditev nekaterih postavk likvidnostne lestvice. Ob koncu leta je opozorila banke na zmernost pri nagradah.

2.2.2 Plačilni promet komitentov Banke Slovenije

Vodenje računov proračunskih uporabnikov

Banka Slovenije vodi zakladniške račune države in občin.

Banka Slovenije vodi enotni zakladniški račun države in 206 enotnih zakladniških računov občin, ki so v različnih valutah. Računi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega oziroma občinskih proračunov, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije ter Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki so vključeni v sistem enotnega zakladniškega računa, kot ga določa Zakon o javnih financah, so odprti kot podračuni enotnega zakladniškega računa države oziroma občin. Podračune vodi Uprava Republike Slovenije za javna plačila in neposredni in posredni uporabniki državnega oziroma občinskih proračunov ji predlagajo plačilna navodila in od nje tudi prejemajo vse povratne informacije iz naslova opravljenih storitev plačilnega prometa.

V letu 2009 je bilo prek enotnega zakladniškega računa države opravljenih za 36,864 mrd EUR pritokov in za 36,863 mrd EUR odtokov, prek enotnih zakladniških računov občin pa za 35,173 mrd EUR pritokov in za 35,169 mrd EUR odtokov.

Poleg enotnih zakladniških računov Banka Slovenije vodi 43 namenskih transakcijskih računov države in drugih proračunskih uporabnikov.

Vodenje računov Centralno klirinške depotne družbe d.d. in članov Centralno klirinške depotne družbe

Banka Slovenije vodi denarni račun jamstvenega sklada in fiduciarni račun za skrbniške storitve KDD.

Banka Slovenije vodi denarni račun jamstvenega sklada in fiduciarni račun za skrbniške storitve Centralno klirinške depotne družbe d.d. Poleg tega Banka Slovenije vodi tudi račune članov Centralno klirinške depotne družbe (v nadaljevanju: člani KDD), prek katerih poteka denarna poravnava poslov z vrednostnimi papirji. Ob koncu leta 2009 je imelo 23 članov KDD, med njimi 13 poslovnih bank in 10 borznoposredniških družb, odprte transakcijske račune za sredstva strank in obračunske račune pri Banki Slovenije.

V letu 2009 je bilo prek računov Centralno klirinške depotne družbe in članov KDD opravljenih za 4,721 mrd EUR pritokov in za 4,726 mrd EUR odtokov.

Vodenje računov tujih finančnih institucij in institucij Evropske unije

Banka Slovenije vodi tudi račune tujih finančnih institucij in institucij Evropske unije, na katere je v letu 2009 priteklo 782,1 mio EUR in iz njih odteklo 799,4 mio EUR.

2.2.3 Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije

Vrednost finančnih naložb Banke Slovenije je 31. 12. 2009 znašala 4.867,7 mio EUR.

Finančne naložbe Banke Slovenije so vse finančno premoženje Banke Slovenije, ki ni povezano z izvajanjem denarne politike. Sestavljajo jih finančne naložbe, ki so v domači in tuji valuti. Vrednost finančnih naložb Banke Slovenije je 31. 12. 2009 znašala 4.867,7 mio EUR, od tega je bilo 4.118,7 mio EUR naložb v finančne instrumente izdajateljev z območja evra in v instrumente izdajateljev zunaj območja evra, ki so nominirani v evrih. Mednje spada 3.746,3 mio EUR naložb v instrumente kapitalskega trga, 20,0 mio EUR v instrumente denarnega trga ter 352,4 mio

EUR gotovine in vlog. Poleg tega je bilo 749,1 mio EUR naloženih v finančne instrumente izdajateljev iz drugih valutnih območij, nominiranih v valutah, ki imajo status mednarodnih denarnih rezerv. Obseg finančnih naložb je odvisen tudi od višine obveznosti do Evrosistema. Ta se je v letih 2008 in 2009 zmanjšala v skladu z usmeritvami za upravljanje finančnih naložb.

Zmanjšanje finančnih naložb je posledica zmanjšanja obveznosti do Evrosistema.

Tabela 4: **Stanje finančnih naložb Banke Slovenije**

v mio EUR

Stanje na dan	Naložbe v evrih in vse naložbe v instrumente izdajateljev iz evroobmočja	Mednarodne denarne rezerve	Skupaj
31. 12. 2007	4.820,0	727,9	5.547,9
31. 12. 2008	4.667,7	687,2	5.354,9
31. 12. 2009	4.118,7	749,1	4.867,7

Vir: Banka Slovenije

Po definiciji Mednarodnega denarnega sklada se štejejo k mednarodnim denarnim rezervam tuja gotovina in devizna imetja v tujini, prvovrstni vrednostni papirji tujih izdajateljev, monetarno zlato, imetja SDR in rezervna tranša pri Mednarodnem denarnem skladu. Slovenija po 1. 1. 2007 pri statistični obravnavi mednarodnih denarnih rezerv upošteva določilo, ki velja v vseh drugih državah članicah evroobmočja. K mednarodnim denarnim rezervam se šteje poleg monetarnega zlata, rezervne tranše in SDR tisti del deviznih rezerv, ki ni nominiran v evrih in je naložen v države zunaj evroobmočja. Metodologija je podrobno razložena v članku Statistična obravnava mednarodnih denarnih rezerv ob vstopu Slovenije v evroobmočje (Prikazi in analize, maj 2007).

Tristopenjski proces odločanja o upravljanju finančnih naložb.

Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije temelji na tristopenjskem procesu. Svet Banke Slovenije določa Smernice za upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije, ki zajemajo dolgoročne usmeritve upravljanja finančnih naložb Banke Slovenije in določajo cilj upravljanja. Druga stopnja upravljavskega procesa je Investicijski odbor, ki predpisuje Kriterije za upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije. Z njimi se omeji izpostavljenost banke do različnih vrst tveganj. Investicijski odbor prav tako predpisuje metodologijo merjenja doseganja cilja in kvantifikacije tveganj. V okviru dovoljenih odstopanj na tretji stopnji upravljavski proces operativno izvajajo upravljavci premoženja.

Trenutno veljavni kriteriji za upravljanje kreditnega tveganja dovoljujejo naložbe v finančne instrumente z državnim, naddržavnim in bančnim tveganjem, ki jih izdajajo izdajatelji, ki imajo interno bonitetno oceno Banke Slovenije vsaj A-. Prav tako je predpisano razmerje med velikostjo naložb (nad)državnega in bančnega tveganja. Naložbe v naddržavni in bančni sektor so omejene s seznamom dovoljenih izdajateljev, kjer je opredeljena tudi zgornja meja izpostavljenosti do posamezne entitete z naddržavnim tveganjem oziroma do posamezne bančne skupine. Velikost zgornje meje izpostavljenosti je odvisna od interne bonitetne ocene Banke Slovenije.

Kriterij upravljanja valutnih tveganj predpisuje dovoljeno valutno izpostavljenost banke in meje odstopanja. S kriterijem je predpisana tudi ciljna valutna struktura naložb Banke Slovenije. V letu 2007 je bil na seznam dovoljenih instrumentov dodan instrument valutna zamenjava, ki omogoča izpostavljenost do posameznih vrst tveganj na tujem valutnem območju ob hkratni zaščiti pred spremembo samega valutnega tečaja. V januarju 2008 je Banka Slovenije tako zaščitila vso valutno izpostavljenost, razen dela naložb, ki je enak višini zneska morebitnega vpoklica deviznih rezerv s strani ECB. Kriterij za upravljanje tveganja spremembe

Naložbena politika je določena v kriterijih za upravljanje.

obrestnih mer določa modificirano trajanje finančnih naložb in predpisuje maksimalno dovoljeno odstopanje od ciljnega modificiranega trajanja. Kriterij za upravljanje likvidnostnega tveganja predpisuje minimalno višino likvidnih sredstev. Kriteriji za upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije določajo tudi pogoje za posojanje obveznic in druge aktivnosti. Banka Slovenije mora pri naložbeni politiki upoštevati določbe 123. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije[13], ki prepoveduje monetarno financiranje institucij javnega sektorja. Med prepovedane oblike financiranja javnih institucij spadajo naložbe depozitov ter nakupi primarnih izdaj dolžniških vrednostnih papirjev, komercialnih zapisov in potrdil o depozitu, če je izdajatelj javna institucija. Nakupi finančnih instrumentov javnega sektorja EU so na primarnem trgu prepovedani, medtem ko so naložbe na sekundarnem trgu dovoljene v okviru določenega limita za posamezno državo. Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije je v letu 2009 potekalo skladno s kriteriji. Natančnejši podatki o strukturi mednarodnih denarnih rezerv na dan 31. 12. 2009 so prikazani v poglavju o računovodskih izkazih.

[13] 123. člen Pogodbe o delovanju Evropske skupnosti je nadomestil 101. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti.

3 ORGANIZACIJA BANKE SLOVENIJE

Zaposleni

Na dan 31. 12. 2009 je bilo v Banki Slovenije zaposlenih 428 delavcev, od tega 245 oziroma 57% žensk in 183 oziroma 43% moških. Ciljno število zaposlenih za leto 2009 je znašalo 430 zaposlenih. Cilj, ki je bil sprejet s finančnim načrtom, ni bil dosežen predvsem zaradi zamud pri razpisih za nova delovna mesta.

Povprečna starost zaposlenih v Banki Slovenije je v letu 2009 znašala 42 let in 7 mesecev, povprečna skupna delovna doba na dan 31. 12. 2009 pa je znašala 19 let.

Vodstvo in spremembe v letu 2009

Svet Banke Slovenije sestavlja pet članov: guverner in štirje viceguvernerji. Guverner lahko pooblasti enega od viceguvernerjev za svojega namestnika.

Dne 31. 12. 2009 so Svet Banke Slovenije sestavljali:

- dr. Marko Kranjec, guverner,
- Andrej Rant, namestnik guvernerja,
- Darko Bohnec, viceguverner,
- mag. Janez Fabijan, viceguverner.

Zaradi ponovitve postopka pri izbiri viceguvernerja eno mesto v Svetu Banke Slovenije ni bilo zasedeno.

V letu 2009 je prišlo do naslednjih sprememb v sestavi Sveta Banke Slovenije:

- Državni zbor je na seji dne 21. 5. 2009 sprejel sklep o imenovanju mag. Janeza Fabijana za viceguvernerja in člana Sveta Banke Slovenije za dobo šestih let. Mandat je nastopil 11. 9. 2009;
- Državni zbor je na seji dne 21. 5. 2009 sprejel sklep o imenovanju mag. Boža Jašoviča za viceguvernerja in člana Sveta Banke Slovenije za dobo šestih let. Mandat je nastopil 11. 9. 2009, zaključil pa 30. 9. 2009, zaradi prevzema vodenja uprave Nove Ljubljanske banke d.d.;
- Državni zbor je na seji dne 19. 11. 2009 sprejel sklep o imenovanju Darka Bohneca in dr. Timoteja Jagriča za viceguvernerja in člana Sveta Banke Slovenije za dobo šestih let. Darko Bohnec nastopi mandat s 5. 3. 2010. Dr. Timotej Jagrič funkcije ni nastopil, zato je bil postopek za izbiro viceguvernerja ponovljen.

Komisije in odbori Sveta Banke Slovenije na dan 31. 12. 2009

V banki delujejo naslednje pomembnejše komisije, odbori oziroma delovna telesa:

- Komisija za licenciranje (predsednik Darko Bohnec, od 30. 9. 2009),
- Komisija Sveta BS za pripravo mnenj za izdajo dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke (predsednik Darko Bohnec, od 1. 10. 2009),
- Komisija Sveta BS za raziskovalno delo (predsednik Andrej Rant, od 8. 6. 2009),
- Revizijski odbor v BS (predsednik dr. Dušan Zbašnik),
- Investicijski odbor (predsednik Andrej Rant),
- Odbor za informacijsko varnost v Banki Slovenije in Odbor za neprekinjeno poslovanje sta od 20. 10. 2009 združena v Odbor za operativna tveganja (predsednik Darko Bohnec, od 20. 10. 2009),
- Centralna popisna komisija (predsednica Mirjana Grujić).

Organizacijska shema na dan 31. 12. 2009

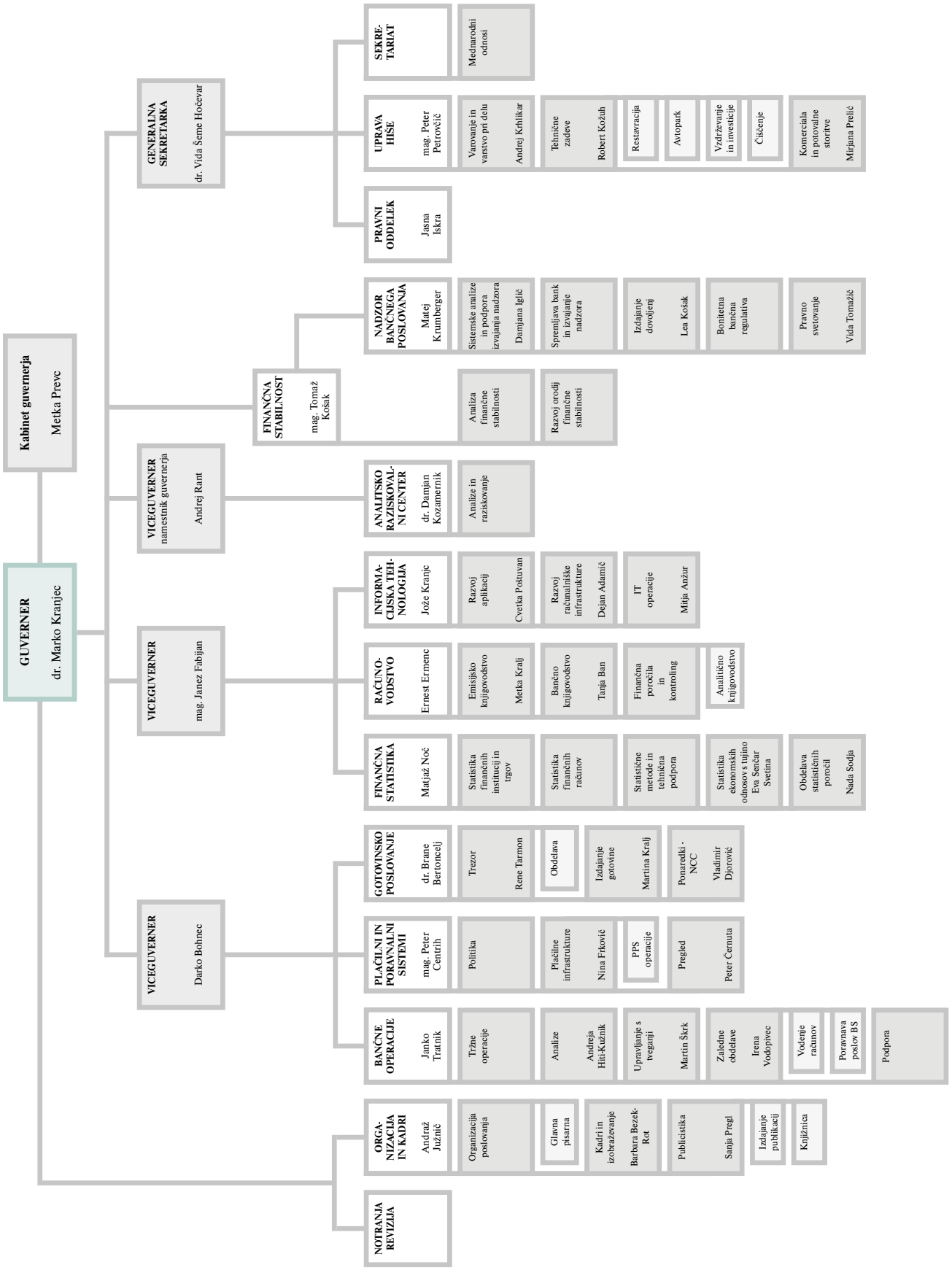

4 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Računovodski izkazi Banke Slovenije za leto 2009

Pregled odgovornosti Sveta Banke Slovenije

Zakon o Banki Slovenije in njen statut nalagata Svetu Banke Slovenije pripravo računovodskih izkazov za vsako obračunsko leto, ki resnično in pošteno prikazujejo finančno stanje Banke Slovenije in presežek ali primanjkljaj v tem obdobju. Pri pripravi računovodskih izkazov je Svet Banke Slovenije dolžan:

- izbrati primerne računovodske usmeritve in jih dosledno uporabljati;
- jih presojati in ocenjevati z vidika utemeljenosti in previdnosti;
- ugotoviti, ali so bili dosledno uporabljeni veljavni računovodski standardi in
- pripraviti računovodske izkaze skladno z načelom časovne neomejenosti poslovanja, razen v primeru, ko ni mogoče izhajati iz predpostavke, da bo Banka Slovenije nadaljevala s poslovanjem.

Svet Banke Slovenije je odgovoren za primerno ukrepanje za zaščito sredstev Banke Slovenije.

Deloitte

DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Davčna ulica 1
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel: +386 (0) 1 3072 800
Faks: +386 (0) 1 3072 900
www.deloitte.si

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Svetu Banke Slovenije

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene računovodske izkaze Banke Slovenije (v nadaljevanju "Banka"), ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2009 in izkaz poslovnega izida za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost za računovodske izkaze

Svet Banke Slovenije je odgovoren za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 10. november 2006 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2006/16) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje. Ta odgovornost vključuje: vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitvijo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, izbiro in uporabo ustreznih računovodskih usmeritev ter pripravo računovodskih ocen, ki so utemeljene v danih okoliščinah.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov banke, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja banke. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen poslovodstva kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov. Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Mnenje

Po našem mnenju so računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja Banke Slovenije na dan 31. decembra 2009 ter njenega poslovnega izida in za tedaj končano leto v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 10.november 2006 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2006/16) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

Andreja Bajuk Mušič
Pooblaščena revizorka

Yuri Sidorovich
Predsednik uprave

Deloitte.
DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, Slovenija 1

Ljubljana, 24. februar 2010

Ustanovitev

Banka Slovenije (Banka) je bila ustanovljena z Zakonom o Banki Slovenije z dne 25. junij 1991. Banka je pravna oseba javnega prava, ki samostojno razpolaga z lastnim premoženjem. Banka je v izključni državni lasti s finančno in upravljalsko avtonomijo. Njeno delovanje nadzira Državni zbor Republike Slovenije. Banka skrbi predvsem za stabilnost domačih cen in splošno likvidnost bančnega sistema. V skladu z Zakonom o Banki Slovenije (Uradni list Republike Slovenije št. 58/02 in št. 72/06) se z dnem uvedbe evra kot valute Republike Slovenije pri uresničevanje nalog Banke v celoti upoštevajo določila Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in Statut ESCB in ECB[1].

Računovodske politike

Prevzem evra
Republika Slovenija je prevzela evro kot novo domačo valuto 1. januarja 2007. Banka je postala del Evrosistema in prevzela odgovornost za denarno politiko in izvajanje skupnih strateških ciljev Evropskega sistema centralnih bank (ESCB)[2].

Računovodska načela in standardi
Banka uporablja kot pravno podlago za računovodstvo in poročanje Smernico Evropske centralne banke z dne 10. november 2006 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2006/16)[3] (Računovodska smernica). V skladu z Zakonom o Banki Slovenije in Statutom ESCB in ECB je to pravno podlago sprejel Svet Banke Slovenije na svoji 343. seji dne 20. decembra 2006.

Računovodski izkazi so izkazani v skladu z zahtevami vrednotenja, kot jih opredeljuje Računovodska smernica.

V primerih, ki niso pokriti z Računovodsko smernico ali le-ta vsebuje določbe v obliki priporočil, se uporabljajo pravila vrednotenja v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, veljavnimi v EU, ter Zakonom o Banki Slovenije.

Osnovna načela
Računovodski izkazi so pripravljeni v skladu s predpisi, ki urejajo računovodske postopke in postopke poročanja v Evrosistemu, ki upoštevajo računovodska načela, harmonizirana v zakonodaji Skupnosti, ter v skladu s splošno sprejetimi Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja v EU in Zakonom o Banki Slovenije.

Uporabljena so naslednja osnovna računovodska načela:

- ekonomska realnost in transparentnost: računovodske metode in finančno poročanje morajo odražati ekonomsko realnost in morajo biti transparentni;
- previdnost: vrednotenje sredstev in obveznosti kot tudi prepoznavanje prihodka mora biti izvedeno previdno. V skladu z Računovodsko smernico to pomeni, da se nerealizirani prihodki ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se prenesejo neposredno na račune vrednotenja;
- dogodki po datumu bilance stanja: sredstva in obveznosti je potrebno prilagoditi za dogodke, ki se pojavijo med koncem poslovnega leta in dnevom, ko Svet Banke potrdi računovodske

---

[1] Protokol (št. 18) (dodatek št. 3) o Statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (Protokol dodan Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, Uradni list EU, C 191, 29.07.1992).

[2] Izraz 'Evropski sistem centralnih bank (ESCB)' se nanaša na sedemindvajset nacionalnih centralnih bank (NCB) držav članic Evropske skupnosti na dan 31. december 2009 ter Evropsko centralno banko (ECB). Izraz 'Evrosistem' se nanaša na šestnajst NCB držav članic Monetarne unije ter ECB na isti datum.

[3] Uradni list EU, L 348, 11.12.2006, str. 1-37. Računovodska smernica je bila dopolnjena s Smernico Evropske centralne banke z dne 17. december 2007 (ECB/2007/20), Uradni list EU, L 42, 16.02.2008, str. 85-87 in s Smernico Evropske centralne banke z dne 11. december 2008 (ECB/2008/21), Uradni list EU, L 36, 05.02.2009, str.46-58 in s Smernico Evropske centralne banke z dne 17. julij 2009 (ECB/2009/18), Uradni list EU, L 202, 04.08.2009, str. 65-81.

izkaze, če ti dogodki pomembno vplivajo na pošteno predstavitev stanja sredstev in obveznosti na datum bilance stanja;

- pomembnost: odstopanja od računovodskih pravil niso dovoljena, razen če je mogoče upravičeno oceniti, da so nepomembna v celotnem kontekstu in predstavitvi računovodskih izkazov;
- neprekinjeno poslovanje: pri ocenjevanju sredstev in obveznosti je potrebno predpostavljati, da se poslovanje nadaljuje;
- načelo razmejevanja: prihodki in odhodki se prepoznajo v obdobju, v katerem so bili pridobljeni ali povzročeni, ne glede na to, kdaj so bili plačani ali prejeti;
- konsistentnost in primerljivost: kriteriji za vrednotenje bilance stanja in prepoznavanje prihodka morajo biti uporabljeni konsistentno, da se zagotovi primerljivost podatkov v računovodskih izkazih.

Prepoznavanje sredstev in obveznosti
Sredstvo ali obveznost se prepozna v bilanci stanja, ko je verjetno, da se bodo Banki v prihodnosti zaradi njega povečale oziroma zmanjšale gospodarske koristi, da so bila vsa bodoča tveganja in povračila prenesena na Banko, ter ko ima sredstvo ali obveznost ceno oziroma vrednost, ki jo je mogoče zanesljivo izmeriti.

Pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla
V skladu z opredelitvijo alternativnega pristopa evidentiranja poslovnih dogodkov v Računovodski smernici se transakcije finančnih sredstev in obveznosti odražajo na računih na dan, na katerega so bile poravnane.

Za transakcije v tuji valuti, ki so sklenjene v enem letu ter zapadejo v naslednjem letu, se uporablja pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla. Transakcije se evidentirajo na zabilančnih računih na datum sklenitve posla. Na datum poravnave se zabilančne knjižbe stornirajo in transakcije se evidentirajo v bilanci. Nakupi in prodaje tuje valute vplivajo na neto pozicijo tuje valute na datum sklenitve posla in realiziran rezultat od prodaje se prav tako obračuna na datum sklenitve posla.

Transakcije z vrednostnimi papirji se evidentirajo v skladu s pristopom evidentiranja poslovnih dogodkov na datum poravnave. Razmejene obresti, premija in diskont od finančnih instrumentov v tuji valuti se izračunajo in evidentirajo dnevno od datuma poravnave ter tudi dnevno vplivajo na pozicijo tuje valute.

Preračun tujih valut
Transakcije v tuji valuti, pri katerih tečaj glede na evro ni določen, se evidentirajo v bilanci stanja po tržnih tečajih, veljavnih na dan transakcije. Konec leta se finančna sredstva in obveznosti prevrednotijo po tekočih tržnih tečajih na zadnji dan v letu, ki so razvidni iz dnevne tečajnice referenčnih tečajev ECB. To se uporablja enotno za bilančne in zabilančne transakcije. Prevrednotenje se izvaja po posameznih valutah.

Prihodki in odhodki se preračunajo po tečajih, veljavnih na datum evidentiranja.

Zlato in terjatve v zlatu
Zlato in terjatve v zlatu se vrednotijo po tržni ceni, veljavni konec leta. Razlike vrednotenja pri zlatu zaradi cene in tečaja se ne obravnavajo ločeno, ampak se knjiži skupen učinek vrednotenja zlata na osnovi cene v evrih za unčo zlata, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na dan bilance stanja.

Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike
V skladu s sklepom Sveta ECB z dne 7. maja in 4. junija 2009 so ECB in nacionalne centralne banke za namene izvajanja denarne politike pričele z nakupi kritih obveznic, denominiranih v evrih ter izdanih v evro območju. Ti vrednostni papirji se vrednotijo po amortizirani nakupni ceni in so predmet morebitnih oslabitev.

Drugi vrednostni papirji
Tržni vrednostni papirji se vrednotijo po tržnih cenah, veljavnih na datum bilance stanja, po posameznih vrednostnih papirjih. Naložbe v vrednostne papirje so vključene v bilančne postavke

'Terjatve do nerezidentov evro območja v tuji valuti', 'Terjatve do rezidentov evro območja v tuji valuti', 'Terjatve do nerezidentov evro območja v evrih' in 'Vrednostni papirji rezidentov evro območja v evrih'.

Netržni vrednostni papirji se vrednotijo po amortizirani nabavni vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev.

Transakcije posojanja vrednostnih papirjev v skladu s pogodbami o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev se izvajajo kot del upravljanja lastnih sredstev Banke. Posojeni vrednostni papirji so varovani z ustreznim zavarovanjem. Prihodek od posojanja je evidentiran v izkazu poslovnega izida. Postopek avtomatiziranega posojanja se vrši preko agentskih in skrbniških bank. Nedospele transakcije konec leta so evidentirane zabilančno.

Opredmetena osnovna sredstva
Amortizacija se obračunava linearno s pričetkom v mesecu po nabavi, tako da se odpisuje nabavna vrednost sredstev skozi leta njene ocenjene življenjske dobe po naslednjih letnih odstotnih stopnjah:

zgradbe	1,3 – 1,8 %
računalniška oprema	20 – 33 %
druga oprema	10 – 25 %

Dobiček oziroma izguba pri prodaji osnovnih sredstev sta določena kot razlika med izkupičkom pri prodaji in neodpisano vrednostjo sredstva ter se prikazujeta kot prihodek oziroma odhodek v izkazu poslovnega izida.

Med osnovnimi sredstvi Banka izkazuje nepremičnine v Avstriji. Slednje so prikazane po pošteni vrednosti in se ne amortizirajo. Kot poštena vrednost je izkazana polovica ocenjene vrednosti, ki je bila izvedena s strani pooblaščenega zunanjega cenilca (Banka vrednoti te nepremičnine vsakih pet let; zadnje vrednotenje je bilo izvedeno leta 2009). Omenjeni način vrednotenja odstopa od splošno sprejetih računovodskih načel. S svojim konceptom previdnosti zmanjšuje volatilnost računovodskih izkazov.

ESCB ključ za vpis kapitala
Ključ za vpis kapitala je merilo relativne velikosti držav članic EU in je sestavljen v razmerju 50:50, upoštevajoč BDP in število prebivalcev. Ključ se uporablja kot osnova za razporeditev deležev posamezne NCB v kapitalu ECB ter ga je potrebno v skladu s Statutom ESCB prilagoditi vsakih pet let oziroma vsakokrat, ko v EU vstopi nova članica.

Ključ za vpis kapitala v okviru Evrosistema je delež posamezne NCB v skupnem ključu članic Evrosistema in se uporablja kot osnova za razporeditev denarnega prihodka, bankovcev v obtoku, prihodka ECB od evro bankovcev v obtoku ter dobička/izgube ECB.

Bankovci v obtoku
ECB in šestnajst NCB[4] članic evroobmočja, ki skupaj sestavljajo Evrosistem, izdajajo evro bankovce[5]. Skupna vrednost evro bankovcev v obtoku se razporedi na zadnji delovni dan vsakega meseca v skladu s ključem za razdelitev bankovcev[6].

---

[4] Centralna banka Slovaške je vstopila v Evrosistem 1. januarja 2009.

[5] Sklep Evropske centralne banke z dne 6. december 2001 o izdajanju evrobankovcev (ECB/2001/15), Uradni list EU, L 337, 20.12.2001, str. 52-54, dopolnjen s Sklepom Evropske centralne banke z dne 18. december 2003 (ECB/2003/23), Uradni list EU, L 9, 15.01.2004, str. 40-41 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 22. april 2004 (ECB/2004/9), Uradni list EU, L 205, 09.06.2004, str. 17-18 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 15. december 2006 (ECB/2006/25), Uradni list EU, L 24, 31.01.2007, str. 13-14 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 7. december 2007 (ECB/2007/19), Uradni list EU, L 1, 14.01.2008, str. 7-8 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 12. december 2008 (ECB/2008/26), Uradni list EU, L 21, 24.01.2009, str. 75-76.

[6] Ključ za razdelitev bankovcev predstavlja odstotke, ki izhajajo iz upoštevanja deleža ECB v celotni količini izdanih evro bankovcev in z uporabo ključa posamezne NCB za vpis kapitala ECB.

ECB je dodeljen delež v višini 8% celotne vrednosti evro bankovcev v obtoku, ostalih 92% pa je dodeljenih NCB glede na njihove deleže v ključu za vpis kapitala ECB. Delež bankovcev, dodeljen Banki, je prikazan v postavki obveznosti bilance stanja 'Bankovci v obtoku'.

Razlika med vrednostjo evro bankovcev, dodeljenih posamezni NCB v skladu s ključem za razdelitev bankovcev, ter vrednostjo evro bankovcev, ki jih NCB dejansko emitira v obtok, povzroča obrestovane salde znotraj Evrosistema. Te terjatve ali obveznosti[7] so prikazane v bilančni postavki 'Neto terjatve/obveznosti iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Saldi znotraj ESCB' v pojasnilih računovodske politike).

V obdobju petih let po letu uvedbe evra[8] se saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razdelitve evro bankovcev, ustrezno prilagajajo (mehanizem prilagajanja) z namenom izognitve pomembnejšim spremembam v relativnem prihodkovnem položaju NCB v primerjavi s preteklimi leti. Prilagoditev se izvede z upoštevanjem razlik med povprečno vrednostjo bankovcev v obtoku posamezne NCB v referenčnem obdobju[9] in povprečno vrednostjo bankovcev, ki bi bili dodeljeni tej NCB v skladu s ključem za vpis kapitala ECB. Prilagoditev se sorazmerno znižuje letno do prvega dneva šestega leta po letu uvedbe evra, ko se prihodki iz naslova bankovcev dodelijo v celoti sorazmerno z vplačanim deležem NCB v kapitalu ECB. Za Banko se to prilagoditveno obdobje konča 31. decembra 2012.

Obrestni prihodki in odhodki na te salde so poravnani preko računov ECB ter so prikazani pod postavko 'Neto obrestni prihodki (odhodki)' v izkazu poslovnega izida.

Svet ECB je odločil, da prihodki ECB od izdaje bankovcev, ki izhajajo iz njenega 8% deleža v celotni količini evro bankovcev, pripadajo NCB v istem poslovnem letu, kot so nastali, ter se razdelijo drugi delovni dan sledečega leta v obliki začasne delitve dobička[10]. Ti prihodki se razdelijo v celoti, razen v primeru, da je neto finančni rezultat ECB za poslovno leto manjši od njenega prihodka od evro bankovcev v obtoku ter odvisen od morebitnega sklepa Sveta ECB, ki vpliva na zmanjšanje finančnega rezultata zaradi stroškov ECB v povezavi z izdajo in distribucijo evro bankovcev. Prav tako lahko Svet ECB odloči, da se del ali celoten znesek prihodkov ECB od izdajanja bankovcev prenese v rezervacijo za tečajna, obrestna in kreditna tveganja ter cenovna tveganja pri zlatu. Znesek, razdeljen NCB, je vključen v postavko 'Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb' v izkazu poslovnega izida.

Rezervacije

Rezervacije so oblikovane v primeru, da za Banko obstaja zakonska ali druga obveznost kot rezultat preteklih dogodkov, ter v primeru, da obstaja verjetnost odtoka sredstev za poravnavo obveznosti in ko je znesek ocenljiv.

V skladu z 49a. členom Zakona o Banki Slovenije lahko Svet Banke Slovenije po uvedbi evra kot valute Republike Slovenije z namenom ohranitve realne vrednosti premoženja sprejme odločitev o oblikovanju rezervacij za pričakovana tečajna, obrestna in cenovna tveganja. Rezervacije se ne morejo oblikovati, če bi le-te skupaj z nerealiziranimi tečajnimi razlikami, učinki vrednotenja vrednostnih papirjev in učinki vrednotenja zlata presegle 20% ugotovljenega presežka prihodkov nad

---

[7] Sklep Evropske centralne banke z dne 6. december 2001 o razdelitvi denarnega prihodka nacionalnih centralnih bank sodelujočih držav članic od poslovnega leta 2002 (ECB/2001/16), Uradni list EU, L 337, 20.12.2001, str. 55-61, dopolnjen s Sklepom Evropske centralne banke z dne 18. december 2003 (ECB/2003/22), Uradni list EU, L 9, 15.01.2004, str. 39 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 19. maj 2006 (ECB/2006/7), Uradni list EU, L 148, 02.06.2006, str. 56-60 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 22. november 2007 (ECB/2007/15), Uradni list EU, L 333, 19.12.2007, str. 86-89 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 14. december 2009 (ECB/2009/27), uradni list EU, L 339, 22.12.2009, str. 55-57.

[8] Leto uvedbe evra se nanaša na leto, v katerem pričnejo evro bankovci veljati kot zakonito plačilno sredstvo v državi članici. Za Banko Slovenije to pomeni leto 2007.

[9] Referenčno obdobje se nanaša na 24 mesecev ter se prične 30 mesecev pred dnevom, ko evro bankovci postanejo zakonito plačilno sredstvo v državi članici, za Banko Slovenije je to obdobje od julija 2004 do junija 2006.

[10] Sklep Evropske centralne banke z dne 17. november 2005 o razdelitvi prihodka Evropske centralne banke od evro bankovcev v obtoku NCB sodelujočih držav članic (ECB/2005/11), Uradni list EU, L 311, 26.11.2005, str. 41-44.

odhodki. Ustrezen znesek rezervacije za ta tveganja se ugotavlja letno z uporabo Value-at-Risk (VaR) metode. VaR je opredeljen kot največja možna izguba iz naslova portfelja z določeno verjetnostjo (95%) ter v določenem obdobju (eno leto) pri dani diverzifikaciji tega portfelja. Rezervacija je namenjena pokrivanju prihodnjih nerealiziranih odhodkov, ki jih ne bo mogoče pokriti s sredstvi na računih vrednotenja.

Saldi znotraj ESCB
Transakcije znotraj ESCB so čezmejne transakcije, ki nastajajo med dvema centralnima bankama ESCB. Te transakcije se praviloma izvajajo preko sistema TARGET2[11] in imajo za posledico dnevno neto bilateralno pozicijo. Ta pozicija v poslovnih knjigah Banke predstavlja neto terjatev ali obveznost Banke nasproti ostalim članicam ESCB, ki so vključene v TARGET2. Zaradi metodološke spremembe (netiranja) so določeni primerjalni zneski za leto 2008 prerazvrščeni.

Saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razporeditve evro bankovcev znotraj Evrosistema, so vključeni v neto znesku v postavko sredstev 'Neto terjatve iz naslova razdelitve bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Bankovci v obtoku' v Računovodskih politikah).

Prepoznavanje prihodkov
Prihodki in odhodki so prepoznani v poslovnem letu, v katerem so zasluženi oziroma povzročeni. Realizirani prihodki in odhodki se evidentirajo v izkazu poslovnega izida.

Od pričetka leta 2007 se tečajno in cenovno vrednotenje v skladu z Računovodsko smernico izvaja četrtletno. Neto nerealizirani prihodki vrednotenja, ki izvirajo iz obdobja pred prevzemom evra, so ločeni od nerealiziranih prihodkov vrednotenja po tem datumu. Obravnavajo se kot revalorizacijske rezerve 'iz obdobja pred prevzemom evra' ter so vključeni v postavko obveznosti 'Rezerve'.

Ob koncu leta se nerealizirani prihodki ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se evidentirajo na računih vrednotenja na strani obveznosti bilance stanja.

Nerealizirani odhodki se prenašajo v izkaz poslovnega izida v primeru, če presežejo predhodno evidentirane prihodke vrednotenja, izkazane na pripadajočih računih vrednotenja. Ti odhodki se ne stornirajo zoper prihodnje nerealizirane prihodke v naslednjih letih. Nerealizirani prihodki in odhodki od vrednostnih papirjev in pozicij v tuji valuti se evidentirajo po posameznih vrednostnih papirjih in po posameznih valutah. Netiranje ni dovoljeno.

Premije in diskonti od kupljenih vrednostnih papirjev se izračunavajo in prikazujejo kot del obrestnega prihodka in se amortizirajo preko preostalega obdobja do dospelosti vrednostnega papirja z uporabo metode notranje stopnje donosa.

Stroški transakcij
Pri zlatu, tujih valutah in vrednostnih papirjih se z namenom ugotavljanja nabavne vrednosti prodanih pozicij ter izračuna učinkov tečajev in cen dnevno uporablja metoda povprečnega stroška, kot je opredeljena v Računovodski smernici.

V primeru neto nakupa valute (ali zlata) se povprečni nabavni strošek dnevnega nakupa po posameznih valutah doda poziciji preteklega dneva, da se pridobi novo tehtano povprečje posameznega tečaja (ali cene zlata). V primeru neto prodaje se izračuna realizirani rezultat na podlagi povprečnega nabavnega stroška predhodnega dne za posamezno pozicijo tuje valute.

Prihodki in odhodki od prodaje vrednostnih papirjev se izračunajo na podlagi tehtane povprečne cene posameznega vrednostnega papirja.

Tržne cene in tečaji, uporabljeni v otvoritveni bilanci stanja na dan 1. januar 2007, so predstavljali začetne povprečne stroške sredstev in obveznosti Banke. V primeru pozicij v tuji valuti in zlata so se kot začetni stroški upoštevali tečaji, veljavni 1. januarja 2007, kot jih je sporočila ECB. Začetne povprečne cene portfelja vrednostnih papirjev so predstavljale cene vrednostnih papirjev na dan 31.

[11] Transevropski avtomatizirani sistem bruto poravnave v realnem času 2 (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system 2)

december 2006, ki so služile kot izhodišče za amortizacijo premije in diskonta ter izračun realiziranih prihodkov in odhodkov v primeru njihove prodaje.

Izvedeni finančni instrumenti
Terminski deli valutnih zamenjav se izkazujejo v zabilančni evidenci in so vključeni v neto pozicijo tuje valute z namenom izračuna povprečnega stroška valut ter pozitivnih in negativnih tečajnih razlik. Prihodki in odhodki od terminskih delov se prepoznajo in obravnavajo podobno kot pri bilančnih instrumentih. Nerealizirani prihodki vrednotenja se ne prepoznajo kot prihodek, ampak se prenesejo na račune vrednotenja. Nerealizirani odhodki vrednotenja se izkažejo v izkazu poslovnega izida, če presežejo predhodno ugotovljene prihodke vrednotenja, evidentirane na računih vrednotenja. Nerealizirani prihodki/odhodki vrednotenja terminskih delov valutnih zamenjav se evidentirajo od datuma sklenitve posla do datuma poravnave med 'Druga sredstva/obveznosti'.

Zaradi preračuna promptnih in terminskih zneskov v tujih valutah v evro po enakem tečaju valutne zamenjave ne vplivajo na izkaz poslovnega izida oziroma na račune vrednotenja na strani obveznosti.

Dogodki po datumu bilance stanja
Sredstva in obveznosti so prilagojeni za dogodke, ki se pojavijo med datumom letne bilance stanja in datumom, na katerega Svet Banke Slovenije potrdi računovodske izkaze, če ti dogodki pomembneje vplivajo na stanje sredstev in obveznosti na datum bilance stanja.

Izkaz denarnih tokov
Ob upoštevanju vloge Banke kot centralne banke objava izkaza denarnih tokov uporabnikom računovodskih izkazov ne bi zagotovila ustrezne dodatne informacije. Posledično izkaz denarnih tokov ni vključen v računovodske izkaze.

Obdavčitev
Banka ni zavezana plačilu davka na dobiček v Sloveniji.

Razdelitev presežka / pokrivanje primanjkljaja
V skladu z Zakonom o Banki Slovenije se presežek prihodkov nad odhodki razporedi v splošne rezerve in proračun Republike Slovenije. Nerealizirani prihodki iz naslova sprememb tečajev in cen se v celoti prenesejo na račune vrednotenja in niso vključeni v neto finančni rezultat, ki je namenjen delitvi. Računi vrednotenja se lahko uporabijo izključno za pokrivanje primanjkljaja, ki je posledica nerealiziranih odhodkov iz naslova tečajnih in cenovnih gibanj.

Primanjkljaj prihodkov nad odhodki pokriva Banka iz splošnih rezerv. V kolikor je primanjkljaj posledica nerealiziranih tečajnih in cenovnih sprememb, se za kritje primanjkljaja uporabijo za te namene oblikovane posebne rezerve. Sredstva za pokrivanje primanjkljaja prihodkov nad odhodki, ki ga ni mogoče pokriti iz splošnih rezerv, se zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije.

Revidiranje računovodskih izkazov
Računovodske izkaze je revidiralo podjetje Deloitte revizija d.o.o., Ljubljana, ki je bilo imenovano za zunanjega revizorja Banke za poslovna leta 2009 do 2011.

Bilanca stanja na dan 31. december 2009

AKTIVA (v tisoč evrih)		31.12. 2009	31.12.2008
1	**Zlato in terjatve v zlatu**	**78.428**	**63.611**
2	**Terjatve do nerezidentov evroobmočja v tuji valuti**	**672.425**	**618.103**
	2.1 Terjatve do MDS	261.512	41.711
	2.2 Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine	410.913	576.392
3	**Terjatve do rezidentov evroobmočja v tuji valuti**	**245.136**	**261.599**
4	**Terjatve do nerezidentov evroobmočja v evrih**	**877.855**	**1.139.981**
	4.1 Računi pri bankah, naložbe v vrednostne papirje in posojila	877.855	1.139.981
	4.2 Terjatve iz naslova posojil v skladu z ERM II	-	-
5	**Posojila kreditnim institucijam evroobmočja iz naslova denarne politike v evrih**	**2.114.800**	**1.197.600**
	5.1 Operacije glavnega refinanciranja	1.000	133.600
	5.2 Operacije dolgoročnega refinanciranja	2.113.800	1.064.000
	5.3 Povratne operacije finega uravnavanja	-	-
	5.4 Strukturne povratne operacije	-	-
	5.5 Odprta ponudba mejnega posojanja	-	-
	5.6 Posojila povezana s pozivi h kritju	-	-
6	**Druge terjatve do kreditnih institucij evroobmočja v evrih**	**19.878**	**635.778**
7	**Vrednostni papirji rezidentov evroobmočja v evrih**	**2.941.945**	**2.441.529**
	7.1 Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike	84.703	-
	7.2 Drugi vrednostni papirji	2.857.242	2.441.529
8	**Javni dolg v evrih**	-	-
9	**Terjatve znotraj Evrosistema**	**2.752.257**	**2.637.048**
	9.1 Udeležba v ECB	58.340	55.098
	9.2 Prenesene devizne rezerve	189.410	183.995
	9.3 Terjatve v povezavi z zadolžnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB*	-	-
	9.4 Neto terjatve iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema	2.504.507	2.397.955
	9.5 Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)	-	-
10	**Neporavnane postavke**	-	-
11	**Druga sredstva**	**284.537**	**299.060**
	11.1 Kovanci evroobmočja	1.654	1.386
	11.2 Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva	21.136	18.929
	11.3 Ostala finančna sredstva	50.426	50.819
	11.4 Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov	809	0
	11.5 Aktivne časovne razmejitve	71.574	77.356
	11.6 Razno	138.937	150.568
12	**Primanjkljaj prihodkov nad odhodki tekočega leta**	-	**29.719**
Skupaj aktiva		**9.987.259**	**9.324.028**

* Samo postavka bilance stanja ECB

PASIVA (v tisoč evrih)	31.12. 2009	31.12.2008
1 Bankovci v obtoku	**3.495.792**	**3.215.097**
2 Obveznosti do kreditnih institucij evroobmočja iz naslova denarne politike v evrih	**1.220.232**	**984.410**
2.1 Vpogledne vloge	415.132	402.710
2.2 Odprta ponudba mejnega deponiranja	805.100	581.700
2.3 Vezane vloge bank	-	-
2.4 Povratne operacije finega uravnavanja	-	-
2.5 Vloge povezane s pozivi h kritju	-	-
3 Druge obveznosti do kreditnih institucij v evrih	**13.655**	**9.646**
4 Izdani dolžniški certifikati	**-**	**-**
5 Obveznosti do drugih rezidentov evroobmočja v evrih	**299.943**	**309.292**
5.1 Obveznosti do države	270.725	267.728
5.2 Ostale obveznosti	29.217	41.565
6 Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v evrih	**16.174**	**33.456**
7 Obveznosti do rezidentov evroobmočja v tuji valuti	**68.743**	**71.543**
8 Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v tuji valuti	**-**	**-**
8.1 Vpogledne in vezane vloge	-	-
8.2 Obveznosti iz naslova posojil v skladu z ERM II	-	-
9 Protipostavka dodeljenih SDR	**235.009**	**28.096**
10 Obveznosti znotraj Evrosistema	**3.333.973**	**3.555.940**
10.1 Obveznosti, ustrezne prenesenim deviznim rezervam*	-	-
10.2 Obveznosti v povezavi z zadolžnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB	-	-
10.3 Neto obveznosti iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema	-	-
10.4 Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)	3.333.973	3.555.940
11 Neporavnane postavke	**-**	**-**
12 Druge obveznosti	**189.905**	**201.893**
12.1 Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov	7.295	12.628
12.2 Pasivne časovne razmejitve	6.690	13.061
12.3 Razno	175.920	176.204
13 Rezervacije	**118.538**	**62.007**
14 Računi vrednotenja	**167.378**	**100.830**
15 Kapital in rezerve	**724.352**	**751.818**
15.1 Kapital	8.346	8.346
15.2 Rezerve	716.007	743.472
16 Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta	**103.566**	**-**
Skupaj pasiva	**9.987.259**	**9.324.028**

* Samo postavka bilance stanja ECB

Izkaz poslovnega izida za leto, ki se je končalo 31. decembra 2009

V tisoč evrih		2009	2008
1.1	Obrestni prihodki	170.519	313.561
1.2	Obrestni odhodki	-53.680	-195.199
1	**Neto obrestni prihodki (odhodki)**	**116.840**	**118.362**
2.1	Realizirani prihodki /odhodki iz finančnih sredstev	62.787	2.812
2.2	Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij	-15.113	-119.054
2.3	Prenos v / sprostitev rezervacije za tečajna, cenovna in druga operativna tveganja	-64.894	-7.219
2	**Neto rezultat iz finančnih sredstev, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja**	**-17.220**	**-123.461**
3.1	Prihodki od provizij	12.028	11.845
3.2	Odhodki od provizij	-1.556	-1.645
3	**Neto prihodki od provizij**	**10.471**	**10.200**
4	Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb	4.128	6.436
5	Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov	14.848	-17.937
6	Drugi prihodki	4.195	6.803
	Skupaj neto prihodki	**133.262**	**404**
7.1	Stroški dela	-17.989	-17.899
7.2	Drugi splošni stroški	-6.981	-7.655
7.3	Amortizacija	-2.108	-2.187
7.4	Stroški tiskanja bankovcev	-2.166	-1.582
7.5	Drugi stroški	-452	-800
7	**Skupaj stroški poslovanja**	**-29.696**	**-30.123**
8	**Presežek (Primanjkljaj) prihodkov nad odhodki tekočega leta**	**103.566**	**-29.719**

Pojasnila na straneh 14 do 34 so sestavni del računovodskih izkazov.

Nerevidirani računovodski izkazi so bili 9. februarja 2010 potrjeni s strani Sveta Banke Slovenije, revidirani računovodski izkazi pa so bili s strani Sveta Banke Slovenije potrjeni 16. marca 2010 in podpisani s strani Guvernerja Banke Slovenije:

Dr. Marko Kranjec
predsednik Sveta Banke in
guverner Banke Slovenije

V skladu z 49. členom Zakona o Banki Slovenije, Banka z računovodskimi izkazi seznani Državni zbor Republike Slovenije.

Pojasnila k bilanci stanja

Sredstva

1. Zlato in terjatve v zlatu

Z izjemo zaloge zlata v Banki, imetje Banke v zlatu predstavljajo depoziti pri tujih bankah. V letnem obračunu je zlato vrednoteno na osnovi cene unče zlata (ozf) v evrih, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na londonski borzi na dan 31. december 2009. Ta cena, ki jo je sporočila ECB, znaša 766,347 EUR za unčo zlata, v primerjavi z 621,542 EUR na 31. december 2008. Nerealizirani prihodki vrednotenja v višini 29,0 mio EUR (od tega 8,8 mio EUR iz leta 2007, 5,5 mio EUR iz leta 2008 in 14,8 mio EUR iz leta 2009) so izkazani v postavki obveznosti bilance stanja 'Računi vrednotenja'.

	000 EUR	v unčah zlata
Stanje na dan 31. december 2008	63.611	102.014
Vrednotenje zlata ob koncu leta 2009	14.817	-
Stanje na dan 31. december 2009	78.428	102.014

2. Terjatve do nerezidentov evroobmočja v tuji valuti

Ta postavka vključuje imetja posebnih pravic črpanja (SDR), dodeljenih s strani Mednarodnega denarnega sklada (MDS) ter terjatve v tuji valuti do nerezidentov evroobmočja, vključene v devizne rezerve Banke.

Podpostavka 2.1 'Terjatve do MDS' sestavljajo pravice črpanja v okviru rezervne pozicije in posebne pravice črpanja. Terjatve MDS obrestuje po obrestni meri, ki se izračunava tedensko.

Rezervna pozicija predstavlja razliko med kvoto Slovenije v MDS in imetji MDS v evrih pri Banki. Pozicija se običajno uporablja za financiranje plačilnobilančnega deficita v državah članicah MDS.

Posebne pravice črpanja so sredstva rezerv, ki jih je kreiral MD S in razdelil svojim članicam z namenom povečanja mednarodne likvidnosti. Uporabljajo se za transakcije med uradnimi denarnimi oblastmi. SDR je opredeljen kot košarica valut. Njegova vrednost je določena kot tehtano povprečje tečajev štirih valut (USD, GBP, JPY in EUR). Občutno povečanje stanja posebnih pravic črpanja v letu 2009 v primerjavi s predhodnim letom odraža splošno in posebno alokacijo SDR državam članicam MDS. Ta alokacija je namenjena zagotavljanju likvidnosti globalnemu ekonomskemu sistemu v smislu povečevanja deviznih rezerv držav članic MDS. Splošno alokacijo je Svet guvernerjev MDS odobril dne 7. avgusta 2009 ter je bila dodeljena članicam MDS v razmerju z obstoječo kvoto. Posebna alokacija je bila izvedena v skladu z 4. amandmajem Statuta MDS, ki je stopil v veljavo dne 10. avgusta 2009 (glej postavko 9 obveznosti bilance stanja 'Protipostavka dodeljenih SDR').

Obe terjatvi sta izkazani v bilanci stanja po tržnem tečaju 1 SDR = 1,0886 EUR (31. december 2008: 1 SDR = 1,1048 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Na datum bilance stanja je bil tržni tečaj SDR pod povprečnim stroškom te valute, zato so bili odhodki vrednotenja v skladu z računovodskimi pravili prepoznani v izkazu poslovnega izida.

	31.12.2009		31.12.2008	
	000 SDR	000 EUR	000 SDR	000 EUR
Kvota	231.700	252.229	231.700	255.982
manj EUR imetja MDS	-189.607	-206.406	-201.607	-222.735
Rezervna pozicija pri MDS	42.093	45.823	30.093	33.247
SDR	198.134	215.689	7.661	8.464
Skupaj	240.227	261.512	37.754	41.711

Podpostavka 2.2 'Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine' vključuje sredstva v tuji valuti, naložena pri nerezidentih evroobmočja (vključno z mednarodnimi in nadnacionalnimi organizacijami). Sredstva v tuji valuti so v tej podpostavki izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31.12.2009.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	1.301	996
Vezane vloge	51.367	60.191
Vrednostni papirji	358.245	515.206
Skupaj	410.913	576.392

Valutna struktura sredstev v tuji valuti:

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
USD	277.807	422.558
AUD	98.846	84.903
GBP	33.908	68.496
Druge valute	352	435
Skupaj	410.913	576.392

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	135.800	54.204
Od 1 do 5 let	222.444	424.347
Več kot 5 let	-	36.654
Skupaj	358.245	515.206

3. Terjatve do rezidentov evroobmočja v tuji valuti

Sredstva v tuji valuti, naložena pri rezidentih evroobmočja, so naložena v vpogledne in vezane vloge ter vrednostne papirje v tuji valuti. V to postavko so vključene tudi terjatve iz naslova povratnih operacij z nasprotnimi strankami Evrosistema, ki izhajajo iz programa kratkoročnega zagotavljanja dolarske likvidnosti (USD Term Auction Facility - T AF operacije). Po tem programu je ameriška centralna banka zagotovila dolarsko likvidnost Evropski centralni banki v obliki začasnega medsebojnega valutnega dogovora (valutne zamenjave) s ciljem ponujanja kratkoročnih finančnih sredstev v USD nasprotnim strankam v Evrosistemu. Istočasno je Evropska centralna banka sklenila transakcije valutnih zamenjav z NCB Evrosistema, ki so ta sredstva uporabila za izvajanje operacij ponudbe dolarske likvidnosti nasprotnim strankam v obliki povratnih operacij in valutnih zamenjav. Valutne zamenjave med ECB in NCB so vplivale na salde znotraj Evrosistema, izkazane v postavki 'Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)'.

Sredstva v tuji valuti so izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31.12.2009.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	117	245
Vezane vloge	-	19.169
TAF operacije	-	32.335
Vrednostni papirji	245.019	209.850
Skupaj	245.136	261.599

Valutna struktura sredstev v tuji valuti:

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
USD	214.825	129.090
AUD	18.719	17.799
GBP	11.592	114.706
Druge valute	-	4
Skupaj	245.136	261.599

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	86.281	69.464
Od 1 do 5 let	158.738	136.566
Več kot 5 let	-	3.820
Skupaj	245.019	209.850

4. Terjatve do nerezidentov evroobmočja v evrih

Sredstva v evrih, naložena pri nerezidentih evroobmočja, ki so vključena v to bilančno postavko, so naložena v vpogledne in vezane vloge ter vrednostne papirje.

Sestava sredstev v evrih glede na vrsto naložbe:

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	812	402
Vezane vloge	142.331	264.143
Vrednostni papirji	734.711	875.436
Skupaj	877.855	1.139.981

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	138.118	195.851
Od 1 do 5 let	470.769	582.622
Več kot 5 let	125.825	96.963
Skupaj	734.711	875.436

5. Posojila kreditnim institucijam evroobmočja iz naslova denarne politike v evrih

Ta postavka izkazuje operacije, ki jih izvaja Banka v okviru enotne denarne politike Evrosistema in odraža obseg in strukturo refinanciranja slovenskih kreditnih institucij s strani Banke.

Celotno imetje sredstev iz naslova denarne politike v Evrosistemu znaša 749.906 mio EUR, od tega Banka izkazuje 2.115 mio EUR. V skladu s členom 32.4 Statuta naj bi se kakršnakoli tveganja pri izvajanju denarne politike, v kolikor bi se realizirala, v celoti porazdelila med NCB Evrosistema v sorazmerju z njihovimi veljavnimi deleži v kapitalskem ključu.

Operacije glavnega refinanciranja so redne operacije zagotavljanja likvidnosti, ki se izvajajo s tedensko frekvenco v obliki povratnih operacij preko standardnih avkcij. V letu 2009 so se operacije glavnega refinanciranja izvajale kot avkcije s fiksno obrestno mero ob polni dodelitvi. Kot najpomembnejši instrument denarne politike imajo osrednjo vlogo pri zagotavljanju ciljev tržnih operacij Evrosistema.

Operacije dolgoročnega refinanciranja so redne povratne transakcije zagotavljanja likvidnosti z dospelostjo enega, treh ali šestih mesecev. V juniju 2009 je pričel Evrosistem izvajati tudi operacije z dospelostjo dvanajstih mesecev. V obravnavanem letu so operacije dolgoročnega refinanciranja zagotavljale večji del refinanciranja bančnega sektorja. Izvajale so se v obliki avkcij s fiksno obrestno mero ob polni dodelitvi.

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Operacije glavnega refinanciranja	1.000	133.600
Operacije dolgoročnega refinanciranja	2.113.800	1.064.000
Skupaj	2.114.800	1.197.600

6. Druge terjatve do kreditnih institucij evroobmočja v evrih

Ta postavka obsega terjatve do kreditnih institucij, ki niso povezane z operacijami denarne politike. Terjatve se skoraj v celoti nanašajo na vezane vloge v evrih pri kreditnih institucijah evroobmočja.

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	1.578	1.578
Vezane vloge	18.300	634.200
Skupaj	19.878	635.778

7. Vrednostni papirji rezidentov evroobmočja v evrih

Ta postavka obsega vrednostne papirje za namene izvajanja denarne politike in druge vrednostne papirje izdajateljev evroobmočja, denominirane v evrih.

Podpostavka 7.1 'Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike' obsegajo vrednostne papirje, ki jih je Banka pridobila v okviru nakupnega programa za krite obveznice, ki ga je Svet ECB napovedal dne 7. maja 2009 (glej 'Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike' v Računovodskih politikah).

S ciljem ločenega poročanja vrednostnih papirjev za namene izvajanja denarne politike je bila postavka 'Vrednostni papirji rezidentov evroobmočja v evrih' razdeljena v dve podpostavki: 'Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike', ki je bila vpeljana za izkazovanje portfelja kritih obveznic, denominiranih v evrih, s pričetkom v juliju 2009; ter 'Drugi vrednostni papirji', ki vključuje tržne vrednostne papirje, ki niso namenjeni izvajanju operacij denarne politike Evrosistema (ta podpostavka je predhodno predstavljala celotno pozicijo).

Delitev vrednostnih papirjev za namene izvajanja denarne politike po preostali dospelosti:

	31.12.2009	**31.12.2008**
	000 EUR	**000 EUR**
Do 1 leta	-	-
Od 1 do 5 let	77.285	-
Več kot 5 let	7.418	-
Skupaj	84.703	-

Podpostavka 7.2 'Drugi vrednostni papirji' obsega portfelj vrednostnih papirjev državnih in bančnih izdajateljev evroobmočja.

Delitev drugih vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	744.735	288.507
Od 1 do 5 let	2.000.545	2.045.442
Več kot 5 let	111.962	107.580
Skupaj	2.857.242	2.441.529

9. Terjatve znotraj Evrosistema

Podpostavka 9.1 izkazuje udeležbo Banke v ECB. V skladu z 28. členom Statuta ESCB in ECB so nacionalne centralne banke ESCB edini vpisniki kapitala ECB. Vpisovanje kapitala se izvede po ključu, določenem v skladu z 29.3 členom Statuta, ter se prilagaja vsakih pet let. Zadnja taka prilagoditev se je izvedla 1. januarja 2009. Na podlagi Sklepa Sveta EU z dne 15. julija 2003 o statističnih podatkih, ki jih je potrebno uporabiti za določitev ključev za vpis kapitala Evropske centralne banke, so bili kapitalski deleži nacionalnih centralnih bank prilagojeni s prenosom sredstev med nacionalnimi centralnimi bankami. Posledično se je 1. januarja 2009 delež Banke v vpisanem kapitalu ECB – v skupnem znesku 5.761 EUR – povečal z 0,3194% na 0,3288%, postavka sredstev 9.1 'Udeležba v ECB' pa je porasla za 0,5 mio EUR na 18,9 mio EUR kot rezultat dodatnega prispevka kapitala, plačanega ECB.

Udeležbe sedemindvajsetih evropskih centralnih bank v kapitalu ECB na dan 31.12.2009 so sledeče:

	Ključ za vpis kapitala (%)	Vpisani kapital v EUR	Vplačani kapital v EUR	Ključ v okviru Evrosistema (%)
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	2,4256	139.730.385	139.730.385	3,4755
Deutsche Bundesbank	18,9373	1.090.912.027	1.090.912.027	27,1341
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	1,1107	63.983.566	63.983.566	1,5914
Bank of Greece	1,9649	113.191.059	113.191.059	2,8154
Banco de España	8,3040	478.364.576	478.364.576	11,8983
Banque de France	14,2212	819.233.899	819.233.899	20,3767
Banca d'Italia	12,4966	719.885.688	719.885.688	17,9056
Central Bank of Cyprus	0,1369	7.886.333	7.886.333	0,1962
Banque centrale du Luxembourg	0,1747	10.063.860	10.063.860	0,2503
Central Bank of Malta/Bank Ċentrali ta' Malta	0,0632	3.640.732	3.640.732	0,0906
De Nederlandsche Bank	3,9882	229.746.339	229.746.339	5,7144
Oesterreichische Nationalbank	1,9417	111.854.588	111.854.588	2,7821
Banco de Portugal	1,7504	100.834.460	100.834.460	2,5080
Banka Slovenije	**0,3288**	**18.941.025**	**18.941.025**	**0,4711**
Národná banka Slovenska	0,6934	39.944.364	39.944.364	0,9935
Suomen Pankki-Finlands Bank	1,2539	72.232.820	72.232.820	1,7966
Skupaj centralne banke evro območja	**69,7915**	**4.020.445.722**	**4.020.445.722**	**100,0000**
Bulgarian National Bank	0,8686	50.037.027	3.502.592	
Česká národní banka	1,4472	83.368.162	5.835.771	
Danmarks Nationalbank	1,4835	85.459.278	5.982.149	
Eesti Pank	0,1790	10.311.568	721.810	
Latvijas Banka	0,2837	16.342.971	1.144.008	
Lietuvos bankas	0,4256	24.517.337	1.716.214	
Magyar Nemzeti Bank	1,3856	79.819.600	5.587.372	
Narodowy Bank Polski	4,8954	282.006.978	19.740.488	
Banca Națională a României	2,4645	141.971.278	9.937.989	
Sveriges Riksbank	2,2582	130.087.053	9.106.094	
Bank of England	14,5172	836.285.431	58.539.980	
Skupaj centralne banke izven evro območja	**30,2085**	**1.740.206.681**	**121.814.468**	
Skupaj	**100,0000**	**5.760.652.403**	**4.142.260.189**	

V skladu z 49.2 členom Statuta ESCB in ECB in pravnimi predpisi, ki jih je sprejel Svet ECB, je Banka v letu 2007 vplačala 36,7 mio EUR kot prispevek na račune vrednotenja tuje valute, zlata in vrednostnih papirjev ECB ter v rezervacije ECB za tečajna in obrestna tveganja ter cenovna tveganja pri zlatu. Plačilo je bilo izvedeno v dveh delih. Kot rezultat razlike med evrsko protivrednostjo prenesenih deviznih rezerv na ECB po tekočih tečajih in terjatvijo Banke iz tega naslova v skladu z njenim ključem za vpis kapitala (izkazano v podpostavki aktive 9.2) se je 3. januarja 2007 znesek v višini 7,6 mio EUR uporabil kot vnaprejšnji prispevek v rezerve, rezervacije ter rezervacije, enakovredne rezervam ECB. Preostali prispevek je Banka vplačala po potrditvi Računovodskih izkazov ECB za leto 2006 s strani Sveta ECB v marcu 2007.

Banka je 9. marca 2009 vplačala dodatni prispevek v rezerve in rezervacije ECB zaradi spremembe ključa za vpis kapitala ECB 1. januarja 2009.

	31.12.2009
	000 EUR
Prispevek k računom vrednotenja	
- vplačilo 3. januarja 2007	7.647
- vplačilo 12. marca 2007	18.105
Prispevek k rezervacijam	
- vplačilo 12. marca 2007	10.947
Prispevek plačan 9. marca 2009	2.700
Skupaj	39.399

Podpostavka 9.2 vsebuje terjatev Banke, ki izhaja iz prenesenih deviznih rezerv na ECB. Terjatev je denominirana v evrih, višina je določena z uporabo tečajev, veljavnih na dan njihovega prenosa. Obrestuje se po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja, prilagojeno tako, da odraža ničelni donos na del rezerv, prenesenih v zlatu.

Prilagoditev deležev v kapitalskem ključu ECB 1. januarja 2009 je imela za posledico prilagoditev terjatve Banke za prenesene devizne rezerve na ECB; zaradi povečanja kapitalskega deleža se je v evrih denominirana terjatev Banke povečala za 5,4 mio EUR na 189,4 mio EUR.

Podpostavka 9.4 'Neto terjatve iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema' izkazuje terjatve in obveznosti Banke do Evrosistema iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema, ki izhaja iz uporabe ključa za razdelitev bankovcev (glej 'Bankovci v obtoku' in 'Saldi znotraj ESCB' v Računovodskih politikah)[12]. Neto terjatev je ob upoštevanju prilagoditve kot rezultata mehanizma prilagajanja, ki zmanjšuje obrestovano terjatev za kompenzacijski znesek v višini 1.155,0 mio EUR (2008: 1.351,0 mio EUR), obrestovana po mejni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja.

11. Druga sredstva

Banka izkazuje v podpostavki 11.1 'Kovanci evroobmočja' imetja kovancev, ki jih izdaja Republika Slovenija.

Podpostavka 11.2 'Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva' vsebuje zemljišča in zgradbe, strojno in programsko opremo, pohištvo in drugo opremo.

[12] V skladu z računovodskimi predpisi v Evrosistemu glede izdajanja evro bankovcev je 8% celotne vrednosti evro bankovcev v obtoku dodeljenih ECB na mesečni osnovi. Preostalih 92% vrednosti evro bankovcev v obtoku se prav tako mesečno razporedi med NCB, s čimer vsaka NCB izkazuje v svoji bilanci stanja delež evro bankovcev, ki ustreza njenemu vplačanemu deležu v kapitalu ECB. Razlika med vrednostjo evro bankovcev, dodeljenih NCB v skladu z omenjenim računovodskim predpisom, ter vrednostjo evro bankovcev, danih v obtok, se evidentira kot 'Neto terjatev/obveznost iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema'.

	Zemljišča in zgradbe	Računalniki in oprema	Skupaj
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Nabavna ali ocenjena vrednost			
31. december 2008	**17.484**	**18.290**	**35.773**
Nabave	2.789	1.561	4.350
Prodaje	0	-648	-648
31. december 2009	**20.272**	**19.203**	**39.476**
Odpisana vrednost			
31. december 2008	**3.176**	**13.668**	**16.844**
Prodaje	0	-637	-637
Strošek amortizacije	152	1.980	2.133
31. december 2009	**3.328**	**15.011**	**18.339**
Neodpisana vrednost:			
31. december 2008	**14.308**	**4.622**	**18.929**
31. december 2009	**16.944**	**4.192**	**21.136**

V stanje zemljišč in zgradb na dan 31. december 2009 so vključene tudi naložbe v nepremičnine v Republiki Avstriji v višini 8,0 mio EUR (2008: 5,8 mio EUR).

Podpostavka 11.3 'Ostala finančna sredstva' vsebuje udeležbo Banke v mednarodnih finančnih institucijah in druga finančna sredstva.

Podpostavka 11.4 'Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov' zajema pozitiven učinek vrednotenja, ki se nanaša na terminski del valutnih zamenjav, ki so evidentirani na zabilančnih računih.

Podpostavka 11.5 'Aktivne časovne razmejitve' obsega razmejene prihodke na dan 31.12.2009. Ti se v glavnem nanašajo na obresti, natečene v obravnavanem letu in zapadle v plačilo v prihodnjem poslovnem letu.

Podpostavka 11.6 'Razno' vključuje skrbniška in druga sredstva.

Obveznosti

1. Bankovci v obtoku

Ta postavka predstavlja delež Banke v celotni vrednosti evro bankovcev v obtoku (glej 'Bankovci v obtoku' v Računovodskih politikah).

Celotna vrednost evro bankovcev, ki jih izdajajo centralne banke Evrosistema, se porazdeli med banke na zadnji delovni dan vsakega meseca v skladu s ključem za razdelitev bankovcev (glej Računovodske politike). V skladu s ključem za razdelitev bankovcev, veljavnim na 31. december 2009, Banki Slovenije pripada 0,4335% (2008: 0,4215%) delež vrednosti vseh evro bankovcev v obtoku. Tekom leta 2009 je skupna vrednost bankovcev v obtoku v Evrosistemu porasla iz 762.921 mio EUR na 806.522 mio EUR. Po ključu za razdelitev bankovcev Banka izkazuje konec leta 2009 znesek evro bankovcev v obtoku v višini 3.495,8 mio EUR (2008: 3.215,1 mio EUR). Vrednost evro bankovcev, ki jih je Banka dejansko dala v obtok, znaša 991,3 mio EUR (2008: 817,1 mio EUR). Glede na to, da je ta vrednost manjša kot dodeljeni znesek, se razlika v višini 2.504,5 mio EUR (2008: 2.398,0 mio EUR) izkazuje v podpostavki sredstev bilance stanja 9.4 'Neto terjatve iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema'.

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
EUR 5	-5.365	-1.146
EUR 10	92.037	46.698
EUR 20	1.856.397	1.299.113
EUR 50	-1.112.589	-851.782
EUR 100	-116.745	-45.411
EUR 200	-72.140	-38.934
EUR 500	349.689	408.605
Skupaj evro bankovci v obtoku pri BS	991.285	817.142
Terjatve iz prilagoditev – CSM	2.808.438	2.677.603
Obveznosti iz prilagoditev – ECB izdaja	-303.931	-279.648
Skupaj	3.495.792	3.215.097

2. Obveznosti do kreditnih institucij evroobmočja iz naslova monetarne politike

Te obrestonosne obveznosti se nanašajo na denarno politiko, ki jo izvaja Banka v imenu ESCB.

Podpostavka 2.1 'Vpogledne vloge' zajema vloge kreditnih institucij, ki se uporabljajo za izpolnjevanje zahteve po minimalni obvezni rezervi ter za poravnavo plačil. Najpomembnejši kriterij za uvrstitev takih vlog v to podpostavko je, da je določena nasprotna stranka vključena na seznam institucij, za katere veljajo določbe izpolnjevanja obvezne rezerve v Evrosistemu. Izpolnjevanje obvezne rezerve mora biti doseženo v povprečni višini preko obdobja izpolnjevanja obvezne rezerve v skladu z urnikom, ki ga objavi ECB. Sredstva obveznih rezerv bank se obrestujejo na dnevni osnovi po veljavni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja v Evrosistemu.

Podpostavka 2.2 'Odprta ponudba mejnega deponiranja' vključuje vloge čez noč, ki jih slovenske nasprotne stranke naložijo pri Banki po vnaprej določeni obrestni meri.

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	415.132	402.710
Odprta ponudba mejnega deponiranja	805.100	581.700
Skupaj	1.220.232	984.410

3. Druge obveznosti do kreditnih institucij v evrih

Ta bilančna postavka zajema druge račune kreditnih institucij, ki niso povezane z operacijami denarne politike.

5. Obveznosti do drugih rezidentov evroobmočja v evrih

Podpostavka 5.1 'Obveznosti do države' vsebuje vpogledne in vezane vloge ter posebne vloge države v evrih. Vloge drugih javnih institucij obsegajo stanja na računih občin.

Podpostavka 5.2 'Ostale obveznosti' med drugim vključuje račune strank borznoposredniških družb in vezano vlogo jamstvenega sklada KDD.

6. Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v evrih

Bilančna postavka 'Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v evrih' vsebuje evrske vloge mednarodnih in nadnacionalnih organizacij ter centralnih bank izven Evrosistema. V to bilančno postavko je vključen tudi račun MDS št. 2.

7. Obveznosti do rezidentov evroobmočja v tuji valuti

Ta postavka zajema vpogledne in vezane vloge ter posebna sredstva države v tuji valuti.

9. Protipostavka dodeljenih SDR

Postavka predstavlja obveznost Banke do MDS iz naslova dodeljenih SDR Republiki Sloveniji kot posledici njenega članstva v MDS. Obveznost konec leta 2009 je prikazana v bilanci stanja na osnovi tržnega tečaja 1 SDR = 1,0886 EUR (31. december 2008: 1 SDR = 1,1048 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Povečanje te obveznosti v višini 206,9 mio EUR v letu 2009 odraža dodatno alokacijo posebnih pravic črpanja centralnih bankam Evrosistema s strani MDS (171,8 mio SDR iz splošne alokacije in 18,7 mio SDR iz posebne alokacije). Obresti na prvotno obveznost iz alokacije SDR se refundirajo s strani RS.

10. Obveznosti znotraj Evrosistema

Podpostavka 10.4 'Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)' izkazuje neto pozicijo 'Drugih terjatev/obveznosti znotraj Evrosistema (neto)'. Vključuje neto TARGET2 pozicijo, ki izhaja iz čezmejnih transakcij z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami ESCB in ECB preko sistema TARGET2, terjatev iz naslova razdelitve denarnega prihodka nacionalnim centralnim bankam (glej postavko 5 izkaza poslovnega izida 'Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov') in terjatev iz naslova razdelitve prihodka ECB od evro bankovcev v obtoku (glej postavko 4 izkaza poslovnega izida 'Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb').

Neto TARGET2 pozicija se obrestuje po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja. Poravnava obresti se izvaja mesečno na drugi delovni dan po koncu meseca, na katerega se obresti nanašajo. Oblikovanje te obveznosti odraža odlive sredstev od domačih kreditnih institucij v druge države evroobmočja. Ta sredstva izvirajo iz postopnega zmanjševanja vlog kreditnih institucij pri Banki Slovenije po vstopu v EMU 1. januarja 2007.

12. Druge obveznosti

Podpostavka 12.1 'Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov' zajema negativen učinek vrednotenja, ki se nanaša na terminski del valutnih zamenjav, ki so evidentirani na zabilančnih računih.

Podpostavka 12.2 'Pasivne časovne razmejitve' vključuje razmejene odhodke na dan 31.12.2009, ki se v glavnem nanašajo na obrestne odhodke, natečene v obravnavanem letu, ki dospejo v plačilo v naslednjem poslovnem letu.

Podpostavka 12.3 'Razno' se nanaša v glavnem na obveznosti iz naslova skrbniških poslov ter znesek nevrnjenih tolarskih bankovcev.

13. Rezervacije

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Rezervacije za zaposlene in za znana tveganja	80.119	15.684
Rezervacije za splošna tveganja	20.037	20.037
Rezervacije iz naslova operacij denarne politike	18.381	26.286
Skupaj	118.538	62.007

Rezervacije za zaposlene in za znana tveganja

Rezervacije za zaposlene vključujejo rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade in so izračunane v skladu z MRS 19 – Povračila zaposlencev na osnovi aktuarskih predpostavk po stanju na dan 31.12.2006. Slednje povzemajo določbe Kolektivne pogodbe Banke Slovenije, predvideno rast plač, fluktuacijo ter obrestno mero za diskontiranje prihodnjih obveznosti v višini 4,7%, določeno na podlagi 10-letnih podjetniških obveznic z visoko boniteto v evroobmočju. Glede na to, da se v izračunu upoštevane predpostavke v posameznem letu bistveno ne spreminjajo ter ostajajo znotraj koridorjev, določenih v omenjenem standardu, je bila sprejeta odločitev, da se aktuarski izračun opravi vsakih pet let.

Rezervacije za znana tveganja se nanašajo na potencialne obveznosti Banke do varčevalcev več hranilno-kreditnih služb in na potencialne obveznosti iz zabilančnih postavk. V letu 2009 je bila za slednji namen oblikovana rezervacija v višini 64,7 milijona EUR. Nanaša se na cenovno tveganje plasiranih sredstev, prejetih v zavarovanje za posojene vrednostne papirje preko agentskih bank.

Rezervacije za splošna tveganja

Glede na izpostavljenost Banke obrestnim tveganjem so bile v letu 2007 oblikovane in potrjene s strani Sveta Banke rezervacije za pokrivanje bodočih nerealiziranih odhodkov iz naslova sprememb obrestnih mer v višini 15,3 mio EUR ter 4,7 mio EUR v letu 2008 za cenovna tveganja zabilančnih pozicij. V letu 2009 Banka splošnih rezervacij ni povečala.

Rezervacije iz naslova operacij denarne politike

V skladu z 32.4 členom Statuta se rezervacije za tveganja nasprotne stranke pri operacijah denarne politike porazdelijo med nacionalne centralne banke sodelujočih držav članic (NCB) v skladu z njihovimi deleži v vpisanem kapitalu ECB, veljavnimi v letu, ko je prišlo do neizpolnjevanja obveznosti. V skladu s splošno sprejetim računovodskim načelom previdnosti je Svet ECB proučil ustreznost višine teh rezervacij ter se odločil zmanjšati rezervacije iz skupnega zneska 5.736 mio EUR na dan 31. december 2008 na 4.011 mio EUR na dan 31. december 2009. Delež Banke v teh rezervacijah znaša 18,4 mio EUR (2008: 26,3 mio EUR). Prilagoditev se odraža v izkazu uspeha NCB. V primeru

Banke Slovenije ima prilagoditev za posledico prihodek v višini 7,9 mio EUR v letu 2009 (glej postavko 5 izkaza poslovnega izida 'Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov').

14. Računi vrednotenja

V tej bilančni postavki je izkazana pozitivna razlika med tržno ceno in povprečnim nabavnim stroškom pri zlatu, neto pozicijah tujih valut in portfelju vrednostnih papirjev.

V primeru vrednotenja vrednostnih papirjev je prihodek v višini 120,3 mio EUR posledica vrednotenja portfelja, denominiranega v EUR (2008: 51,1 mio EUR), 8,9 mio EUR od portfelja v USD (2008: 19,4 mio EUR), 4,9 mio EUR od portfelja v AUD (2008: 2,2 mio EUR) ter 2,5 mio EUR od vrednostnih papirjev, denominiranih v GBP (2008: 3,8 mio EUR).

V primeru valutnih pozicij je prihodek v višini 1,9 mio EUR posledica vrednotenja valutne pozicije v CHF (2008: 7,8 mio EUR od vrednotenja USD pozicije ter 2,0 mio EUR od vrednotenja CHF pozicije).

Povprečna nabavna vrednost zlata je konec leta 2009 znašala 482,688 EUR za unčo (2008: 482,688), medtem ko je bila tržna cena enaka 766,347 EUR za unčo (2008: 621,542). Tržna cena zlata torej presega njegovo nabavno ceno, kar je imelo za posledico prihodke vrednotenja v višini 29,0 mio EUR (2008: 14,2 mio EUR).

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Vrednotenje vrednostnih papirjev	136.487	76.604
- vrednostni papirji v tuji valuti (postavka aktive 2 in 3)	16.209	25.501
- vrednostni papirji v evrih (postavka aktive 4 in 7)	120.278	51.103
Tečajne razlike	1.859	10.011
Vrednotenje zlata	29.032	14.215
Skupaj	167.378	100.830

15. Kapital in rezerve

V skladu s 5. členom Zakona o Banki Slovenije je bil osnovni kapital Banke oblikovan iz dela splošnih rezerv v višini 8,3 mio EUR v letu 2002. Osnovni kapital Banke Slovenije se lahko poveča iz oblikovanih splošnih rezerv v višini, ki jo določi Svet Banke Slovenije.

Rezerve Banke so sestavljene iz splošnih rezerv in posebnih rezerv. Splošne rezerve služijo pokrivanju splošnih tveganj, povezanih z delovanjem Banke. Posebne rezerve so namenjene pokrivanju tečajnih in cenovnih tveganj. Posebne rezerve so enake znesku nerealiziranega prihodka, ki je bil posledica sprememb tečajev in cen do konca leta 2006. Valorizacijske rezerve so oblikovane iz nerealiziranih valorizacijskih prihodkov, ki izhajajo iz cenitve nepremičnin v Avstriji, ki jo izvede neodvisni zunanji licencirani cenilec.

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Sestava rezerv:		
Osnovni kapital BS	8.346	8.346
Splošne rezerve	284.018	313.733
Posebne rezerve za tečajne razlike	380.714	380.718
Posebne rezerve za cenovna tveganja (vrednostni papirji)	-	-
Posebne rezerve za cenovna tveganja (zlato)	43.236	43.236
Valorizacijske rezerve	8.039	5.785
Skupaj	724.352	751.818

Pojasnila k zabilančnim postavkam

Valutne zamenjave

Na dan 31. december 2009 je terminska valutna pozicija, ki izhaja iz transakcij valutnih zamenjav EUR/tuje valute, znašala 409,2 mio EUR (2008: 546,0 mio EUR).

Terminske obveznosti do ECB na dan 31. december 2008 izhajajo iz programa kratkoročnega zagotavljanja likvidnosti v USD (USD TAF operacije) v dogovoru z ameriško centralno banko (glej pojasnilo k postavki aktive bilance stanja 'Terjatve do rezidentov evroobmočja v tuji valuti'. Konec leta 2009 Banka obveznosti iz tega naslova ni imela.

Zabilančne postavke vključujejo tudi terminske obveznosti do ECB in terminske terjatve do slovenskih nasprotnih strank na dan 31. december 2009, ki izhajajo iz zagotavljanja finančnih sredstev v švicarskih frankih slovenskim nasprotnim strankam. Švicarske franke je zagotovila švicarska centralna banka Evropski centralni banki v obliki poslov valutnih zamenjav. Istočasno je ECB sklenila posle valutnih zamenjav z nacionalnimi centralnimi bankami evro območja, ki so ta sredstva uporabile z namenom izvajanja operacij zagotavljanja likvidnosti v CHF nasprotnim strankam Evrosistema za evre v obliki valutnih zamenjav. Valutne zamenjave med ECB in NCB so imele za posledico spremembo v saldih znotraj Evrosistema, ki se izkazujejo v postavkah 'Druge terjatve/obveznosti znotraj Evrosistema (neto)'.

Terminske terjatve in terminske obveznosti v tuji valuti so bile prevrednotene po enakih tečajih, kot so bili uporabljeni za promptna imetja v tujih valutah.

	31.12.2009		31.12.2008	
	000 Tuja valuta	000 EUR	000 Tuja valuta	000 EUR
Valutne zamenjave v AUD	189.400	118.316	210.000	103.581
Valutne zamenjave v GBP	41.000	46.166	177.200	186.037
Valutne zamenjave v USD	352.500	244.690	356.800	256.377
Skupaj	**-**	**409.172**	**-**	**545.995**
Terminske obveznosti do ECB v USD (TAF)	-	-	45.000	32.335
Terminske obveznosti do ECB v CHF	1.510	1.018	143.183	96.420
Terminske terjatve do nasprotnih strank Evrosistema v CHF	1.510	1.018	143.183	96.420

Posojanje vrednostnih papirjev

Na dan 31. december 2009 je bilo po pogodbah o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev, sklenjenih z agenti, posojenih vrednostnih papirjev po tržni vrednosti v višini 821 mio EUR (31. december 2008: 1.007 mio EUR), ki so bili, v primeru zavarovanja, reinvestirani v obratne povratne transakcije, v prvovrstne, s premoženjem krite obveznice, v bančne obveznice in v potrdila o vlogah.

Druge zabilančne postavke

Na dan 31. december 2009 je Banka izkazovala v zabilančni evidenci še naslednje finančne obveznosti:

- obveznost v skladu s statutom IMF o zagotovitvi valute z zamenjavo v SDR na zahtevo do višine, pri kateri so imetja Banke v SDR trikratna vrednost zneska, ki ga je prejela od IMF, kar v evrski protivrednosti na dan 31. december 2009 znaša 489,3 mio EUR (31. december 2008: 75,8 mio EUR);

- potencialna obveznost v znesku 164,4 mio EUR, kar ustreza deležu Banke v najvišjem znesku deviznih rezerv v višini 50 milijard EUR, ki ga lahko ECB od NCB dodatno zahteva za prenos v skladu s členom 30.1 Statuta (31. december 2008: 159,7 mio EUR);

- potencialna obveznost v znesku 16,4 mio EUR, kar ustreza deležu Banke v kapitalu ECB, če bi ECB podvojila svoj kapital v skladu s členom 28.1 Statuta, (31. december 2008: 16,0 mio EUR).

Pojasnila k izkazu poslovnega izida

1. Neto obrestni prihodki (odhodki)

Obrestni prihodki

Obrestni prihodki se nanašajo na obrestne prihodke od sredstev v tuji valuti in sredstev v evrih ter na obrestne prihodke od terjatev, denominiranih v evrih. Terjatve, denominirane v evrih, zajemajo instrumente denarne politike, terjatev iz naslova prenesenih deviznih rezerv na ECB ter neto terjatev, ki izhaja iz razporeditve bankovcev znotraj Evrosistema.

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Obrestni prihodki		
Zlato	**212**	**161**
Vpogledne vloge	**5,500**	**42.339**
- v tuji valuti	326	4.463
- v evrih	5,174	37.875
Vrednostni papirji	**125,295**	**207.455**
- v tuji valuti	22,470	45.624
- v evrih	102,825	161.831
Vloge pri MDS	**333**	**436**
Operacije denarne politike	**18,406**	**10.928**
- Operacije glavnega refinanciranja	1,499	1.688
- Operacije dolgoročnega refinanciranja	16,906	9.225
- Ostale operacije refinanciranja	0	16
Terjatve znotraj Evrosistema	**19,169**	**48.033**
- Terjatev iz naslova prenesenih deviznih rezerv na ECB	2,087	6.418
- Neto terjatev iz naslova prilagoditve bankovcev v obtoku znotraj Evrosistema	17,082	41.615
Valutne zamenjave	**1,421**	**3.949**
Drugi obrestni prihodki	**184**	**261**
Skupaj	**170,519**	**313.561**

Obrestni odhodki

Obrestni odhodki se nanašajo na obveznosti iz naslova računov in vlog države ter na operacije denarne politike s ciljem odvzema likvidnosti. Slednje zajemajo večinoma obračunane obresti na obvezne rezerve bank in depozite preko noči. Obrestni odhodki vključujejo tudi obresti na TARGET2 pozicijo.

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Obrestni odhodki		
Vpogledne in vezane vloge	**2,202**	**19.981**
- v tuji valuti	130	1.993
- v evrih	2,071	17.987
IMF	**178**	**-**
Operacije denarne politike	**7,398**	**19.029**
- Obvezna rezerva	5,494	16.017
- Odprta ponudba mejnega deponiranja	1,793	2.663
- Vezane vloge bank	110	348
Obveznosti znotraj Evrosistema	**40,583**	**148.370**
- TARGET pozicija	40,583	148.370
Valutne zamenjave	**3,303**	**7.673**
Drugi obrestni odhodki	**16**	**146**
Skupaj	**53,680**	**195.199**

2. Neto rezultat iz finančnih sredstev, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja

Neto prihodek, izkazan v podpostavki 'Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih sredstev', izhaja iz prodaje zlata, valutnih pozicij in vrednostnih papirjev.

Zmanjšanja knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij odražajo znižanje tržnih cen bilančnih postavk na dan 31. december 2009 pod povprečni strošek posameznih valut oziroma vrednostnih papirjev. Odhodek vrednotenja v letu 2009 se, enako kot v letu 2008, nanaša večinoma na vrednostne papirje v evrih.

Prenos v rezervacije za posebna tveganja v višini 64,7 mio EUR predstavlja znesek rezervacij, oblikovanih za potencialne odhodke iz naslova zabilančnih pozicij.

V skladu z odločitvijo Sveta BS so bile zaradi odprtih pravnih postopkov in posledično potencialnih terjatev do Banke, povezanih s odškodninskimi tožbami, oblikovane dodatne rezervacije v višini 0,2 mio EUR.

	31.12.2009	31.12.2008
	000 EUR	000 EUR
Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih sredstev		
Zlato	-	31
Valutna pozicija	1.560	-1.603
Vrednostni papirji	61.227	4.384
Skupaj	62.787	2.812
Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij		
Valutna pozicija	-1.717	-4
Vrednostni papirji	-13.396	-119.050
Skupaj	-15.113	-119.054
Prenos v rezervacije za splošna, tečajna, cenovna ter druga operativna tveganja		
Rezervacije za posebna tveganja	-64.894	-2.482
Rezervacije za splošna tveganja	-	-4.737
Skupaj	-64.894	-7.219
Skupaj	-17.220	-123.461

3. Neto prihodki od provizij

Provizije so večinoma prejete iz naslova opravljanja plačilnih storitev in storitev poravnave, nadzorne in regulatorne funkcije in transakcij posojanja vrednostnih papirjev. Plačane provizije se nanašajo na plačilne storitve domačih in tujih bank ter plačila poslovnim bankam za njihovo pripravljenost zagotavljanja likvidnostnih posojil ostalim bankam.

4. Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb

Ta postavka predstavlja dohodke iz dobičkov, ki jih je Banka prejela od deležev v mednarodnih finančnih institucijah in ECB.

V to postavko je vključen tudi znesek iz razdelitve prihodka ECB od evro bankovcev v obtoku v višini 3,7 mio EUR (2008: 5,5 mio EUR) (glej 'Bankovci v obtoku' v Računovodskih politikah).

5. Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov

Denarni prihodek nacionalnih centralnih bank Evrosistema se razporedi v skladu s sklepom, ki ga je sprejel Svet ECB[13]. Znesek denarnega prihodka, ki je dodeljen posamezni NCB, je odmerjen na podlagi dejanskega letnega prihodka na označena sredstva, ki jih ima centralna banka nasproti svoji obveznostni osnovi.

[13] Sklep Evropske centralne banke z dne 6. december 2001 o razdelitvi denarnega prihodka nacionalnih centralnih bank sodelujočih držav članic od poslovnega leta 2002 (ECB/2001/16), Uradni list EU, L 337, 20.12.2001, str. 55-61, dopolnjen s Sklepom Evropske centralne banke z dne 18. december 2003 (ECB/2003/22), Uradni list EU, L 9, 15.01.2004, str. 39 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 19. maj 2006 (ECB/2006/7), Uradni list EU, L 148, 02.06.2006, str. 56-60 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 22. november 2007 (ECB/2007/15), Uradni list EU, L 333, 19.12.2007, str. 86-88 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 14. december 2009 (ECB/2009/27), Uradni list EU, L 339, 22.12.2009, str. 55-57.

Denarni prihodek, ki se razporedi nacionalnim centralnim bankam, se zmanjša za vse obresti, plačane na postavke obveznostne osnove.

V primeru, da vrednost označenih sredstev centralne banke presega ali je manjše od vrednosti njene obveznostne osnove, se znesek razlike obrestuje z zadnjo razpoložljivo mejno obrestno mero operacij glavnega refinanciranja v Evrosistemu. Ob koncu vsakega poslovnega leta se denarni prihodek, ki so ga prenesle vse centralne banke, razdeli med nacionalne centralne banke v skladu z njihovimi vplačanimi deleži v kapitalu ECB. Razlika med združenim in razporejenim denarnim prihodkom posamezni NCB predstavlja neto rezultat iz naslova izračuna denarnega prihodka ter se evidentira v izkazu poslovnega izida.

V letu 2009 je razporeditev denarnega prihodka za Banko imela za rezultat neto terjatev v višini 6,9 mio EUR (2008: 8,3 mio EUR). Ta neto terjatev predstavlja razliko med zneskom denarnega prihodka Banke, plačanega v skupni sklad, v višini 46,8 mio EUR (2008:117,8 mio EUR), ter terjatvijo Banke do skupnega sklada v višini 53,7 mio EUR (2008: 126,1 mio EUR), ki je v skladu z deležem Banke v vplačanem kapitalu ECB.

Ta postavka vključuje tudi neto spremembo rezervacije za tveganje nasprotne stranke v zvezi z izvajanjem operacij denarne politike Evrosistema, ki ima za rezultat prihodek v višini 7,9 mio EUR (2008: odhodek 26,3 mio EUR) (glej postavko obveznosti bilance stanja 'Rezervacije').

6. Drugi prihodki

Drugi prihodki vsebujejo prihodke od nebančnih storitev kot so najemnine, prihodki od izdanih potrdil, numizmatika in druge prihodke.

7. Stroški poslovanja

Stroški dela

Stroški dela vključujejo stroške plač in druge stroške dela skupaj s pripadajočimi davki in prispevki.

V Banki Slovenije je bilo 31. decembra 2009 zaposlenih 428 ljudi (31. december 2008: 424 zaposlenih). Povečalo se je število zaposlenih za določen čas (nadomeščanje porodniških in bolniških odsotnosti), število zaposlenih za nedoločen čas se je zmanjšalo iz 411 na 410 zaposlenih.

Zaposleni so na podlagi pogodbe med Banko Slovenije in Sindikatom od marca 2002 vključeni v dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje (DPPZ), ki je program z določenimi prispevki. V okviru stroškov dela je izkazan prispevek Banke za DPPZ v znesku 0,4 mio EUR (2008: 0,4 mio EUR).

Prejemki članov Sveta Banke Slovenije so v letu 2009 znašali skupaj 0,7 mio EUR (2008: 0,9 mio EUR).

Drugi splošni stroški

Ta postavka vključuje večinoma stroške v povezavi z vzdrževanjem zgradb in opreme, stroške najemnin, stroške službenih potovanj in izobraževanj, stroške komunikacij in energije, stroške povezane z informacijsko tehnologijo (vzdrževanje programske opreme, podpora informacijskega sistema), stroške za storitve zunanjih izvajalcev ter stroške za drobni inventar, material in druge pisarniške stroške.

Amortizacija

Amortizacija zgradb, pohištva in pisarniške opreme ter računalniške strojne in programske opreme je izvedena po sprejetih amortizacijskih stopnjah.

Stroški tiskanja bankovcev

Stroški tiskanja bankovcev večinoma vključujejo stroške proizvodnje in transporta. Količine dotiska so določene na podlagi ocenjenih potreb bankovcev za obtok in za vzdrževanje primernega obsega zalog na ravni Evrosistema, razdeljene na posamezno NCB po kapitalskem ključu in strukturi apoenov.

Drugi stroški

Drugi stroški zajemajo prispevke Banke, davke in druge stroške poslovanja.

8. Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta

Banka izkazuje po Računovodski smernici, v skladu s katero se nerealizirani odhodki vrednotenja krijejo v breme finančnega rezultata, nerealizirani prihodki pa prenašajo neposredno na račune vrednotenja, presežek prihodkov nad odhodki v znesku 103,6 mio EUR (2008: primanjkljaj 29,7 mio EUR). V skladu z drugim odstavkom 50. člena Zakona o Banki Slovenije bo 25-odstotni delež finančnega rezultata (25,9 mio EUR) namenjen v Proračun RS. Preostali znesek bo prenesen v splošne rezerve Banke.

5 PRILOGE

5.1 Publikacije in spletna stran

Naslov in osnovni podatki	Vsebina
Bilten • mesečno • v slovenščini • angleški prevod **Monthly Bulletin**	Makroekonomski statistični podatki s poudarkom na denarni statistiki, deviznih tečajih in gospodarskih odnosih s tujino. Gospodarska in finančna gibanja; metodološka priloga; pregled slovenskih bank, koledar objav podatkov.
Letno poročilo • letno (izide spomladi) • v slovenščini • angleški prevod **Annual Report**	Poročilo BS Državnemu zboru Republike Slovenije. Opis gospodarskih gibanj, denarne politike, poslovanja bank in BS ter drugih dejavnosti BS.
Neposredne naložbe/ Direct Investment • letno • dvojezična izdaja v slovenščini in angleščini	Statistični pregled neposrednih in portfeljskih naložb do tujine, slovenskih naložb v tujini in tujih naložb v Sloveniji (na letni ravni).
Finančni računi Slovenije • letno • dvojezična izdaja v slovenščini in angleščini	Celovit prikaz nekonsolidiranih in konsolidiranih sektorskih finančnih računov Republike Slovenije na mednarodno primerljiv način.
Prikazi in analize • četrtletno • v slovenščini	Analitični in metodološki prikazi z denarnega, plačilnobilančnega in sorodnih področij.
Finančni trgi • četrtletno • v slovenščini	Statistični pregled nedenarnih finančnih posrednikov, trga vrednostnih papirjev in obrestnih mer.
Poročilo o cenovni stabilnosti • polletno • v slovenščini in angleščini	Publikacija predstavlja delovanje denarne politike, oris inflacijskih gibanj in projekcije osnovnih makroekonomskih kazalnikov za Slovenijo za prihodnji dve leti.
Delovna gradiva ARC	Prispevki, objavljeni v tej zbirki, obravnavajo vsa strokovna in delovna področja centralne banke. Vsebina prispevkov je lahko analitičnega ali samo informativnega značaja.
Poročilo o finančni stabilnosti • letno angleški prevod **Financial Stability Report**	Poročilo oddelka Finančna stabilnost je namenjen predvsem analitičnemu spremljanju dogajanja v bančnem sektorju in strokovnim prispevkom, ki so povezani z ohranjanjem finančne stabilnosti.
Spletna stran • kazalo slovenskih strani http://www.bsi.si/ ... ... /html/kazalo.html • kazalo angleških strani http://www.bsi.si/... ... /eng/index.html	Domače strani BS s predstavitvijo institucije, slovenskih bankovcev in kovancev, zakonov in predpisov o delu centralne banke ter drugih informacij. Tekoči podatki o tečajih, obrestnih merah in vrednostnih papirjih BS ter najpomembnejše publikacije v elektronski obliki.

5.2 Podzakonski akti, ki zadevajo nadzor bančnega poslovanja

Januar 2009	Sklep o spremembah Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic Navodilo o dopolnitvah Navodila za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic Obveznosti bank držav članic v razmerju do centralne banke in določbe zakonov, ki zaradi zaščite javne koristi, veljajo tudi za banke držav članic
Marec 2009	Sklep o imetnikih kvalificiranih deležev bank in hranilnic Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic Navodilo za izdelavo izkaza finančnega položaja in izkaza poslovnega izida bank in hranilnic Navodilo o spremembah Navodila za izračun kazalnikov poslovanja bank in hranilnic
Junij 2009	Sklep o najmanjšem obsegu in vsebini dodatnega revizijskega pregleda glede izpolnjevanja pravil o upravljanju s tveganji v bankah in hranilnicah Sklep o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic Sklep o spremembah Sklepa o družbah za izdajo elektronskega denarja Sklep o spremembah Sklepa o razkritjih s strani bank in hranilnic Navodilo o spremembi Navodila za izvajanje Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic
Avgust 2009	Sklep o višini zneskov letnih plačil za opravljanje nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj
September 2009	Sklep o spremembah Sklepa o skrbnosti članov uprave in članov nadzornega sveta bank in hranilnic
Oktober 2009	Navodilo o spremembi Navodila za izvajanje Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic Sklep o višini zneskov letnih plačil za opravljanje nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj Sklep o višini zneskov letnih nadomestil za nadzor in taks za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj Banke Slovenije po Zakonu o plačilnih storitvah in sistemih
December 2009	Sklep o spremembi Sklepa o kreditnih zavarovanjih Sklep o pogojih za pridobitev dovoljenja za izdajanje hipotekarnih in komunalnih obveznic Sklep o usklajevanju kritnega premoženja z izdanimi hipotekarnimi in komunalnimi obveznicami Sklep o pogojih za vključevanje izvedenih finančnih instrumentov v kritno premoženje Sklep o pogojih za pridobitev dovoljenja za opravljanje poslov skrbnika kritnega registra

5.3 Pregled manj znanih pojmov

Denarni trg – trg, na katerem si udeleženci (iz)posojajo denar z rokom do enega leta.

Eonia (Euro Overnight Index Average – povprečje transakcij čez noč v evrih) – referenčna obrestna mera evrskih nezavarovanih medbančnih posojil čez noč. Dnevno se izračuna kot ponderirano povprečje obrestnih mer posojil, ki jih plačujejo banka banki iz vnaprej določene skupine. V njej so pomembnejše banke, ki delujejo na evrskem medbančnem trgu.

Direktiva UCITS – direktiva EU, ki opredeljuje dovoljeno politiko naložb investicijskih skladov; člen 22(4) opredeljuje izjeme od pravila maksimalne izpostavljenosti sklada do enega izdajatelja vrednostnih papirjev za poseben tip obveznic. V njem je definicija **krite obveznice**.

ESCB – Evropski sistem centralnih bank. Obsega Evropsko centralno banko (ECB) in **nacionalne centralne banke** držav Evropske unije.

Evroobmočje – območje, ki zajema države članice Evropske unije, ki so sprejele evro za svojo valuto v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije, in v katerih se izvaja enotna denarna politika, za katero je odgovoren Svet ECB.

Evrosistem – obsega Evropsko centralno banko (ECB) in **nacionalne centralne banke** držav članic **evroobmočja**.

Hitra avkcija – avkcijski postopek, ki ga uporablja **Evrosistem** za operacije finega uravnavanja, ko je zaželen hiter učinek operacije na likvidnost bank. Med najavo in obvestilom strankam o dodelitvi poteče 90 minut.

Ključna obrestna mera ECB – obrestna mera, s katero **Evrosistem** signalizira naravnanost denarne politike. Enaka je ponujeni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja.

Krita obveznica – obveznica, ki jo izda banka in je zavarovana s premoženjem (npr. hipotekarnimi posojili) izdajatelja. Če izdajatelj ni zmožen odplačati obveznice, ima imetnik prednostno pravico do poplačila s prodajo tega premoženja.

Likvidnostni primanjkljaj – vsota primanjkljaja **strukturnega položaja denarnega trga** in **obveznih rezerv** bank. Likvidnostni presežek je razlika med presežkom položaja denarnega trga in obveznimi rezervami bank.

Mejni depozit – odprta ponudba **Evrosistema**, ki jo nasprotne stranke lahko kadarkoli uporabijo za plasiranje depozitov čez noč pri **nacionalni centralni banki** po obrestni meri, ki je običajno nižja od tržne obrestne mere (**eonie**).

Mejno posojilo – odprta ponudba **Evrosistema**, ki jo nasprotne stranke lahko kadarkoli uporabijo za pridobitev posojila čez noč od **nacionalne centralne banke** po obrestni meri, ki je običajno višja od tržne obrestne mere (**eonie**).

Nacionalna centralna banka – katera koli od centralnih bank evroobmočja. V Sloveniji je to Banka Slovenije.

Nevtralna dodelitev – znesek dodelitve pri operaciji glavnega refinanciranja, ki bankam omogoča v obdobju **obveznih rezerv** enakomerno izpolniti obveznost.

Obvezne rezerve – zahteva, da imajo kreditne institucije (banke in hranilnice) na računih pri centralni banki v povprečju obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv najmanj predpisan znesek denarja. Znesek se izračuna z množenjem osnove (tj. izbranih bilančnih obveznosti kreditnih institucij) s koeficientom obveznih rezerv. Koeficient obveznih rezerv znaša v evroobmočju 0,02 za obveznosti s pogodbeno ročnostjo do dveh let in 0,00 za obveznosti z ročnostjo nad dvema letoma in za obveznosti, nastale z repo posli. Obveznosti do **Evrosistema** in drugih obveznikov sistema obveznih rezerv Evrosistema niso vključene v osnovo. Obdobje izpolnjevanja se praviloma začne na sredo, ki sledi seji Sveta ECB, ko ta odloča o **ključni obrestni meri ECB**, in konča na torek pred tako sredo naslednjega meseca.

Odprta ponudba – ponudba centralne banke, ki je nasprotnim strankam kadar koli na razpolago na njihovo lastno pobudo. **Evrosistem** ponuja dve, obe z ročnostjo čez noč: **mejno posojilo** in **mejni depozit**.

Polna dodelitev – postopek dodelitve pri operacijah odprtega trga Evrosistema, kjer Evrosistem banki na avkciji dodeli celoten znesek po katerem povprašuje, ne glede na skupni znesek povpraševanja vseh bank na tej avkciji. Uporablja se od oktobra 2008.

Povratna operacija – operacija, s katero **nacionalna centralna banka** hkrati, vendar z različnim rokom poravnave, kupi in proda (ali obratno) finančno premoženje na podlagi repo (ali obratne repo) pogodbe ali s sklenitvijo zavarovanega posojilnega posla. Nasprotje je dokončna transakcija, ki ima samo en del (nima povratnega dela), tj. nacionalna centralna banka kupi ali proda finančno premoženje (običajno vrednostni papir) na trgu.

Standardna avkcija – avkcijski postopek, ki ga uporablja **Evrosistem** za svoje redne operacije odprtega trga. Med najavo in obvestilom strankam o dodelitvi poteče 24 ur.

Strukturni položaj denarnega trga ali strukturni likvidnostni položaj – je razlika med avtonomnimi postavkami desne in leve strani premoženjske bilance centralne banke. Če je desna stran avtonomnih postavk večja (manjša) od leve, govorimo o primanjkljaju (presežku) strukturnega položaja denarnega trga. Strukturni položaj denarnega trga evroobmočja ima primanjkljaj, medtem ko smo imeli v Sloveniji vse do konca leta 2006 presežek. Avtonomne postavke v bilanci stanja centralne banke so tiste, ki niso nastale z ukrepi denarne politike. Količina primarnega denarja in s tem likvidnost bank se spreminja avtonomno, tj. tudi ko centralna banka tega ne želi, in z ukrepi denarne politike, kar seveda centralna banka želi. Avtonomne postavke premoženjske bilance centralne banke so na primer bankovci v obtoku, depoziti države pri centralni banki, denar na poti, devizne rezerve in drugo premoženje centralne banke, njen kapital in rezerve. To so vse tiste postavke, ki jih ne moremo neposredno povezati z vodenjem denarne politike. Strukturni likvidnostni položaj nam pove, v kolikšnem obsegu (ravno pravšnjem, premajhnem, prevelikem) se zagotavlja likvidnost bank, tj. njihova preskrbljenost s primarnim denarjem, avtonomno, to je brez ukrepov denarne politike centralne banke. To je hkrati strukturni položaj denarnega trga, in sicer medbančnega, kot se navadno pojmuje, kjer se uporablja za plačevanje primarni denar.